ISSN 1814-4357

Дачникам
садівникам
городникам

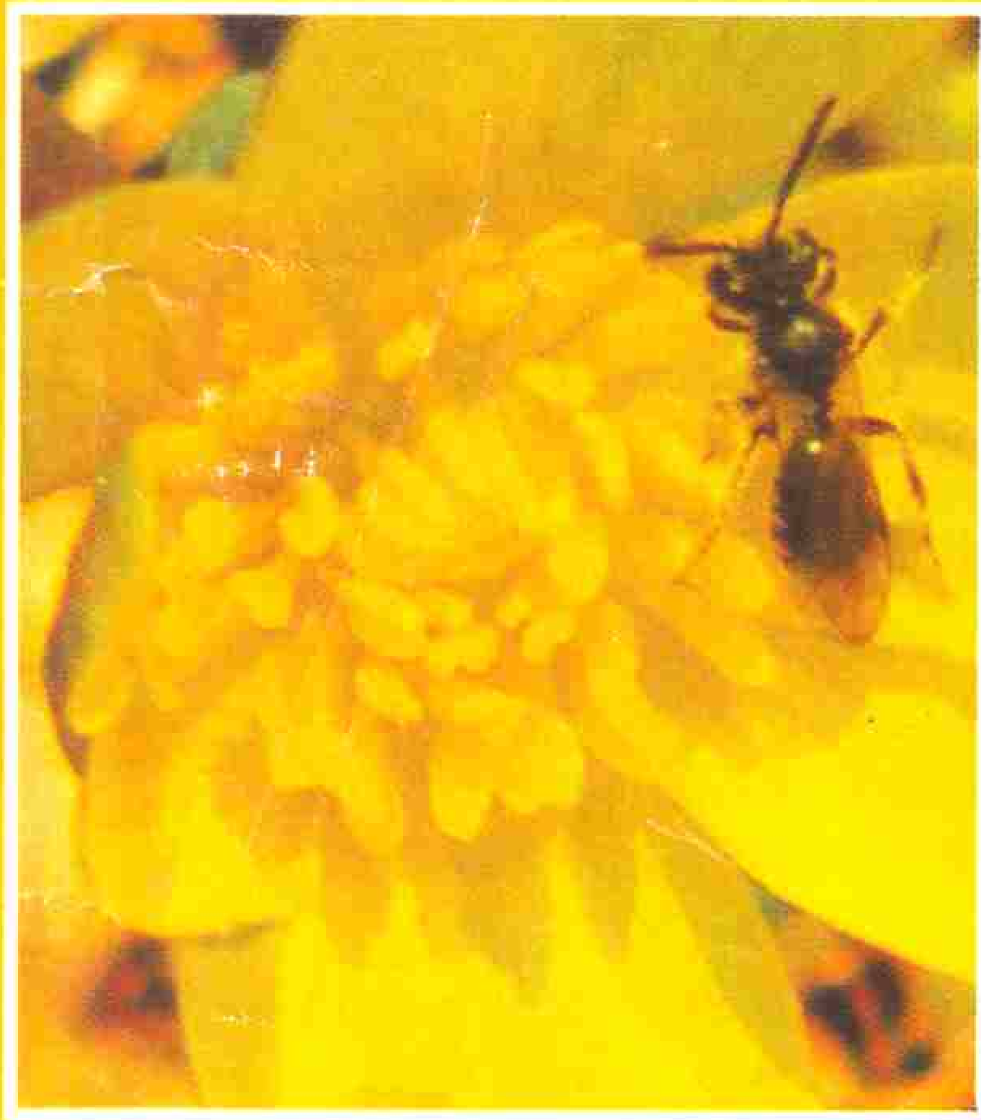
Всеукраїнський щомісячний журнал

Дім • Сад • Город

№3 БЕРЕЗЕНЬ 2006

- Помідорам тривале зберігання

- Квітка для салатів
- Бісерне сяйво

Від читачів журналу "Дім, сад, город" до редакції щоденно надходить велика кількість листів із пропозиціями та порадами. Одним із таких листів був лист від городника-аматора Леоніда Мироновича Пугачова з Кіровоградщини.

У листі Леонід Миронович пише: *"Я люблю землю нашу українську. Не забороняйте нам, аматорам, її прикрашати. І зрозумійте, що городники-аматори працюють не заради наживи чи збагачування. Просимо нас захистити і дати можливість і надалі працювати для людей. Виходячи із необхідності об'єднати наші зусилля, обмінюватися контактами, досвідом тощо пропоную Міністерству аграрної політики України, Українській державній насіннєвій інспекції та журналу "Дім, сад, город" зібрати Перший з'їзд городників, садівників-аматорів".*

Тому, враховуючи пропозиції наших читачів, у перший місяць 2006 року — Року українського села — у місті Києві відбувся форум садівників, городників, пасічників, виноградарів, квітникарів та власників особистих селянських господарств.

У залі з'їзду

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ З'ЇЗД САДІВНИКІВ, ГОРОДНИКІВ, ПАСІЧНИКІВ, ВИНОГРАДАРІВ, КВІТНИКАРІВ ТА ВЛАСНИКІВ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

У церемонії урочистого відкриття XV традиційної спеціалізованої виставки-ярмарку "Дім, сад, город" та у роботі Всеукраїнського з'їзду взяли участь: **І. С. Плющ**, народний депутат України, **В. Маласай**, головний державний інспектор України з насінництва, **Л. Боднарчук**, директор Національного наукового центру "Інститут бджільництва в Україні", **Р.Шмідт**, президент Національної асоціації сільськогосподарських дорадчих служб та інші. Із вступним словом від організаторів форуму виступив головний редактор журналу "Дім, сад, город" **Микола Халимоненко**.

На з'їзді працювало понад 200 садівників, городників, пасічників, виноградарів, квітникарів, власників особистих селянських господарств, представників громадських організацій, центральних та місцевих органів виконавчої влади, навчальних та наукових установ та закладів із Києва, АР Крим, 20 областей України та засобів масової інформації.

На з'їзді мова йшла про координацію зусиль владних структур, громадських професійних організацій агропромислового комплексу, садівників, городників, виноградарів, пасічників, власників особистих селянських господарств та друкованих видань аграрного сектору у запровадженні ефективних механізмів у їх діяльності.

Нижче наводимо пропозиції та зауваження, які надійшли у період підготовки до проведення з'їзду та під час його роботи.

1. Олександр Васильович Невмержицький, садівник-аматор, який вирощує цінні та перспективні сорти груш на Житомирщині, має намір у 2006 році створити фермерське господарство та закласти сад із зимовими сортами груш (15 га). При цьому проблема полягає у неможливості отримати фінансову підтримку, передбачену програмою розвитку садівництва під закладання саду.

2. Сумська **обласна Спілка садівників і городників** стурбована відсутністю відповідної законодавчої бази та допомоги з боку органів виконавчої влади.

3. Антоніна Сергіївна Тараненко, пенсіонер-садівник, голова садівницького товариства ім. Мічуріна із Дніпропетровської області порушила питання про відсутність допомоги від держави на отримання пільг на проїзд, електроенергію, добрива, а також юридичну, агрономічну підтримку садівницьких товариств, про централізоване постачання насіння, саджанців, добрив. Також залишаються ще проблеми із приватизацією землі.

4. Валерій Андрійович Носон, кандидат біологічних наук із Житомирської області у своєму виступі наголошував на проблемі екологічно безпечної агротехнології: *"У системі відносин виробник—споживач спостерігається негативна тенденція: "прибуток за будь-яку ціну"*. Не виконується основна функція держави — правове регулювання відносин у системі виробник—споживач. Для екологічно безпечного господарювання на землі аматорам - садівникам і городникам необхідно мати: *1)* точний агроекологічний аналіз ґрунтів сільгоспугідь; *2)* рекомендації спеціалістів з новітніх досягнень з агрохімії ґрунтів; *3)* гарантовані джерела сертифікованого насіннєвого та садового матеріалів; *4)* гарантовані джерела мінеральних добрив, пестицидів та біостимуляторів; *5)* науково-обґрунтоване застосування новітніх засобів удобрення, захисту та стимулювання сільгоспкультур, новітні агротехнології городництва та садівництва. Актуальним є питання прийняття Закону України *"Про екологічно безпечну агротехнологію"*, дія якого поширюватиметься на аматорське сільгоспвиробництво.

5. Вінницька **Спілка садівників і городників** внесла пропозицію щодо прийняття Закону України "Про громадські об'єднання садівницько-дачних масивів України"

Біля стендів виставки

му в Україні виступив за створення сприятливих правових умов для залучення сільського населення до самозайнятості у сфері сільського зеленого туризму, як несільськогосподарського виду діяльності на селі, про відсутність сприятливої кредитної політики у селі для реконструкції нового будівництва приватного житла, у тому числі для потреб сільського туризму.

11. Петро Антонович Боднарчук з Рівненщини турбується про відновлення випуску міні-тракторів ХТЗ—Т410 та надання фінансовими установами безвідсоткової позики на придбання міні-техніки, її продажу у розстрочку.

12. Богдан Павлій, лідер товариства "Братство Галицьких Виноградарів" (Львівська область) запропонував внести зміни до Закону України "Про виноград та виноградне вино", що вступив у дію з 1 січня 2006 року, в якому повністю проігноровані інтереси малих приватних винобів. Просування виноградників на північ стає неможливим через заборону вирощувати міжвидові гібриди.

XV ТРАДИЦІЙНА СПЕЦІАЛІЗОВАНА ВИСТАВКА-ЯРМАРОК "ДІМ, САД, ГОРОД"

6. Ініціатор проведення з'їзду **Леонід Миронович Пугачов,** городник-аматор з Кіровоградщини зауважив щодо високих цін на проведення аналізу насіння, що перешкоджає садівникам, городникам бути законослухняними.

7. Київська обласна **аграрна дорадча служба** вважає за необхідне внести зміни у відповідні законодавчі акти щодо врегулювання статусу сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів як неприбуткових організацій та звільнення їх від податку на додану вартість у частині надання послуг власникам особистих селянських господарств з реалізації вирощеної ними сільськогосподарської продукції. Також виступає за поширення на сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи механізм у компенсації кредитних ставок за користування кредитами, які використовуються винятково для надання послуг сільськогосподарським товаровиробникам.

8. Олександр Андрійович Іллющенко, садівник-аматор, городник з Чернігівської області виступив за отримання пільгових кредитів, створення консультативних "гарячих ліній" та сприятливої процедури у проведенні перевірки насіннєвого матеріалу.

9. Григорій Іванович Гончар, голова Київської обласної ради садівницьких товариств висловив наступне: *1.* Необхідно поновити пільгові проїзні квитки вихідного дня для садівників. *2.* Відновити виробництво дешевої малогабаритної техніки, тари, пакувальних матеріалів. *3.* Надавати науково-обґрунтовані рекомендації щодо методик вирощування та обробки насіннєвого матеріалу вітчизняної селекції, які придатні для умов садівницьких товариств. *4.* Ряд іригаційних систем і комплексів області потребують капітального ремонту. *5.* Залишаються проблеми з приватизацією земельних ділянок у садівницьких товариствах.

10. Володимир Васильович Триліс, представник Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туриз-

Учасниками з'їзду було прийнято звернення до Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади, в тому числі до Міністерства аграрної політики України, яке поки що займає пасивну позицію щодо вирішення проблем садівників, городників, пасічників, виноградарів, квітникарів та власників особистих селянських господарств.

Учасники та гості з'їзду мали можливість також відвідати XV традиційну спеціалізовану виставку-ярмарок "Дім, сад, город" та ознайомитися з набутим досвідом та отриманою продукцією садівників, городників, пасічників, квітникарів та власників селянських господарств.

На виставці-ярмарку були представлені профільні інститути Української аграрної академії наук з питань картоплярства, овочівництва та баштанництва, захисту рослин, садівництва та бджільництва, підприємства та фірми, які пропонували високоякісний садивний матеріал, насіння овочевих і квіткових культур, газонних трав, регулятори росту рослин, мед, інструменти та аксесуари для садівників, літературу, а також надавалися послуги і консультації з питань ландшафтного проектування, дизайну та започаткування діяльності у сфері сільського зеленого туризму.

Колективне підприємство "Дім, сад, город" представило свої видання, на сторінках яких є поради, рекомендації, досвід, новинки та багато іншого цікавого матеріалу. Це журнали: *"Дім, сад, город", "Пасіка", "Квіти України", "Виноград. Вино", "Будьмо здорові", "Туризм сільський зелений", "Чумацький шлях"*, дитячі журнали *"Яблунька"* і *"Чарівна казка"* та *бібліотечка "Дім, сад, город"*.

Участь у роботі виставки-ярмарку взяли майже 70 підприємств, фірм і приватних підприємців із Київської, Херсонської, Полтавської, Запорізької, Харківської, Тернопільської, Чернігівської, Черкаської, Дніпропетровської, Одеської областей та міста Київ.

Тож відвідувачі виставки мали можливість придбати усе необхідне для дому, саду, городу, а також обмінятися досвідом, встановити контакти, отримати необхідні поради та консультації фахівців.

Шановні трударі, будівничі демократичної правової держави України! Я невипадково до вас так звертаюся, бо ви є ті, хто відтворює і формує господаря в Україні, адже Україна була, є і буде аграрною державою. При цьому такою аграрною державою, яка колись, ще до революційних часів, займала провідне місце в Європі і світі за виробництвом багатьох продуктів харчування. Сьогодні ж дуже багато розмов точиться про інтеграцію. Одні спрямовують нас до Європи, і впорядковує різноманітні форми власності. У нашій державі не заборонена жодна з них. Але це вже право того, хто господарює.

Хоче — він у колективному господарстві, хоче — він фермер, хоче — він індивідуальний господар. Узаконені всі форми власності. То що з того? Якби сьогодні представники влади зустрілися з фермером, він би сказав:

— У тих умовах, які нам створені, ми ледве виживаємо, і

У ПАРЛАМЕНТІ ПОТРІБНА АГРАРНА СИЛА

(З ВИСТУПУ ДЕПУТАТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ І.С. ПЛЮЩА НА ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ З'ЇЗДІ САДІВНИКІВ, ГОРОДНИКІВ, ПАСІЧНИКІВ, ВИНОГРАДАРІВ, КВІТНИКАРІВ ТА ВЛАСНИКІВ ОСОБИСТИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ)

І. С. Плющ з учасниками з`їзду

інші — на схід до Євразії, треті — ще кудись. Отримавши запрошення взяти участь у вашому з'їзді, подивився програму, і, на жаль, бачу, що вона вже з перших годин не виконується. Адже переді мною повинен був виступати заступник міністра аграрної політики. А я взагалі не бачу представника з Міністерства аграрної політики і це, м'яко кажучи, дивно.

Сільськогосподарський товаровиробник: городник, пасічник, виноградар, як і фермер, у нашій державі не затребуваний. Проте залишилися острови так званих колективних господарств, які ще є і сьогодні. Я маю право це казати, бо я був керуючим відділком, головою колгоспу, директором радгоспу, директором тресту тощо. Я все це пройшов. Я не хочу образити цих людей, але все доведено до такого низького рівня, що аж сором. Як ми не старалися, а вирішити проблему забезпечення країни продовольством колгоспами і радгоспами не змогли. Понад 70 років ми стирали грані між містом і селом. Пам'ятаєте, скільки було програм, рішень з'їздів, пленумів, постанов, щоб стерти оті грані. Достиралися. Стерли село. Грані ж залишилися. Просто утворили прірву між містом і селом. За 15 років незалежності створена законодавча база про власність, яка декларує якщо далі залишаться такі ж умови, буде ще важче.

Сьогодні, коли ви проходили виставкою біля мініатюрного, далеко не повного стенду машинообладнання, то, мабуть, чули:

— Хіба я можу за свою пенсію купити таку машину. Та що там пенсія, фермер за свої доходи неспроможний придбати не те що трактор, а й дизпаливо чи добрива.

Минуло 15 років, а ми ще не маємо так званого іпотечного, довгострокового кредитування. Якщо сільський господар має землю, то повинен мати змогу взяти довгостроковий кредит (років на 10, а може й більше), аби за цей кредит облаштувати все, що повинно бути на землі, проценти ж на кредит мають бути низькі. А сьогодні у нас, на жаль, таких кредитів немає. І я міг би продовжити переліковувати усі біди, але це буде марним, тих, кому належить це почути, тут немає, Міністерству це не болить.

Це ж означає, що до сільськогосподарського виробника, особливо до того, хто не в колгоспі і не в радгоспі, ставлення за 15 років не змінилося. Я не проти колгоспу, якщо це господарство саме колективне, а не підпорядковане якомусь державному чиновнику, котрий розпоряджається результатами колективного господарювання, як сам захоче.

Мені особисто довелося бути директором тресту овоче-молочних радгоспів, який займався вирощуванням овочів, аби забезпечувати ними населення Києва. Я пам'ятаю, як ми автобусами вивозили з Києва по 20 тисяч киян на збирання овочів на радгоспних полях. Ввечері повертали їх назад до Києва, перевіряли торби: що вони набрали з собою. Протягом дня городяни збирали овочі в ящики, але половина з них були незрілими і навіть гнилими. Коли людям робили зауваження, вони відповідали: "Ми ж не колгоспники. Нам сказали і ми все збираємо, що росте". І керівники радгоспів мучилися, і люди також. Сьогодні молодь сміється з цієї форми господарювання, вона розуміє її безглуздість. Нині продукції достатньо. Але сьогодні є інше. Коли в липні, серпні чи вересні ви проїдете від Криму до Києва, від Ужгорода до Луганська, то побачите по один і другий бік траси, по селах під парканами стоять відра, кошики, мішки з прекрасною продукцією. Багато машин зупиняється, люди щось купують, але не все розбирають. Уявіть настрій людей, які виростили чудову продукцію, але не можуть її всю реалізувати і вона через 3—5 днів пропадає. Сьогодні держава навіть неспроможна закупити і переробити вирощену в Україні продукцію. На просторах Карпатських лісів селяни

Експонати виставки

збирають прекрасні гриби. Пасічники щороку викачують доволі велику масу меду, а збуту немає. А десь на неї є попит. Необхідно лише організувати процес збуту, в тому числі й за кордоном. Прямий обов'язок владних структур — допомогти виробнику. Проблеми колективного садівництва, городництва, виноградарства — це також державна справа. Вперше колективне садівництво і городництво було започатковане в Україні, як і в усьому Радянському Союзі, десь півстоліття тому. Я пам'ятаю, коли в 1984 році почав працювати головою Київського облвиконкому, то за попередні десятки років було виділено 42 тисячі садових ділянок. А з 1984 по 1990 р. (за 6 років) — ще 163 тисячі ділянок. Люди вважали за щастя, коли вони отримували по цих 4 чи 6 соток пісків, боліт, невгідь. А от будівлі на цих ділянках по периметру не повинні були перебільшувати 42 метри ... І набудували під Києвом майже 200 тисяч будок. А якби ще тоді ми наділяли не по 4 чи 6 соток, а хоча б по 10—12 і дозволили б будувати такі будинки, які обрав господар, то у нас сьогодні під Києвом був би великий житловий масив. Це було б 150 чи 200 тисяч житлових будинків, а не будок. Люди, особливо пенсіонери, оселялися б там. Якби туди побудували дороги, підвели електролінії, деякі інші необхідні для життя зручності, то з великих міст люди переселялися б ближче до природи. А що ми зробили? Сьогодні ж спить у київській квартирі дядько і думає, що обкрадають дачу, вікна виймають. А коли спить він на дачі, то думає, що обкрадають квартиру. І бігає поміж квартирою і дачею, а дачна "будка" для літа мала, а будматеріали використані. Для чого я це розповідаю? Бо ці перекоси були і поки що є, але треба, щоб вони якось зникли, щоб був господар на землі. Я пам'ятаю, як понад 30 років тому до мене звернувся демобілізований з Радянської Армії офіцер, аби я допоміг його сім'ї якось із землею. Я підказав йому , що продається дача у Боярці. Дещо пізніше, якось при зустрічі, дружина цього офіцера, яка 22 роки проїздила разом з чоловіком по всьому Радянському Союзу, каже: "Іване Степановичу, ви не уявляєте, як дача впливає на мою дитину. Раніше син взагалі нічого не робив. А тепер зі мною в землі копошиться. В усьому допомагає. Я його навіть зупиняю. А він мені: мамо — це ж наше". Ось вам і психологія людини. Тому я хочу сказати, що ви сьогодні: чи то фермер, чи одноосібний працівник, чи садівник-любитель, ви відроджуєте господаря на селі. Ви знаєте, що 20 років тому навіть насіння треба було діставати по блату. Я вже не кажу про щось інше. Ви бачили, що сьогодні робиться на виставці "Дім, сад, город", який ринок, яке все гарне. Це зробили люди, і це за умови, що держава з них практично поглумилася.

Я нещодавно був у Рівненській області. Там був зліт фермерських господарств. Доповідав керівник асоціації. Він назвав такі цифри: у Рівненській області фермери і одноосібники (там зареєстровано 25 тисяч одноосібних господарств) виробили у 2005 році 90% картоплі і овочів, 80% — м'яса і молока та 50—60% — зернових і цукрових буряків, картоплі. Бачите, яка це сила, але ще неповністю використана. Цей сектор ще не може розвиватися на всі 100 відсотків, проценти на кредити дуже великі. Якщо у вас є ділянка землі, якщо у вас є діти, онуки, то вони вже бачать, що на землі можна працювати і мати віддачу. Вони допомагають вам і не забувають цього, бо справа не в тому, що цю продукцію не можна купити, а в тому, що це формує звичку і повагу до праці, формує нормальну людину. Батько Патона, нашого Президента Академії наук України, сказав: "Найбільший спадок, який можуть залишити батьки дітям, — це звичка, любов і повага до праці". Тому ви всі, можливо і не помічаючи, але цю спадщину залишаєте, бо з вами хтось працює, хтось допомагає і набирається досвіду. А отже почуття господаря не викорінюється. Тому я щиро вдячний Вам — ентузіастам, Вам — трударям, Вам — господарям!

Зроблено чимало, прийнято Закони про власність, про фермерство, про підсобне селянське господарство. У них все добре виписано. Тобто законів достатньо, але ті закони сьогодні виконуються неповністю, сьогодні аграрний комітет Верховної Ради України очолює Іван Федорович Томич. Він же є і головою Асоціації фермерів України. Сьогодні ця асоціація вливається в Партію вільних селян і підприємців України. Вони започатковують таку силу, яка б об'єднувала фермерський рух, індивідуальне селянське господарство. І я раджу спілці колективного садівництва і городництва об'єднуватися у такі асоціації. Необхідно сформувати у Верховній Раді України потужну лобістську силу, бо в усьому світі у парламенті є політичні сили, які лобіюють ті чи інші інтереси, і це вважається нормальним. Але ж у нашому парламенті (а ми вже тричі обирали парламент при незалежній Україні) ці лобістські сили такі, що лобіюють тугі гаманці. А вам у Парламенті потрібна своя сила, яка б лобіювала ваші інтереси. Тоді вас почують з трибуни Верховної Ради, тоді ви зможете втілити в життя свої плани.

Багатьом дачникам знайомий декоративний фізаліс з красивими жовтогарячими чохликами сорту Форше. Саме їх часто використовують у зимових букетах і композиціях. Але я хочу розповісти про інший фізаліс, їстівний, що росте у мене на дачі. Городники вирощують три види фізалісу: мексиканський — Ph. ixocarpa Brot.; суничний — Ph. pudescens L.; перуанський — Ph. peruyiana L.

ФІЗАЛІС — НЕ ТІЛЬКИ ПРИКРАСА

Батьківщина цієї рослини — Центральна і Південна Америка, де її можна зустріти в дикому вигляді як бур'ян. Місцеве населення задовго до нашої ери "приручило дикуна" і ввело його в городню культуру. У себе на батьківщині (у Мексиці, Гватемалі, Перу, Венесуелі, Колумбії) фізаліс дуже популярний. Там виведено багато врожайних сортів, пристосованих до вирощування на рівнинах і в горах, де ця культура просунулася на висоту 2500 м над рівнем моря. Саме з цього регіону фізаліс як мексиканський помідор завезли до Північної Америки, а у XVII ст. — до Європи та Азії.

Інтерес до фізалісу зріс у 20—30-ті роки минулого століття. Новий овоч почали вирощувати на промислових плантаціях. Уже в 1934 році його площі сягали 5000 га. Трохи пізніше були виведені перші вітчизняні сорти для кондитерської промисловості, особливо для одержання лимонної кислоти. Потім інтерес до новинки згас, посіви скоротилися, і нині фізаліс вирощують переважно на присадибних ділянках, та й то рідко. А шкода, адже його плоди дуже корисні і їх можна з успіхом використовувати як у свіжому, так і в переробленому вигляді.

Особливу цінність становлять два види ягідних і один вид овочевого фізалісу з однорічним циклом розвитку. Мексиканський овочевий помідор — однорічна трав'яниста рослина висотою до метра. Плоди великі, масою 60 г, різного кольору (від яскраво-жовтого до темно-фіолетового). Містять 3% цукру, до 30 мг% аскорбінової кислоти та інших корисних речовин. Відомі поліпшені сорти мексиканського фізалісу — Кондитерський, Московський ранній, ґрунтовий Грибовський та ін.

Як і багато інших городніх культур, зокрема помідори й картопля, фізаліс належить до численної родини пасльонових. У мене на городі росте вісім сортів однорічного фізалісу й один сорт багаторічний — декоративний. Декоративний достатньо один раз посадити корінцем чи висіяти насінням і він щороку радуватиме вас не лише цвітінням, а й красивими плодами. Верхня частина на зиму відмирає, а навесні знову відростають стебла і виростає великий кущ.

Торік я вирощував вісім сортів їстівного фізалісу. Ось коротка характеристика деяких з них.

Солегінний — недавно виведений у Києві в Інституті оздоровлення і відродження народів України. Має багато достоїнств порівняно з іншими сортами — добре виводить солі з організму людини. Насіння я одержав безпосередньо з Інституту і вже кілька років вирощую. Стиглі плоди приємні на смак, кисло-солодкі. У свіжому вигляді зберігаються до півроку. Сорт холодо- і посухостійкий, пристосований давати урожай на бідних і засолених ґрунтах.

Фізаліс Сливовий джем

Фізаліс Гігант плоский

Плоди застосовують з лікувальною метою і як дієтичний засіб за відкладення солей у суглобах, камінців у нирках і печінці, при остеохондрозі, з метою виведення надлишку солей і токсинів з організму.

Сливовий джем — має незвичайний фіолетовий колір плодів. Вони округлі і в міру достигання виходять з-під чохликів. Стиглі плоди зберігаються дуже довго. Можуть лежати свіжими до нового врожаю. З них готують джем, за кольором схожий на сливовий.

Медовий — чимось схожий на попередній, але плоди красивого жовтого кольору, масою до 50 г. Використовують свіжими й у переробленому вигляді. Рослина високоросла, до 1 м заввишки. Добре росте на будь-якому ґрунті.

Гігант плоский — дає найбільші плоди з-поміж усіх сортів, масою до 100 г, вони однорідні і мають приємний жовтий колір. Кущ могутній, понад 1 м висотою. Це один із кращих сортів щодо врожайності.

Золотий розсип — ягідний, солодкий, зі смаком апельсина.

Кондитер — великі плоди бурштинового кольору, дуже врожайний сорт.

З усіх сортів фізалісу можна готувати різні маринади, соління, варення, цукати, мармелад, киселі, компоти, пастилу, джеми. Плоди можна сушити, а в свіжому вигляді, навіть у кімнатних умовах, вони зберігаються до весни.

Вирощування фізалісу не надто складне, бо він не вибагливий до ґрунту. Агротехніка

така ж, як для помідорів — висаджувати можна розсадою або висівати насіння безпосередньо в ґрунт (я використовую саме останній варіант). Якщо восени зібрали не увесь урожай плодів, наступного року сіяти не треба — рослини виростуть самі з опалих плодів. Хоча фізаліс не вибагливий до ґрунту, але кращі врожаї одержують на нейтральних окультурених, багатих на органічні речовини суглинкових і піщаних землях.

Перші плоди достигають через 45—60 днів після висаджування розсади залежно від сорту й умов вирощування. Збирають їх у суху погоду в міру достигання (ознака — опадання плодів). Насіння фізалісу зберігає нормальну схожість до п'яти років, тому збирати його щороку не обов'язково. Пасинкувати й підв'язувати рослини не потрібно: чим більше гілкуються стебла, тим вищий буде врожай.

Використання фізалісу в медицині

(рецепти для Солегінного фізалісу підготовлені в Інституті оздоровлення і відродження народів України).

Завдяки наявності значної кількості пектинових і дубильних речовин, мікроелементів та вітамінів фізаліс незамінний в умовах підвищеної радіації. При цьому він має протипухлинну й імуностимулюючу дію, а насіння містить до 35% олії.

Фізаліс Декоративний

Для лікування плоди вживають у свіжому вигляді і в продуктах переробки. Його використовують при відкладенні солей у суглобах, остеохондрозі, сечокам'яній і жовчокам'яній хворобах. Для цього споживають свіжі плоди або продукти переробки щодня протягом місяця.

З чохликів готують сечогінний чай, змішуючи в рівних кількостях з листям брусниці, хвоща або з насінням дикої моркви (столова ложка на дві склянки окропу). Вживають по склянці вранці після сніданку і після обіду.

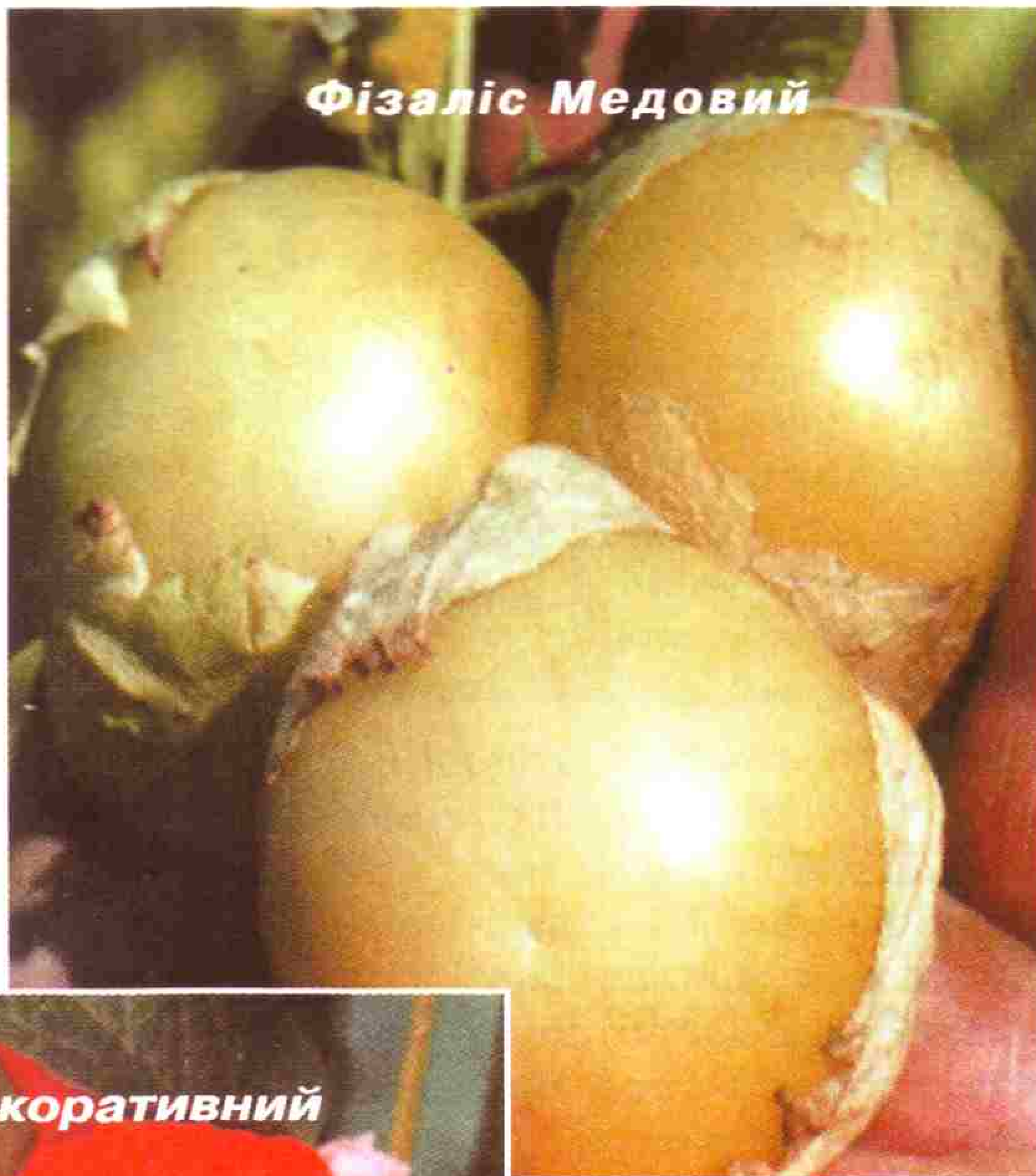
При болях і спазмах у шлунку та кишківнику допомагає свіжий сік або настій, який готують так: 2 столові ложки сухих плодів заливають півлітрою окропу і кип'ятять на невеликому вогні 5 хвилин. Приймають по 0,5 склянки 4 рази на день.

Щодня треба з'їдати по 10—15 свіжих плодів.

При захворюванні печінки і жовчного міхура корисно вживати настій з фізалісу або свіжий сік з плодів.

Народні цілителі рекомендують лікувати ангіну, трахеїт, ларингіт, бронхіт настоєм з плодів фізалісу. Для його приготування 3 столові ложки подрібненої маси заливають 2 склянками води і кип'ятять на маленькому вогні 15 хвилин, проціджують і охолоджують. Приймають по чверті склянки 4—5 разів на день у проміжках між прийомами їжі.

Фізаліс довго може залишатися свіжим, якщо його зібрати недостиглим і зберігати в чохликах. Сушений чи в'ялений фізаліс можна використовувати замість родзинок. Мочений і маринований фізаліс рекомендують додавати в солянки, салати і вінегрети.

Фізаліс Медовий

Наведемо два рецепти застосування фізалісу в кулінарії.

Ікра з фізалісу

1 кг підготовлених плодів фізалісу спекти в духовці, пропустити через м'ясорубку і додати за смаком сіль і перець. 400 г моркви і 300 г ріпчастої цибулі обчистити, нарізати й обсмажити на глибокій сковорідці в 60 г рослинної олії до м'якої консистенції. Потім пропустити через м'ясорубку, посолити, додати за смаком цукровий пісок і змішати з подрібненим фізалісом.

Готову ікру подавати як самостійну страву або на гарнір.

Салат "Вітамінний сюрприз"

1 кг овочевого фізалісу промити в гарячій воді 4—6 разів, нарізати кружечками, посолити й відкинути на друшляк на 2 години, щоб витік сік. 1,5 кг моркви нарізати соломкою, а ріпчасту цибулю і перець (по 1 кг) — кільцями. Нашаткувати зелень петрушки, селери та кінзи (по 300 г), дрібно потовкти волоські горіхи (200 г), усе перемішати і скласти в п'ятилітрову посудину.

Зварити розсіл: 400 винного оцту, 400 г рослинної олії, 1 ст. ложку цукру і стільки ж солі змішати, довести до кипіння і варити 1—2 хвилини. Гарячий розсіл влити в ємкість з порізаними овочами, закрити рушником чи папером і поставити в прохолодне місце на 3 доби. Потім розкласти по маленьких банках, закрити пластмасовими кришками і зберігати в холодному темному місці.

Любителі гострої їжі можуть додати до салату 4—6 зубчиків часнику, подрібненого на тертці, і чорний мелений перець.

Якщо хто захоче вирощувати фізаліс, можу надіслати безкоштовно сорт Кондитер у вашому підписаному конверті з марками. Посадіть у себе цей прекрасний овоч!

В.І. Удод,
вул. 50 років СРСР, буд. 12,
м. Новомосковськ,
Дніпропетровська обл., 51205

Салат посівний, або латук посівний (Lactuca sativa L.) ***належить до родини айстрових (Asteraceae) і походить від дикої форми*** *Lactuca scariola L.*, ***що і нині поширена на території України та Центральної Європи. В культурі він був відомий понад 3000–4500 років тому.***

САЛАТ ПОСІВНИЙ РЯТУЄ ВІД АВІТАМІНОЗУ

Вирощування салату в касетах

В Україну салат завезли з країн Західної Європи у X столітті, але ще і в середині XX століття на території України його вирощували дуже мало і до недавнього часу ця рослина навіть вважалася маловідомою. Нині інтерес до салатних рослин постійно зростає, що зумовлено їхньою цінністю для харчування людини та невибагливістю до умов вирощування.

У рослин салату порівняно короткий вегетаційний період та відносно висока врожайність як у закритому, так і у відкритому ґрунті. У найкритичніший період весняної нестачі вітамінів та інших життєво необхідних речовин завдяки споживанню салату людина може повністю забезпечити ними свій організм. Оскільки салат споживають свіжим, то і всі вітаміни надходять до людського організму у вигляді природних сполук, які позитивно впливають на обмін речовин. У молочному соку салатних рослин містяться яблучна й лимонна кислоти та інші речовини. За вмістом солей кальцію йому належить одне з перших місць серед овочевих культур, за кількістю заліза — третє, а за вмістом калію він поступається лише гороху та кольрабі.

Молоде листя салату містить близько 94,2% води та 5,8% сухих речовин, у тому числі 2,4% вуглеводів, 1,6% азотистих речовин, з них — 1,03% білків. Загальний вміст цукру — 0,1%. Решта — зольні речовини, зокрема солі калію, кальцію, натрію, магнію, заліза, фосфору, сірки та інших елементів. Крім того, зелена маса салату має значну кількість надзвичайно цінних у харчуванні людини каротиноїдів, амінокислот, вітамінів та інших компонентів, що містяться у сирій свіжозібраній масі.

З листків і головок цієї рослини готують салати з різними приправами й соусами, які додають до перших і других страв. Відомо, що, чим менше подрібнюються листки і головки салату, тим більше вітамінів та інших цінних речовин зберігається у виготовленій до споживання страві. Салат освіжає, вгамовує спрагу, поліпшує травлення, підвищує виділення сечі. Його рекомендують у дієтичному харчуванні хворим на діабет, а також людям похилого віку і тим, хто веде малорухливий спосіб життя. Вважають, що молочний сік салату має властивість заспокоювати болі та нервову систему.

В культурі вирощують п'ять різновидів салату посівного:

Салат листковий (Lactuca sativa L. var. secalina, Alef.) утворює притиснуту до ґрунту розетку листків великого або середнього розміру. Забарвлення листків, що мають короткообернено-яйцеподібну й овальну листкову пластинку з суцільними гладенькими краями, варіює від зеленого до блідо-зеленого з антоціановою пігментацією;

Салат головчастий (Lactuca sativa L. var. capitata L.) спочатку утворює розетку листків середнього та великого розміру, а потім у самому її центрі щільно зближені листки формують головку різної щільності. Сорти головчастих салатів поділено на дві групи: хрустколисткові (льодяні) та маслянисті. Хрустколисткові салати дають щільні головки з гладенькими, ребристими, кучерявими чи розсіченими хрусткими листками. У маслянистих сортів салату, навпаки, — листки ніжні й гладенько-округлі;

Салат ромен (Lactuca sativa L. var. longifolia Lam. (var. romana Gars.) формує розетку спрямованих догори листків і овальну нещільну головку. Розетка листків доволі велика, може сягати до 45 см у діаметрі. Характерною рисою салату ромен є його листки: вони цільнокраї, вузькообернено-яйцеподібної форми, завдовжки 22—30 см і завширшки 13—23 см. Їхнє забарвлення варіює від світло- до сизо-темно-зеленого. Іноді трапляються сорти із зеленими листками та рожевою антоціановою пігментацією по краях. Забарвлення видовжено-овальних головок зовні зелене, а всередині — світло-салатове із закритою або відкритою формами верхівок.

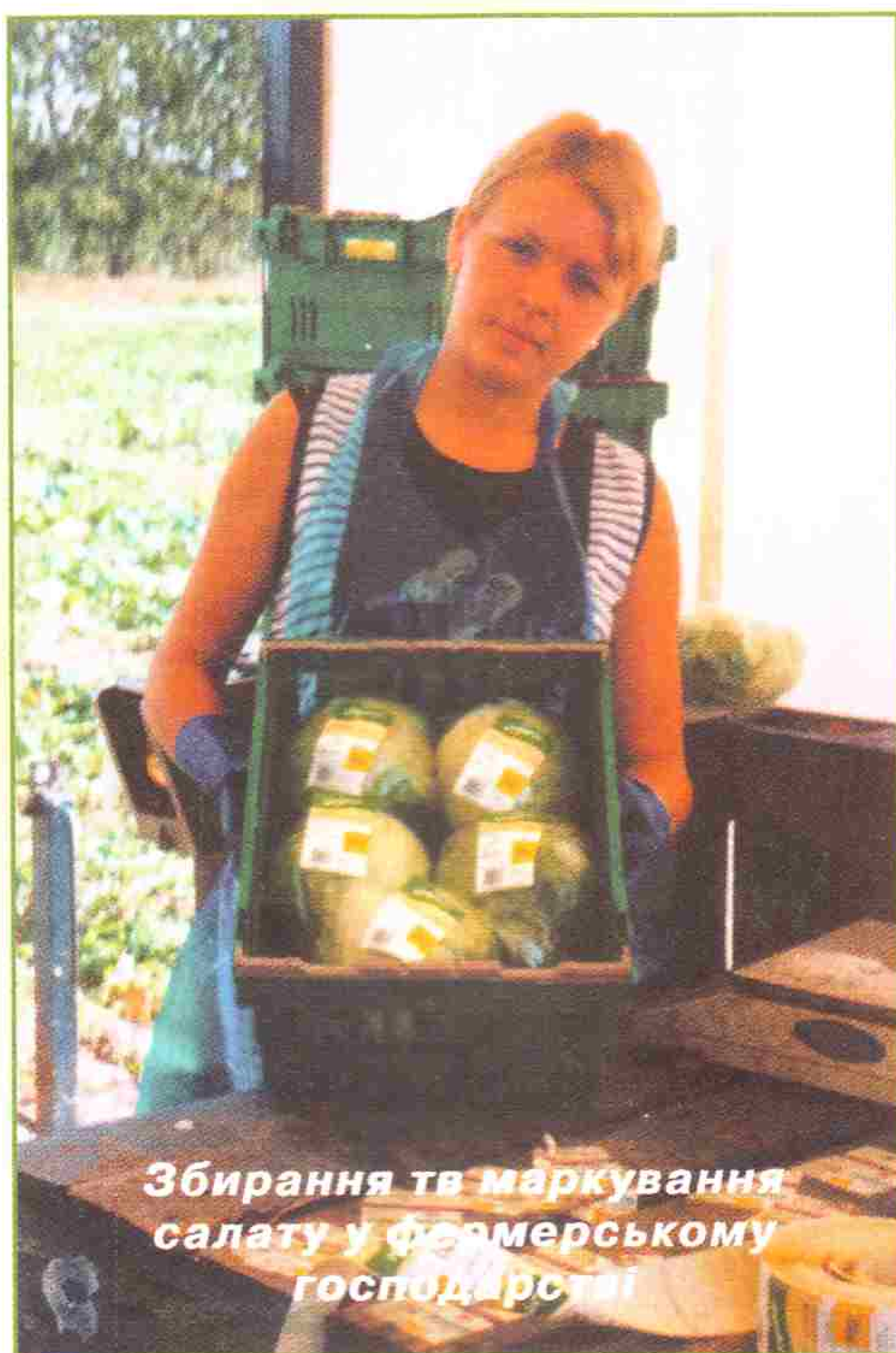
Спаржевий салат (уйсун) (Lactuca sativa var. angustana Irish.) утворює товсте стебло, на якому розміщені видовжені ланцетоподібні, загострені вгорі листки. Його легко впізнати за сіро- або темно-зеленим крапчастим забарвленням. Листки цього салату ланцетоподібні, видовженої форми, їхні краї бувають дрібнозубчастими, цільнокраїми або слабохвилястими, з гладенькою або дрібнопухирчастою поверхнею краю листкової пластинки;

Салат зривний, або кучерявий (Lactuca sativa var. acephala Alef.). Основна відмінність цього різновиду салату полягає в тому, що під час збирання готової продукції з вегетуючих рослин зривають листки, не вириваючи стебло з ґрунту. Листки великі, віялоподібної форми, з хвилястими краями. Забарвлення переважно зелене з жовтим, інтенсивно-червоним або темно-вишневим відтінками. Поверхня листка пухирчасто-ніздрювата, іноді з мішкоподібною складчастістю.

Перші три різновиди салату посівного доволі відомі у нашій країні і їх останнім часом широко використовує населення. Два інших різновиди маловідомі в Україні, вони більше поширені в країнах Азії.

Салатні рослини цих різновидів формують середню за потужністю стрижневу кореневу систему, їхні корені швидко ростуть, добре регенерують, тому при вирощуванні з розсади вони здатні легко витримувати пересаджування. Листкові сорти салату посівного спочатку утворюють розетку листків, а через деякий час формують квітконос. Головчасті сорти після закінчення формування розеток листків утворюють головки різного розміру й щільності, які через певний час дають квітконосне стебло. Розеткові листки сидячі, майже горизонтальні, мають гладеньку або пухирчасту поверхню із звивистими краями. Листки оберненояйцеподібні або видовжено-серцевидні, жовто-зеленого чи темно-зеленого забарвлення, іноді з антоціановою пігментацією.

Стебло у салату прямостояче, дуже розгалужене у верхній частині, заввишки 1—2 м. Квітки білого або світло-жовто-зеленуватого кольору, трубчасті або язичкові, двостатеві, дрібні, зібрані в суцвіття-кошики. Плід — сім'янка, з чітко вираженими дзьобиком і летючкою. Насіння дрібне і, залежно від сорту, може мати округлу, пласку, видовжену чи оберненояйцеподібну форму, сріблясто-сірого, жовтого, коричневого або чорного забарвлення. Маса 1000 насінин — 1—1,2 г. Оптимальні розміри насіння: довжина 3—4 мм, ширина — 0,8—1 мм, товщина — 0,3—0,5 мм. Дрібніше насіння для сівби використовувати не слід, оскільки з нього виростуть маленькі, слабкі рослини. Схожість його зберігається протягом 2—3 років.

Збирання тв маркування салату у фермерському господарстві

За тривалістю вегетаційного періоду розрізняють такі сорти: скоростиглі (вегетаційний період 45—60 днів), середньостиглі (61—70 днів) і пізньостиглі (71—90 днів). До Реєстру сортів рослин України занесено наступні сорти салату листкового: Вагомий, Гренада, Годар, Золотий шар, Кучерявець одеський, Модесто, Росела, Совський, Слобожанин, Сніжинка, Шар малиновий, Юстина; головчастого: Етті, Ленто, Ольжич, Фортунас, Королева літа та Евеліна.

За способом вирощування сорти головчастого салату поділяються на: **вигоночні** (для теплиць і парників), **скоростиглі весняні** (для вирощування у відкритому ґрунті в ранні строки навесні), **літні** (стійкі до стеблування), **зимові** (для вирощування у відкритому ґрунті за м'якого клімату), а також **спеціальні сорти** для вирощування в закритому ґрунті в умовах короткого дня і недостатньої освітленості.

Салат посівний — холодостійка овочева культура. Насіння починає проростати за температури 2—5°С. Оптимальною температурою ґрунту для його проростання є 12—15°С. У молодому віці він витримує короткочасне зниження температури до мінус 8°С. Холодостійкість рослин з віком підвищується, але у фазі формування головок навіть незначні заморозки можуть негативно впливати на їхній подальший ріст. За таких умов вони не утворюють головок. У разі вирощування в затінених місцях та при загущенні посівів салат сповільнює свій ріст і розвиток, формує неповноцінні головки або й зовсім їх не утворює, при цьому також збільшується тривалість його достигання.

Рослини салату посівного вибагливі до вологості ґрунту і повітря. В разі перезволоження ґрунту головчастий салат може загнивати. В той же час не слід допускати й пересушування ґрунту біля рослин, оскільки при цьому вони швидко старіють, а листки набувають гіркого смаку. За нестачі вологи у салату утворюється мала розетка листків низької якості і швидко формується стебло.

Ця рослина потребує добре окультурених, легких за механічним складом, родючих ґрунтів з достатнім вмістом елементів мінерального живлення. Заболочені та кислі ґрунти (pH менше 6,5) непридатні для її вирощування. Досить сприятливо рослини салату реагують на внесення макро- і мікродобрив. Органічні добрива краще вносити під попередник, яким для салату є овочеві культури. Якщо під попередник органічні добрива не були внесені, їх вносять у вигляді перегною під оранку в нормі 10—15 т/га.

На невеликих площах салат висівають навесні широкорядним способом з міжряддями 45 і 60 см або стрічковим за схемою 50+20 см. Використовують також і дво-, чотири- та шестирядні стрічки. Норма висіву — 1,5—2 кг/га, глибина загортання насіння — 1,5—2 см. Для більшого контакту насіння з ґрунтом до і після сівби посіви прикотковують.

Сходи салату з'являються через 6—10 днів. На 12—14-й день після їхньої появи (у фазі двох—трьох справжніх листків) проводять перше проріджения рослин, залишаючи їх у рядках на відстані 4—5 см. У фазі чотирьох—шести листків проріджения рослин повторюють, залишаючи їх на відстані 10—15 см для листкових сортів і 20—25 см — для головчастих. Вирвані рослини під час другого проріджування реалізують як листковий салат.

Вирощуючи пізньостиглі сорти головчастого салату із застосуванням зрошення, після кожного поливу здійснюють механізоване розпушування міжрядь і ручне прополювання в рядках. Поливати салат потрібно регулярно, підтримуючи вологість ґрунту на рівні 70—85% НВ. До утворення та формування головок поливають дощуванням, а в період утворення головок — лише по борознах, щоб не допустити змочування нижньої частини розетки. У період вегетації головчастих сортів салату в поєднанні з поливом один або два рази підживлюють рослини мінеральними та органічними добривами. Для цього використовують розведений коров'як (1:10) або комплексні мінеральні добрива з розрахунку 10—15 г на 10 л води.

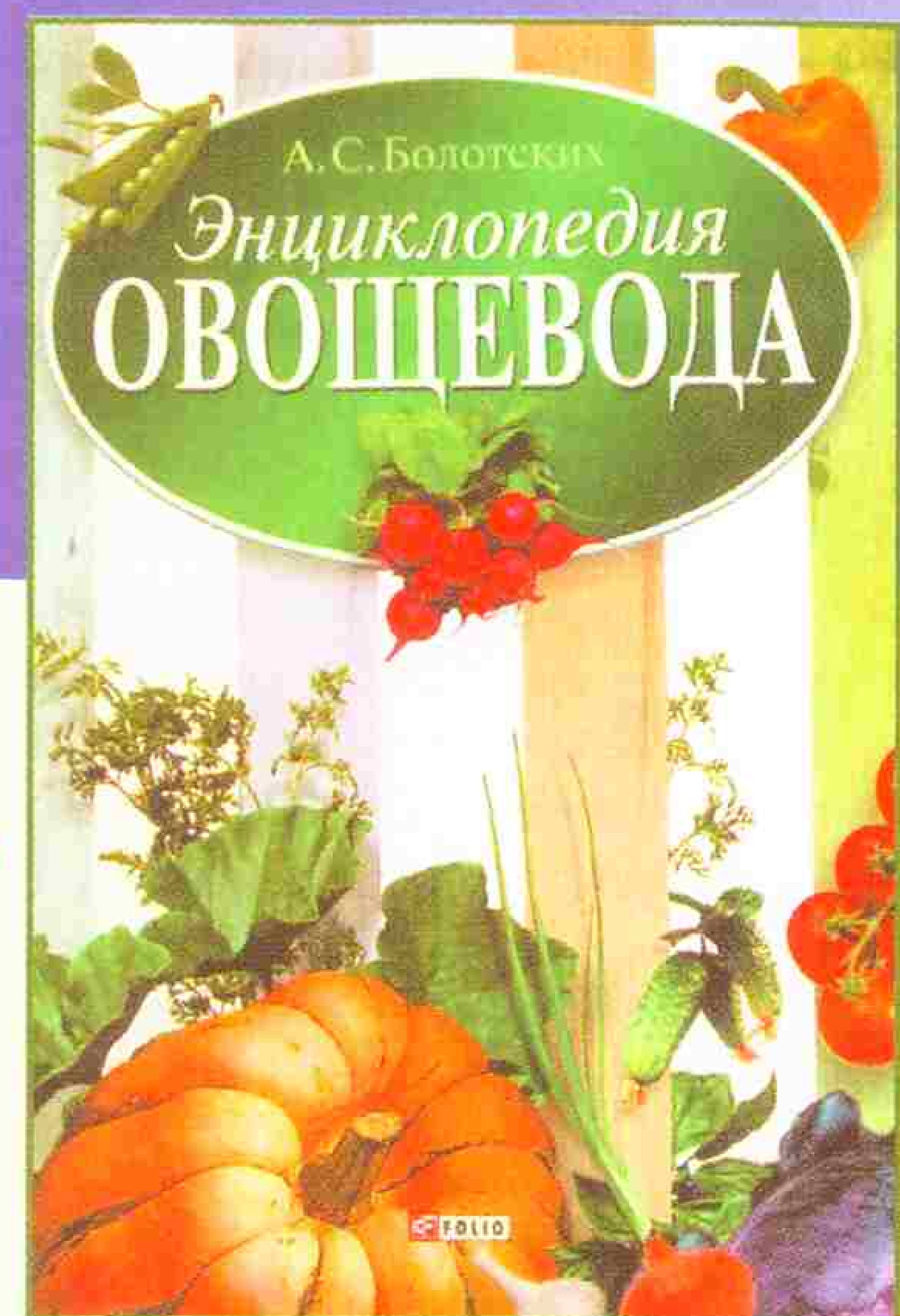
З метою забезпечення більш раннього та дружного утворення головок салат головчастий вирощують з розсади, яку одержують з використанням безгорщечкового, горщечкового способів вирощування в парниках і плівкових теплицях. Вік розсади не повинен перевищувати 35—40 днів. Розсаду висаджують у ґрунт ши-

рокорядним, стрічковим або квадратним способами вручну чи механізовано за допомогою розсадосадильної машини. Останнім часом для вирощування розсади салату рекомендують широко застосовувати касетний спосіб вирощування та висаджування салату. Для одержання розсади салату використовують касети з розміром чарунок 25х25х40 мм, об'ємом 25 $см^3$ (фото на стор. 6).

Листковий салат збирають через 35—50 днів після появи сходів; головчастий — через 50—70 днів. Головки салату мають бути характерними для даного сорту за масою та щільністю. Під час збирання листкового салату рослини виривають з ґрунту, обтрушують землю і вкладають у ящики коренями до стінок. У головчастих сортів салату зрізують головки разом з розетковими листками і залишають стебло довжиною не менше 1 см. Зрізані головки вкладають у ящики двома шарами (листковою частиною один до одного) і запаковують поліетиленовою плівкою.

Часто в європейських країнах безпосередньо на полі салат головчастий загортають по одній—дві головки в пакувальну плівку, а потім складають у тару, відразу охолоджують у холодильних камерах та відправляють на зберігання і подальшу реалізацію. Листковий салат без плівки необхідно реалізувати в день збирання, головчастий у разі потреби може зберігатися в затіненому місці за температури +18°С 2—4 дні, за температури 0°С — 3—4 тижні, а в поліетиленовій упаковці — до 1,5 місяця.

О.І. Улянич,
кандидат сільськогосподарських наук,
В.В. Кецкало, *аспірант,*
Уманський державний аграрний університет

2005 р., Видавництво "Фоліо", ЭНЦИКЛОПЕДИЯ ОВОЩЕВОДА": 800 стор., 96 кольорових вклейок, 100 чорно-білих ілюстрацій.

У книзі викладено відомості з 90 видів овочевих рослин. Нова книга містить енциклопедично багатий науковий і практичний матеріал, який дає змогу вдумливому читачеві-овочівнику не тільки освоїти технологію вирощування різних видів овочів, а й одержувати високі, екологічно безпечні врожаї. Наведені в книзі ефективні прийоми і елементи технології передбачають оптимальні (мінімальні) дози мінеральних добрив та народні засоби захисту від шкідників і хвороб.

Книга знайомить масового читача з кращими сортами і гібридами, внесеними до Реєстру сортів рослин України і Російської Федерації, а також із зональними особливостями технології вирощування овочевих рослин.

Гортаючи сторінки такої об'ємної, вперше виданої в Україні, цікавої і пізнавальної книги, власник присадибної ділянки, фермер, дачник або спеціаліст великомасштабного виробництва знайде в ній рекомендації щодо розміщення овочевих рослин на ділянці, передпосівного обробітку ґрунту, ранньовесняних, весняних, пізньовесняних, ущільнених, літніх, повторних, осінніх і підзимових посівів. Читач дізнається про захист рослин від заморозків, птахів, шкідників і хвороб, про способи й строки збирання врожаю, основного обробітку ґрунту і внесення добрив. Окремо представлено календар робіт в овочівництві на кожний місяць.

В "Энциклопедии овощевода" зацікавлений трудівник села знайде вичерпні матеріали про найдавніші види овочевих рослин: капусту білоголову, редьку, ріпу, брукву, хрін, а також баклажани, перець, огірки, кабачки, патисони, дині, кавуни. Вперше автор вводить до книги з овочівництва розділ про картоплю — улюблену їжу всього людства.

Допитливий овочівник з цікавістю прочитає в енциклопедії про екзотичні гарбузові рослини: люфу, кривошийку (крукнек), лагенарію (індійський огірок), чайот їстівний (огірок мексиканський), червоний огірок (тладіанта сумнівна), ангурію (антільський огірок), момордику (жовтий огірок), циклантеру (перуанський огірок), бенінказе (гарбуз восковий зимовий), фіголистий гарбуз. Всі ці екзотичні рослини здатні надати садибі або дачі ошатного і декоративного вигляду.

Торік у видавництві "Фоліо" (Харків) вийшла друком нова фундаментальна книга відомого широкому загалу читачів ученого, доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка Академії наук вищої школи України та Загальноросійської академії нетрадиційних і рідкісних рослин
Олександра Степановича Болотських

"Энциклопедия ОВОЩЕВОДА"

Одним з найцінніших продуктів харчування є цибуля ріпчаста та її "сородичі" — шалот, порей, батун, часник тощо. В них міститься багатий набір вуглеводів і азотистих речовин. А моркву у давнину вважали одним з найкорисніших дарунків природи. Морква — справжня комора вітамінів і насамперед провітаміну А — каротину. Листя петрушки також містить багато каротину. Грецьких богів і переможців Олімпійських ігор увінчували вінками з листя петрушки. А легендарні Трістан та Ізольда пили чарівний напій кохання, до складу якого входив сік селери. За вмістом білка, мінеральних солей, ефірної олії та вітамінів селера перевершує петрушку і пастернак.

З книги ви дізнаєтеся і про пряно-смакові рослини: кріп, кмин, аніс, любисток (до речі, раніше його кущ обов'язково ріс біля українських хат). Вважалося, що сік і відвар любистка має чудодійну властивість приворожувати, зачаровувати молодих людей. А фенхель у давнину використовували як лікарський засіб.

Надзвичайно популярними були на Русі столові буряки, у них дуже багато мікро- і макроелементів. Та, виявляється, листковий буряк мангольд — родич тих самих звичних для всіх столових буряків. Мангольд — одна з найранніших зеленних рослин, яка замінює шпинат і білоголову ранню капусту.

З дитинства усі ми знаємо квасолю, горох, боби та інші бобові рослини. Вони багаті на білок, а в недостиглому вигляді є дієтичним продуктом. В останні роки дедалі популярнішою стає соя. У народі її називають рослинним м'ясом, "золотом землі".

Традиційну картоплю на нашому столі може частково замінити топінамбур (земляна груша). Це рослина з родини айстрових. Продукти з топінамбура сприяють зниженню вмісту цукру і холестерину в крові людини, запобігають розвитку раку. Естрагон поціновують за високий вміст ефірної олії, вітаміну С, каротину, рутину, мінеральних солей. Як вважали арабські лікарі, ця божественна рослина не лише поліпшує настрій, тонізує шлунок і серце, а й сприяє появі місячних у жінок, слугує протиотрутою від укусів змій.

Артишок справжній у кулінарії вважають делікатесом. Він є профілактичним засобом проти атеросклерозу, а також жовчогінним і сечогінним засобом. Дуже корисна і цінна за смаковими, поживними і лікувальними властивостями рослина — скорцонера. Вона багата на інулін, вкрай необхідний для хворих на цукровий діабет і ревматизм (до речі, вівсяний корінь — близький родич скорцонери).

Одним з основних видів салатних рослин, на який припадає значна частка у світовому овочівництві, є салат посівний, або латук. У книзі О.С. Болотських детально описує різновиди листкового і головчастого салату, салату ромен, спаржового салату, цикорію салатного та його різновидів — ендивідію та ескаріолу. Їх використовують як харчові і лікарські рослини.

Унікальною підгалуззю овочівництва є грибівництво, що дає змогу одержувати екологічно чистий, безпечний продукт харчування, якому за поживними якостями немає аналогів. В енциклопедії детально описана технологія культивування основних видів пластинчастих шапинкових грибів — шампіньйона двоспорового і гливи (рос. — вешенка) звичайної.

А ще у книзі є відомості про ревінь, щавель, спаржу, цукрову кукурудзу та багато інших — традиційних і маловідомих, але однаково корисних і необхідних усім нам рослин.

Овочівництво продовжує розвиватися, отож, у людей, які ним займаються, виникає багато проблем. Саме тому книга, дохідливо й талановито написана провідним ученим і практиком овочівництва О.С. Болотських, допоможе всім, хто працює на землі.

Значним досягненням науково-технічного прогресу в овочівництві в останні роки стало створення сортів і гібридів помідорів, які зберігаються без втрати якості 3—6 місяців. Це справжня знахідка для більшості людей в умовах, коли їхній раціон бідний на свіжі овочі.

ПОМІДОРИ ДЛЯ ТРИВАЛОГО ЗБЕРІГАННЯ

Прорив у цій галузі став можливим завдяки генній інженерії. Вчені ввели в генотип помідорів гени, які відповідають за лежкість і уповільнене достигання.

На своїй ділянці я ось уже кілька років вирощую три сорти помідорів, що довго зберігаються. Оскільки багато овочівників, фермерів не мають достатньої інформації про ці унікальні сорти, даємо коротку їхню характеристику.

Шедевр-1 українського вченого Рудаса — найвідоміший сорт тривалого зберігання. Рослини низькорослі, мають чудові смакові якості, тверді плоди, які добре засолюються і транспортуються на далекі відстані. Дуже врожайний. Сорт не любить загущених посадок, потребує пасинкування для кращого провітрювання рослин і профілактики фітофторозу. Шедевр-1 — чудовий сорт для східних і південних регіонів України. Гірше йому ведеться на Поліссі, особливо у фітофторонесприятливі роки.

Жираф — пізньостиглий високорослий сорт зарубіжної селекції з індетермінантним типом куща. Плоди зберігаються до квітня. Сорт врожайний і найбільш стійкий до фітофтори серед трьох згаданих мною сортів тривалого зберігання. Потребує пасинкування і підв'язування до підпори.

Лонг Кіпер у перекладі з англійської означає "довге зберігання". Дає великі, округлі, дуже красиві плоди червоного кольору масою 300—500 г, які одержали назву райських. Вирізняється дуже високою врожайністю. При формуванні в одне стебло рослини сягають висоти до двох метрів.

Технологія вирощування цих помідорів така ж, як і звичайних сортів, але є деякі особливості.

По-перше, строки висаджування розсади в ґрунт обирають з урахуванням особливостей природно-економічної зони, а також способів використання плодів. Якщо плоди призначені для одержання насіння, розсаду висаджують наприкінці травня, а якщо для тривалого зберігання — у першій—другій декадах червня.

По-друге, ґрунт необхідно підтримувати у вологому стані. Якщо поливати нерегулярно, можуть загнивати квітки в китицях або розтріскуватися плоди, які стають непридатними для зберігання.

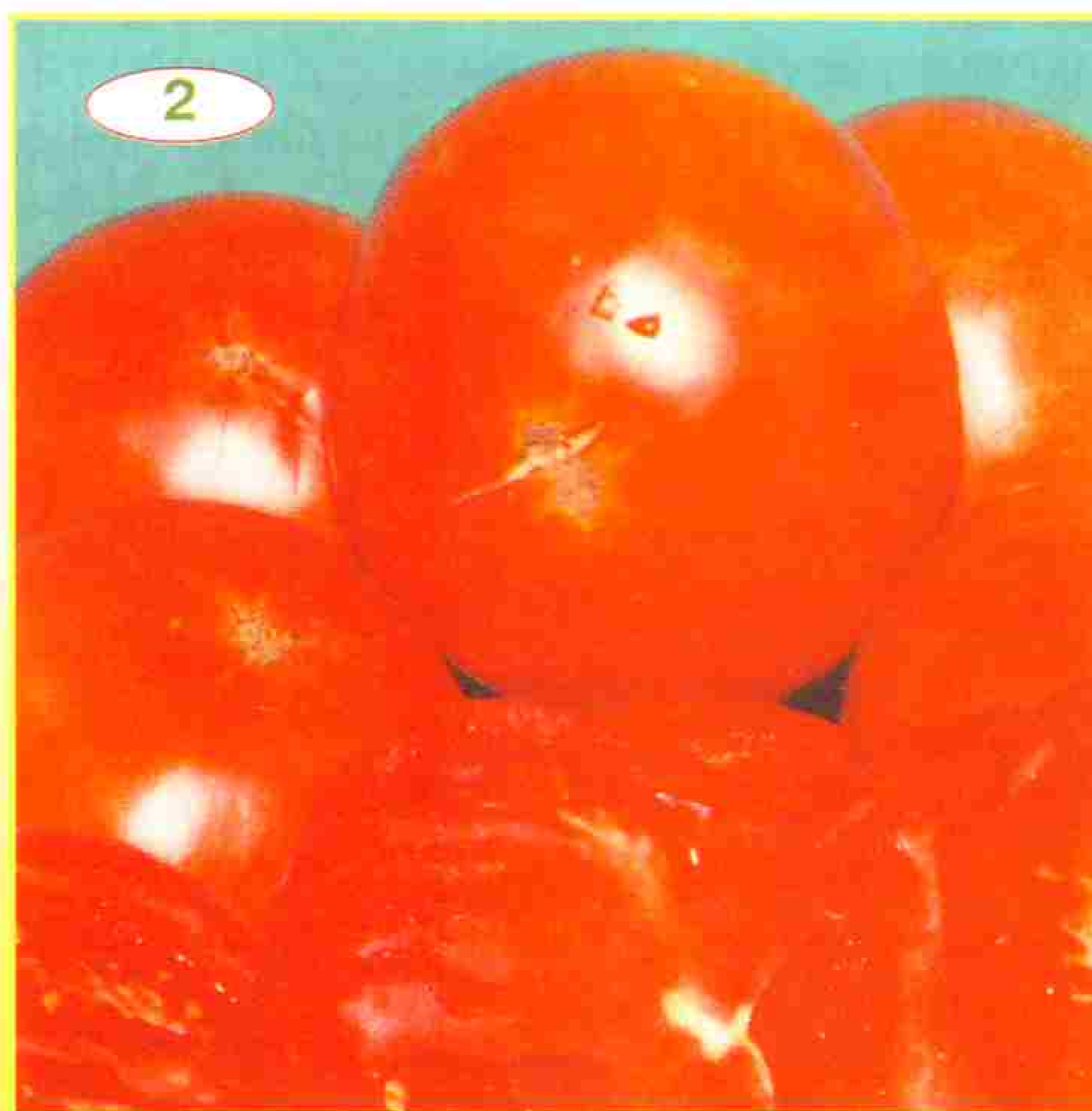
По-третє, плоди потрібно знімати перед приморозками. Чим пізніше їх закладають на зберігання у фазі молочної або бланжевої стиглості, тим довше вони зберігаються. Повністю дозрілі плоди зберігаються трохи менший період.

Четверта особливість полягає в тому, що особливу увагу потрібно приділяти захисту згаданих сортів від фітофтори, бо уражені хворобою плоди непридатні для зберігання. З цією метою використовують профілактичні обприскування рослин системними препаратами типу оксіхом, ридоміл, арцерид та інші.

Для збільшення виходу плодів з квадратного метра площі у себе на ділянці я застосовую ущільнений спосіб садіння помідорів Жираф і Лонг Кіпер за методом доктора Д.Р. Міттлайдера. Розсаду розміщую на відстані 20 см одна від одної з шириною міжрядь 70 см. При цьому рослини формую в одне стебло. Шедевр-1 висаджую за схемою 45 х 60 см.

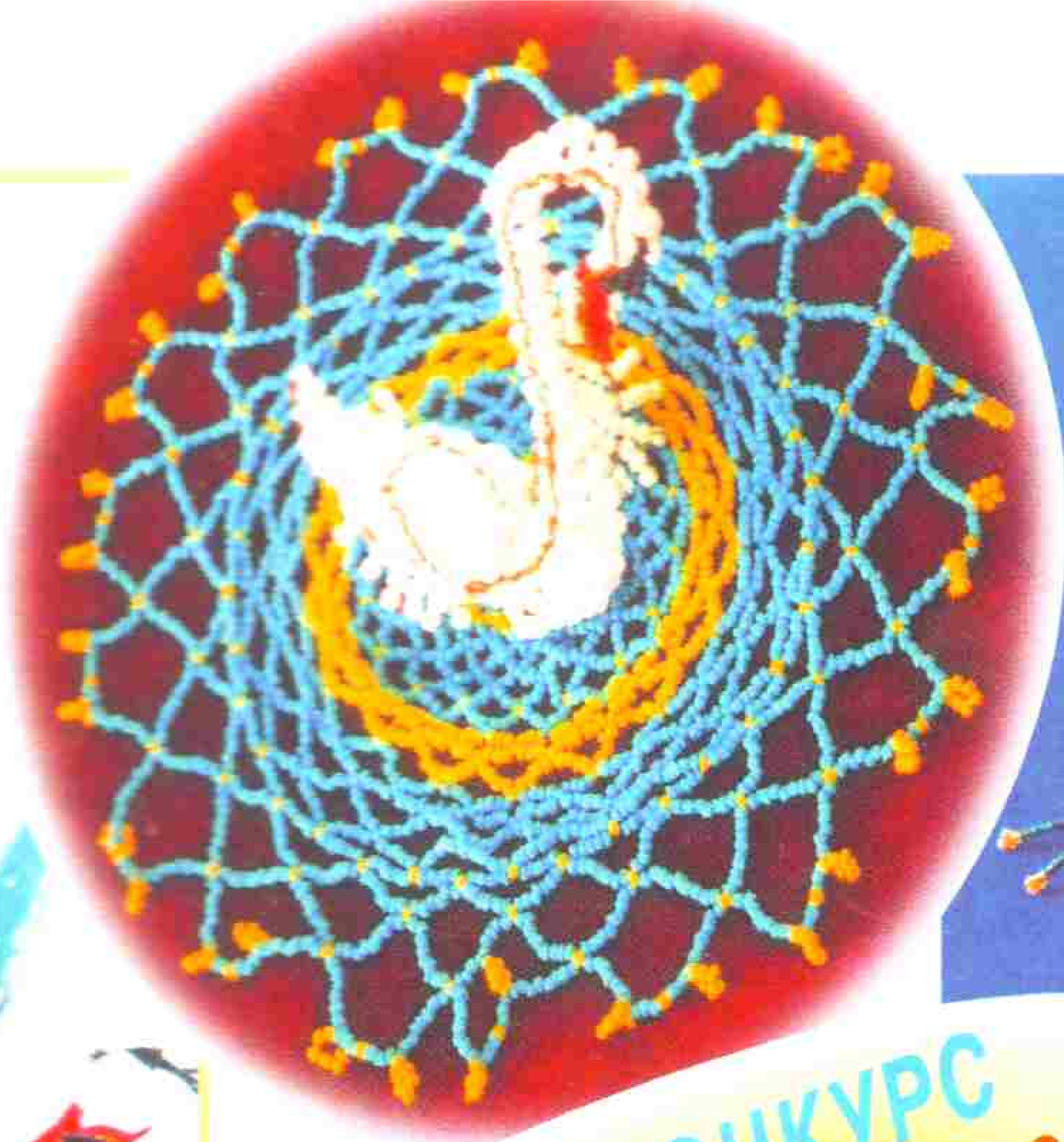
На зберігання закладаю недостиглі і повністю зелені плоди. Для цього використовую ящики, картонні коробки. Укладаю помідори у два шари, щоб була можливість регулярно відбирати ті, що достигли, і видаляти зіпсовані. Плоди поступово, протягом кількох місяців, достигають, не втрачаючи своїх смакових і товарних якостей. Вони стануть чудовою прикрасою новорічного, Різдвяного столу, а то й до Великодня доживуть.

Л.О. Капуста,
вчений агроном,
вул. Технікумівська, 2 кв.4,
с. Немішаєве-1,
Бородянський р-н,
Київська обл., 07854

На фото:
*1. Помідори сорту **Жираф** у плівковій теплиці.*
*2. Плоди помідорів сорту **Лонг Кіпер**.*

ФОТОКОНКУРС
"НАША РОДИНА– 2006"

БІСЕРНЕ СЯЙВО

Бісерним плетінням у нашій сім'ї першим почав займатися наш син Ваня, хоча це й не зовсім чоловіче заняття, але і не кожна дівчинка може з успіхом його опанувати.

А почалося все ще в 2001 році. Тоді Ваня навчався у другому класі і коли залишався на групу продовженого дня, то вчителька водила учнів на станцію юннацької творчості (ЦНТТМ) Дніпровського району м. Києва на заняття гуртка "Чарівні візерунки". Там він уперше дізнався, яким чином і які вироби можна творити з бісеру...

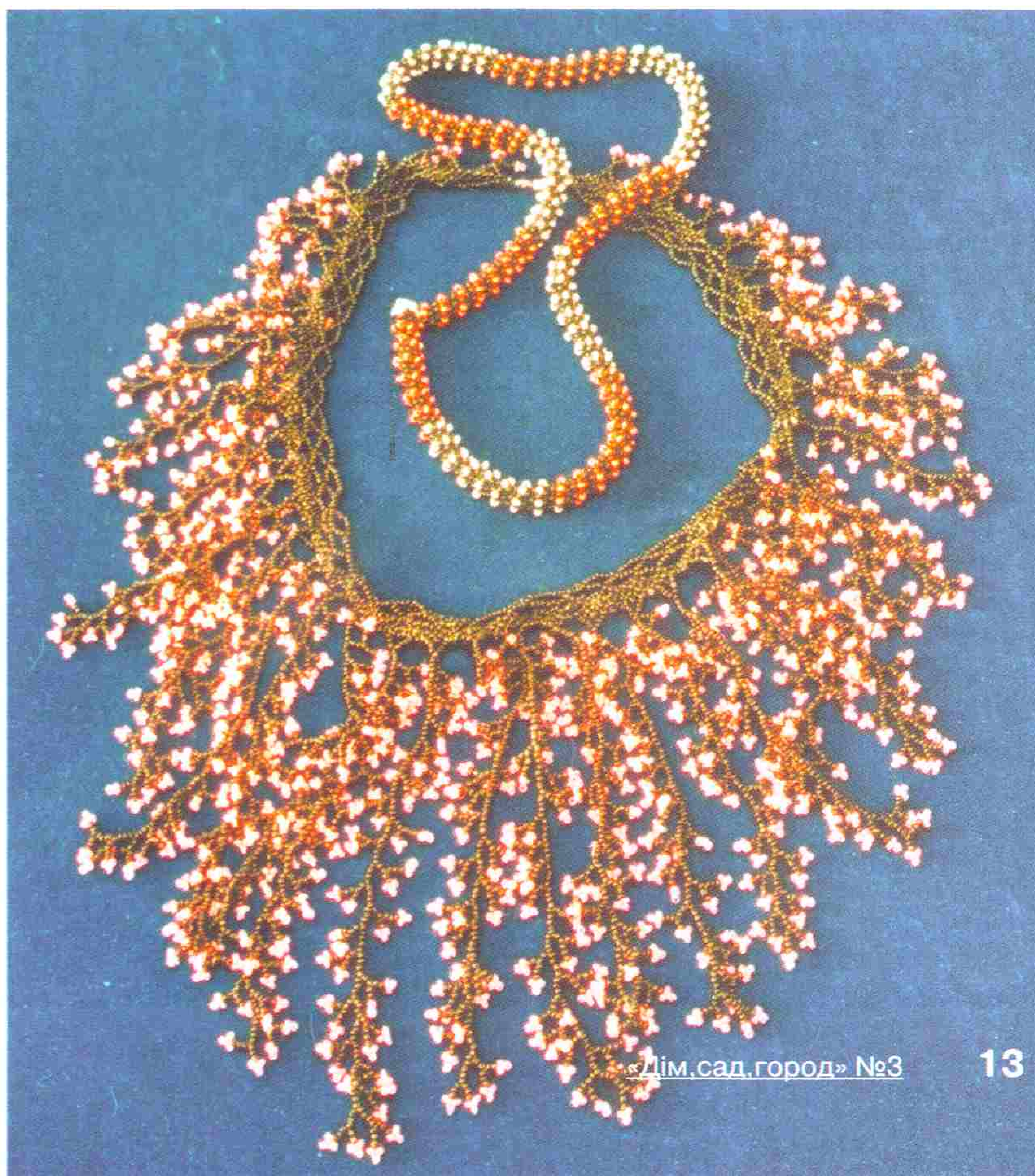
(Закінчення на с.26)

Сім'я Попелишків, зліва направо:
батько – Микола Олександрович; бабуся – Віра Хомівна Попович; мама – Алла Іванівна; син – Іван; дідусь – Іван Микитович Попович.

Фото **В.О.Скляренка**

"ЄВРО" НЕ ЗУПИНЯЄТЬСЯ НА ДОСЯГНУТОМУ! (АБО ДЕЯКІ ПЕРСПЕКТИВИ НА 2006 РІК)

В Україні вже понад 10 років відома марка мотоблоків "ЄВРО", як надійних помічників садівників і городників. Вони здобули повагу тим, що це багатофункційні і зручні в експлуатації машини і, що дуже важливо, — надійні. Саме за цими якостями ТОВ "ВІДА", що має значний досвід постачання в Україну міні-агротехніки, обрало продукцію фірми "Євросистемз" (Італія).

Надійність мотоблоків "ЄВРО" визначається унікальним і разом з тим, дуже простим конструктивним виконанням. Це стосується трьох основних складових частин: двигуна, редуктора та механізму зчеплення.

Двигуни у мотоблоках "ЄВРО" використовуються двох видів, що виготовляються фірмами "Briggs&Stratton" (США) і "Honda" (Японія). Показники вібрації, витрати пального, ступеня його згоряння та шумові характеристики цих двигунів відповідають найвищим світовим вимогам, безвідмовно служать упродовж тривалого часу експлуатації, не потребуючи ремонту.

Редуктор мотоблоків "ЄВРО" сконструйований і виготовляється так, що практично не потребує ремонту. В ньому відсутні гвинтові з'єднання, які у більшості випадків є основною причиною псування. Розробники мотоблоку створили конструкцію, в якій гвинти і шпильки відсутні. Сам корпус — це дві виготовлені штампуванням половини, з'єднані зварюванням, чим забезпечено абсолютну герметичність порожнини редуктора, в якому розміщено надійну черв'ячну передачу. Сам корпус має незначний поперечний переріз, завдяки чому, по суті, є ножем, що легко врізується в ґрунт. Технологія виготовлення корпуса забезпечує ідеальні умови для роботи черв'ячної пари, бо місця під підшипники виконані з великою точністю. Редуктор має не більше п'яти основних деталей (у звичайному черв'ячному редукторі їх у 3—5 разів більше). Він раз і назавжди заповнений мастилом і не потребує не тільки ремонту, а й обслуговування.

Муфти зчеплення у "ЄВРО " відсутні. Замість них найпростіший пристрій, що складається з двох шківів і паса, а включення здійснюється натягуванням паса передачі. До речі, в мотоблоках, що мають задню швидкість, її наявність забезпечується тим же механізмом без коробки передач.

Завдяки згаданим інженерним рішенням мотоблоки є не лише надійними, а й естетично завершеними машинами, в яких зовнішні дані цілком підпорядковані функціональній необхідності: оптимальне центрування, корпус редуктора, що діє як ніж, гвинтоподібні фрези, що не виштовхують, а затягують культиватор в ґрунт, чим виключаються, зокрема, його ''стрибки".

Та при всій ажурності і якщо так можна висловитися "інтелігентності" зовнішнього вигляду ці мотоблоки розраховані на вельми великі навантаження. Недарма на них дається трирічний гарантійний строк!

Разом з цим творці "ЄВРО" постійно ведуть роботи з їх подальшого удосконалення. У 2005 році на ринку з'явилися мотокультиватори "Євро-Z2" і "Євро-Z3", що вирізняються підвищеною надійністю та поліпшеним дизайном. Тепер на додаток до цих моделей з'явилися "Євро-Z2RM", "Євро-Z3RM", які мають задню швидкість, що значно полегшує роботу. При цьому забезпечення руху назад досягнуто, як уже відмічалось вище, без зміни напряму обертання привідного шківа пасової передачі та без застосування дорогих коробок передач.

Мотоблоки "Євро 2", "Євро Z2" і "Євро Z2R" комплектуються запатентованою в Україні системою устаткування (патент № 43309, автор Микола Григорович Самійленко), що дає змогу без використання коробки передач і без зміни частоти обертання вала двигуна, а отже, — без втрати потужності, викопувати картоплю. Завдяки цьому охоплюється весь перелік операцій з висаджування і викопування коренеплодів: оранка, прополювання, нарізування гребенів, підгортання, культивація і т.п.

У 2006 році реалізовуватимуться на ринку України мотоблоки "Євро 6", оснащені двигунами не тільки "Briggs&Stratton", а й "Honda", а також мотоблок РТТ-2 з консольним фрезерним культиватором. Цей мотоблок забезпечує рівномірний рух під час виконання будь-яких операцій. При використанні мотоблока РТТ-2 цілком виключається "самозакопування" на м'яких ґрунтах чи ковзання на твердих.

Фрезерний культиватор цього мотоблоку забезпечує обертання фрези з частотою 275 об/хв. Таке підвищення частоти обертання фрези порівняно з частотою обертання фрез осьових мотокультиваторів характерне для всіх консольних мотоблоків (наприклад, "Артанія" — 300 об/хв, "Мотор-Січ" — 320—350 об/хв), бо якби фрези консольних мотоблоків оберталися з частотою 100—120 об/хв, характерною для осьових, то фрези з активного знаряддя перетворилися б на пасивні і не розпушували б ґрунт, а боронили його.

У 2006 році планується значне зниження ціни на мотоблок РТТ-2 і поява в продажу нових моделей "Євро Z8" та РТТ-3. Мотоблок "Євро Z8" — осьово-

го типу, може переміщуватися з двома швидкостями вперед і однією назад завдяки коробці передач, але ці швидкості подвоюються за рахунок перекидання паса на другу пару шківів. Мотоблок РТТ-3 консольного типу із шириною захвату 60 і 32 см, потужністю 6,5 к.с. оснащений спеціальними колесами для прополювання і підгортальником.

Як і до цього буде продаватися мотоблок П-55 (теж консольного типу). Цей мотоблок може працювати з сінокосаркою, відвалом (бульдозером), безвідхідною косаркою, фрезерним культиватором, щіткою для прибирання снігу і пристроєм для збирання сміття, що може розширити межі його застосування — не лише в сільському, а й у комунальному господарстві.

На 2006 р. планується також реалізація вітчизняної техніки осьового середнього мотоблока широкого використання "Артанія" (модель МА-400), що здобув у 2004—2005 році широку популярність і заслужену репутацію надійної універсальної техніки, а також "Артанія", модель МА300 (за замовленнями), консольного важкого мотоблока, універсального призначення.

Можна впевнено зауважити, що, купуючи мотокультиватори "ЄВРО", "РТТ" і "П-55", ви забезпечите себе надійною технікою, що не тільки полегшить Вашу роботу, а й позбавить вас від тягаря турбот щодо її ремонту.

ТОВ "Віда" також пропонує й іншу техніку виробництва Італії, а саме: сіно- та газонокосарки, трактори-газонокосарки, мотокоси і пилки "Альпіна", обприскувачі "Вольпі", ексклюзивні газонокосарки "МА.РИ.НА." з корпусом з нержавіючої сталі, оснащені двигуном "Honda", а також австрійські коси "Оффнер", садовий інструмент "Суміо" виробництва Тайваню із сертифікатом європейської якості.

Л. І. Рудман — *головний інженер ДП "НВФ "АГРОМОТО"*

В. М. Данченко — *інженер*

ЩЕПЛЕННЯ "МІСТКОМ"

Минулорічна зима садівникам запам'ятається, мабуть, надовго — хоч і не з тріскучими морозами, а з відлигами і навіть дощами, все ж садам дошкулила добряче: постраждали окулянти, саджанці і молоді та карликові дерева, яблуні були дуже пошкоджені мишами та зайцями. Навесні довелося деякі дерева викорчовувати, а обгризені мишами рятувати щепленням способом "місток".

Цьогорічна зима, хоч і морозніша, але дуже нагадує (особливо перша її половина) зиму торішню, та й гризунів розплодилося чимало, тому садівникам і цієї весни, мабуть, доведеться знову зіткнутися з тими ж проблемами, що й минулої, то в пригоді можливо стане мій досвід щеплення "містком" *(див. фото 1)* молодих яблунь, в яких штамбики мають пошкодження кори. Такі пошкодження, коли кора обгризена навкруги штамба повністю чи майже повністю, дуже серйозні і призводять до поступової загибелі дерев. Якщо кора обгризена вище місця щеплення, то із сплячих бруньок щепи проростуть молоді пагони і дерево має шанс вижити. Але так буває, на жаль, нечасто, миші шкодять при самій землі, по периметру на висоту 5—15 см від ґрунту обгризають кору і частково камбій, що й спричиняє припинення сокоруху, пересихання штамба. Мета щеплення "містком" — відновити нормальний сокорух, а також поновити штамб у місці пошкодження. У літературі з садівництва часто трапляється опис цього способу щеплення. Але я ніде не знайшов, де всі процеси були б описані детально, а це необхідно, бо спосіб щеплення "містком" насправді складний і має свої нюанси (особливості), не знаючи яких виконати таке щеплення ефективно майже неможливо.

Фото 1. Такий вигляд має врятоване деревце під час вегетації. Фото 2. Щеплення "містком".

Суть методу щеплення "містком" витікає вже з його назви, тобто йдеться про те, щоб щепленням живця з'єднати пошкоджену кору, перекинувши через місце пошкодження своєрідний місток *(див. фото 2)*.

Суттєве зауваження. Навіть при значних пошкодженнях кори — до половини периметра штамба, але при товщині штамба до 6—7 см ніякі "містки" не потрібні, досить пошкоджене місце дезінфікувати та замастити садовою замазкою чи вкрити олійною фарбою і через 3—4 роки рана загоїться, рослина розвиватиметься нормально.

Рано навесні, коли кора вже добре відстає, перед тим, як приступити до щеплення вказаним способом, слід ретельно оглянути весь сад та визначити кількість дерев, що підлягають щепленню, якщо таких дерев багато — кілька десятків чи більше, то такі дерева у пошкоджених місцях потрібно попередньо щільно обгорнути поліетиленовою плівкою, бо з різних причин може минути багато часу і пошкоджені дерева, втрачаючи вологу, будуть слабнути. Потім, безпосередньо перед щепленням, плівку треба зняти. Якщо ж пошкоджених дерев небагато, то до щеплення варто приступати відразу, не гаючи часу.

Щеплення яблуні "містком" виконують у такій послідовності:

1. Підготуйте інструмент і матеріали — добре нагострений садовий ніж, садові ножиці ("секатор"), обгортки — смужки поліетилену завширшки 3—4 см і завдовжки до 80 см, завтовшки приблизно 0,1 мм, відро з чистою криничною водою, бажано додати до води трохи марганцевокислого калію, щоб розчин став слаборожевого кольору.

2. Заготуйте живці — найкраще з доволі морозостійких сортів яблунь (Антонівки, лісової яблуні), з однорічних приростів. Зверніть увагу на те, щоб живці були гнучкими, не надто товстими, але водночас добре здерев'янілими, тобто зрізані з верхньої частини однорічних приростів, але не з самої верхівки. Живці наріжте в день щеплення, довжиною 25—40 см, промийте дезінфікуючим розчином марганцівки, у вологому стані загорніть у поліетиленову плівку, тримайте у затінку.

3. Помийте руки, підготуйте до щеплення пошкоджене місце — пообрізуйте і підрівняйте рвані краї погризеної кори, промийте кору і штамб у місці пошкодження, сполосніть також лезо ножа (ніж потрібно дезінфікувати перед щепленням кожного дерева, щоб не перенести інфекцію).

4. Зробіть ножем вертикальні розрізи кори завглибшки до камбію вздовж штамба на нижній частині пошкодження, навкруги штамба. Відстань по периметру між розрізами має дорівнювати трьом товщинам живця, котрий передбачається прищеплювати. Кору країв розрізів кінцем ножа дещо відділіть від камбію з тим, щоб можна було вставити загострені кінці живців під кору. Навпроти цих розрізів зробіть відповідно розрізи кори у верхній частині пошкодження, також відділивши кору.

5. Підготуйте до щеплення живці, вони повинні бути на 10% довші, ніж відстань між кінцями верхніх і нижніх розрізів, бо мають бути зігнуті у формі дуг. Зріжте живці з обох кінців навскіс так, щоб вони могли прилягти зрізами до камбію штамба. Живці треба взяти товстіші, якщо місце пошкодження кори вздовж штамба значне, і зовсім тонкі, близько 4 мм, якщо пошкодження до 5 см, тобто, чим коротший живець, тим він повинен бути тоншим і гнучкішим, бо інакше важко буде його зігнути і заправити верхній його кінець у верхній розріз під кору.

6. Вставте у розрізи під кору живці в нижній частині пошкодження так, щоб їх навскісні зрізи щільно прилягали до камбію. Не можна вставляти живці "догори ногами". Обв'яжіть розрізи із вставленими живцями поліетиленовою стрічкою так, щоб живці були добре зафіксовані: 2—3 обертів навкруг штамба цілком достатньо. Не варто зав'язувати стрічку на вузол, а потрібно пропустити її кінець під останній виток і затягнути — обв'язка добре триматиметься.

7. Заведіть відповідно у розрізи верхнього краю пошкодження верхні кінці живців, також простежте, щоб їх зрізи щільно прилягли до камбію щепи. Якщо живці досить гнучкі, то цю операцію можна виконати без особливих труднощів, але це найвідповідальніший момент, тому цю частину роботи необхідно виконати уважно й акуратно. Зафіксуйте верхні кінці живців поліетиленовою стрічкою.

8. Для захисту від пересихання ще раз знизу до верху обгорніть вже все місце щеплення поліетиленовою стрічкою (без особливого натягування).

9. Через місяць, коли "містки" приживляться і почнуть функціонувати, всі обв'язки необхідно зняти. Якщо з цим запізнитись, то під обв'язками розведеться мікрофлора і почнеться загнивання. Видаліть пагони, які почали проростати із бруньок прищеплених живців-"містків".

Далі щеплені "містками" дерева впродовж першої половини літа потребують особливого догляду: потрібно відразу після щеплення з метою заощадження вологи зробити сильне обрізування, зменшивши на третину об'єм їхньої крони. Такі дерева бажано добре поливати, попідв'язувати до кілочків, щоб їх не розхитував вітер і щеплення нормально заростало калюсом.

Звичайно, описаний спосіб щеплення досить трудомісткий, як, між іншим, і догляд за садом взагалі, але треба пам'ятати, що сади дуже вдячні, і завжди щедро відплачують дбайливим садівникам чудовими плодами.

Але мені, за професією інженеру-електронщику, дивно, що ніде в літературі з садівництва останнім часом не трапляються правила техніки безпеки під час роботи з інструментом, а саме — з садовим ножем, тож хочу надати кілька практичних порад, котрі будуть корисні садівникам-аматорам, особливо початківцям, тим більше, що і сам маю чимало шрамів на пальцях від порізів, одержаних при щепленні—перещепленні.

* Тож, садовий ніж повинен бути гострим, лезо — чистим, без іржі, має чітко фіксуватися в ручці, не хилитатися у процесі роботи.

* Під час роботи з ножем не поспішайте, все буде виходити швидше тоді, коли набудете вправності.

* Будьте особливо ретельні на початку і наприкінці роботи — саме тоді найбільша вірогідність травмування.

* Ріжте не "до руки", а "від руки", тобто від себе.

* Не докладайте до ножа надмірних зусиль.

* Виконуючи навскісні зрізи на живцях, не підставляйте під живець палець — як підкладку слід використовувати кілочок чи стовпчик — зріз буде якіснішим і пальці вбережете.

* Не кладіть ніж у розкладеному стані до кишені, щоб випадково не взятися рукою за лезо.

* Тримайте садовий ніж у пеналі чи пристосуйте для цього якусь підходящу коробочку, не кладіть ніж будь-де.

* Як тільки щеплення виконано, відразу ж покладіть ніж у пенал, не тримайте його в руці без потреби.

* Використовуйте садовий ніж головним чином для щеплення, перещеплення, а для інших робіт застосовуйте садові ножиці, ножівку, скребки тощо.

* Для окулірування придбайте спеціальний окулірувальний ніж, він має лезо із особливо міцної нержавіючої сталі. Такий ніж повинен бути дуже гострим, як бритва. Використовувати окулірувальний ніж годиться тільки для окулірування. Будьте уважні й обережні під час зрізування вічок.

* Не перевіряйте гостроту леза ножа, бриючи, наприклад, волосся на руках — так можете отримати важку травму. Подивіться на лезо ножа крізь збільшувальне скло (лупу): так ви оціните стан леза значно краще і зовсім безпечно.

* Коли працюєте з ножем, ніщо і ніхто не повинен вам заважати, ніхто не повинен працювати поруч, щоб випадково вас не штовхнути. Якщо це неможливо забезпечити — припиніть роботу або візьміться за іншу справу.

* Майте при собі бинт, йод.

В.С. Федула,
м. Хмельницький

ГРУША НА ХЕНОМЕЛЕСІ

Найкращою слаборослою підщепою для груші є айва, але вона має недоліки, тому процес пошуку нових грушевих підщеп триває. З цією метою випробовують різні міжвидові гібриди груші, яблуню, горобину, аронію, кизильник, іргу, хеномелес тощо. Останній відомий багатьом садівникам як японська айва, і інтерес до нього як до нової грушевої підщепи не вщухає. Свого часу у часописі "Сад" (1995, № 9) я розповідав про можливість підщепного використання хеномелесу, але ця публікація через малий тираж видання залишилася невідомою багатьом садівникам-аматорам, які, знаючи про мою роботу з цими рослинами, постійно звертаються з проханнями проконсультувати або надати потрібний матеріал.

Під назвою японська айва в Україні, зазвичай, вирощують кілька видів хеномелесу: прегарний, японський і чудовий, які ростуть багатостовбурними чагарниками заввишки 1—2 м. Ряд авторів вказує на можливість використання цих видів хеномелесу як підщепи для груші (Балашов, 1951; Цицугин, 1952; Паршин, 1982; Клименко, 1985; Недвига, 1991). Але практичний досвід вказує, що

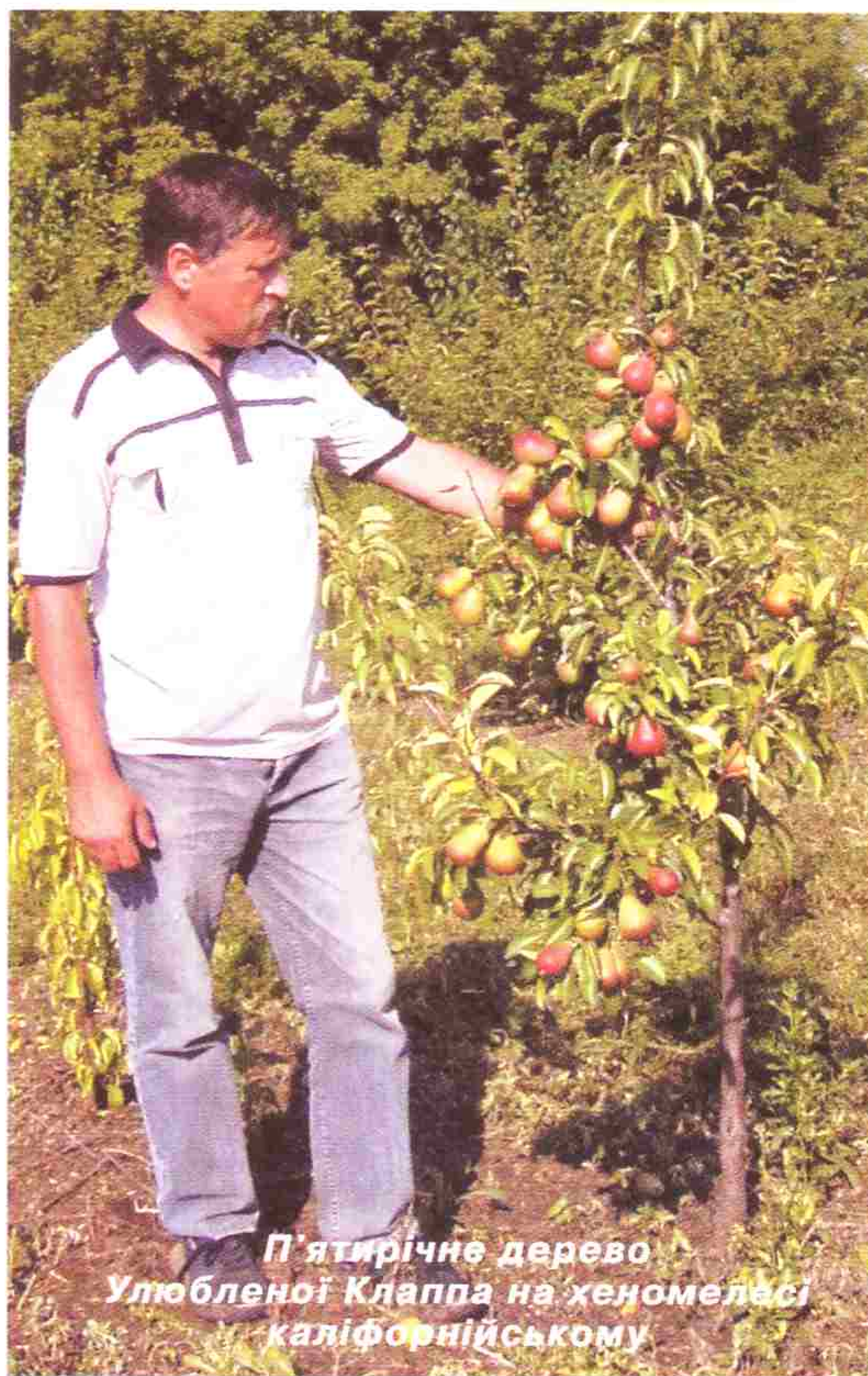
тонкі гілки та велика кількість порослі є суттєвими недоліками хеномелесу як підщепи. Інколи рекомендації щодо використання хеномелесу базуються на нетривалих дослідженнях.

Встановлено, що ознаки несумісності та загибель саджанців Іллінки на хеномелесі розпочинаються лише з сьомого року (Келли, 1955). У спеціальних дослідах М.С. Марченко (1989), яка детально вивчала вплив різних видів груші, айви та хеномелесу на ріст і вихід саджанців, було встановлено, що приживлюваність бруньок Лісової красуні на сіянцях хеномелесу становила 97%. У другому полі навесні відросло 61% бруньок, а вихід саджанців з 1 га становив лише 26 тис., або 31% від кількості висаджених підщеп. Внаслідок низького виходу саджанців, пов'язаного з недостатньою сумісністю, було визначено, що хеномелес поступався більшості підщеп, що вивчалися. Це вказує на необхідність добору найбільш сумісних комбінацій. В.В. Беспалов (1992), наводячи приклад довговічної, але такої, що потерпає від несумісності прищепи груші на хеномелесі, вважає недоцільними подібні щеплення. Хоча В.І. Сенін (1978) пропонує для подолання несумісності прищеплювати грушу на хеномелес через проміжну вставку айви, це не вирішує проблеми, оскільки значна кількість кореневих паростків та слабкі гілки цих видів хеномелесу є дуже істотними недоліками.

Тому інтерес становить використання з цією метою інших видів хеномелесу, які раніше не вирощували в Україні. Так, на початку минулого століття французькі садівники запропонували використовувати як карликову підщепу для груші хеномелес катаянський — Chaenomeles cathayensis, який вирізняється деревоподібним габітусом. Він має міцні стовбурці, що здатні витримувати щеплену крону без шпалери, вкрай необхідної для підтримування грушевих деревець. У наших умовах хеномелес катаянський через низьку зимостійкість плодоносить не щороку і в суворі зими може втратити надземну частину або навіть загинути. Через це та брак на той час сіянців хеномелесу катаянського до випробувань ми залучили хеномелес каліфорнійський — Chaenomeles x-californica. Цей гібридний вид походить від схрещування хеномелесу катаянського з хеномелесом чудовим. Хеномелес каліфорнійський також має прямостоячі доволі товсті стовбурці, і хоча за цими ознаками дещо поступається хеномелесу катаянському, але переважає інші види хеномелесу. Крім того, він зимостійкіший за хеномелес катаянський.

У досліді 1991 року щеплені на кущах хеномелеса каліфорнійського груші сортів Вільямс, Скороспілка із Трева, Улюблена Клаппа почали плодоносити на другий рік після щеплення і добре росли ще кілька років, доки існували ці насадження, хоча на п'ятий рік збереглася лише чверть щеп. Гірше розвивалися щепи айви Волгоахтубинської, яблуні Мантет, які почали плодоносити, але виявилися недовговічними. Ще гірше росли щепи груші Лісова красуня, які загинули через два роки.

У рекогносцирувальному досліді 1992 року на сіянцях хеномелесу каліфорнійського окулірували бруньки груш Артемівської зимової, Бере Арданпон, Бере Жиффар, Бере Лігеля, Вільямса, Іллінки, Кюре, Лісової красуні, Маріанни, Скороспілки із Трева, Улюбленої Клаппа, які приживилися майже стовідсотково. Залежно від сорту після перезимівлі відросло 47—93 % бруньок, вихід стандартних саджанців становив 13—70 % від кількості висаджених підщеп. Під час викопування відмічалося відламування щеп у малосумісних сортів, якими виявилися Артемівська зимова, Бере Лігеля, Вільямс, Кюре, Лісова красуня. У результаті тривалих спостережень за деревами в саду виявлено, що з усіх сортів найкраще і найтриваліший час росла Улюблена Клаппа. Незважаючи на низький рівень агротехніки та зростання в богарних умовах, дерева нормально розвивалися і рясно плодоносили. В плодоношення вони вступили через два роки і протягом усього часу існування не потребували додаткової опори, яку слід було б використовувати, якби підщепою були інші види хеномелесу, як, наприклад, хеномелес чудовий. Бере Жиффар на хеномелесі чудовому ріс і плодоносив, але потребував підтримування на дротяній шпалері.

П'ятирічне дерево Улюбленої Клаппа на хеномелесі каліфорнійському

У 1999 році ми знову виростили саджанці Улюбленої Клаппа, щеплені на сіянцях хеномелесу каліфорнійського. Як вони виглядають у п'ятирічному віці, можна побачити на фотографії. Плоди менші за розмірами, аніж на деревах, які ростуть на сіянцях груші, не поступаючись їм за смаком. Суттєвими перевагами є ранній початок плодоношення — на другий рік після садіння та стриманий ріст дерева. Таким чином, хеномелес каліфорнійський може бути карликовою підщепою для груші. Недоліком є недостатня сумісність, що потребує пошуку найпридатніших сорто-підщепних комбінувань та коренева поросль, яку треба контролювати.

Наявність широкої генетичної мінливості дає змогу добирати найбільш сумісні прищепні комбінування, які можна було б використовувати в аматорському садівництві, при вирощуванні дерев груші у діжках тощо. Хеномелес каліфорнійський як підщепа для груші є кращий за іргу та аронію, або принаймні не поступається їм. Потрібно відібрати найкращі за комплексом ознак підщепні форми хеномелесу каліфорнійського, які можна було б розмножувати вегетативно. Слід також випробувати хеномелес катаянський, який можна вирощувати в деяких регіонах країни.

В.М. Меженський,
кандидат сільськогосподарських наук,

ЯК Я УКОРІНЮЮ ЖИВЦІ

Поділюся своїм досвідом живцювання кімнатних та інших рослин. Адже цим займається кожен, хто має на вікні чи в теплиці своїх зелених улюбленців. Є різні способи укорінення: у воді, торфі, тирсі та в інших субстратах. Проте не всі рослини укорінюються швидко і однаково, є такі, що важко піддаються укоріненню. До них належать азалії, троянди, клематиси, камелії та інші. Укоренити їх не так уже й просто: чекаємо — не дочекаємося появи корінців, а згодом живці пліснявіють, загнивають і гинуть.

Тож готую живці з 2—4 листочками, довших не використовую, бо на них багато листя. Стебло зрізую навскіс під нижньою брунькою на відстані від неї не більше як 1 см. Нижні листочки обрізую зовсім, а верхні вкорочую до половини. З деяких рослин (інжир, фікус) на місці зрізу витікає "молочко", яке негайно витираю вологою чистою ватою. Якщо цього не зробити, то це "молочко" затвердне і закупорить провідні артерії, через що живець не зможе всмоктувати воду.

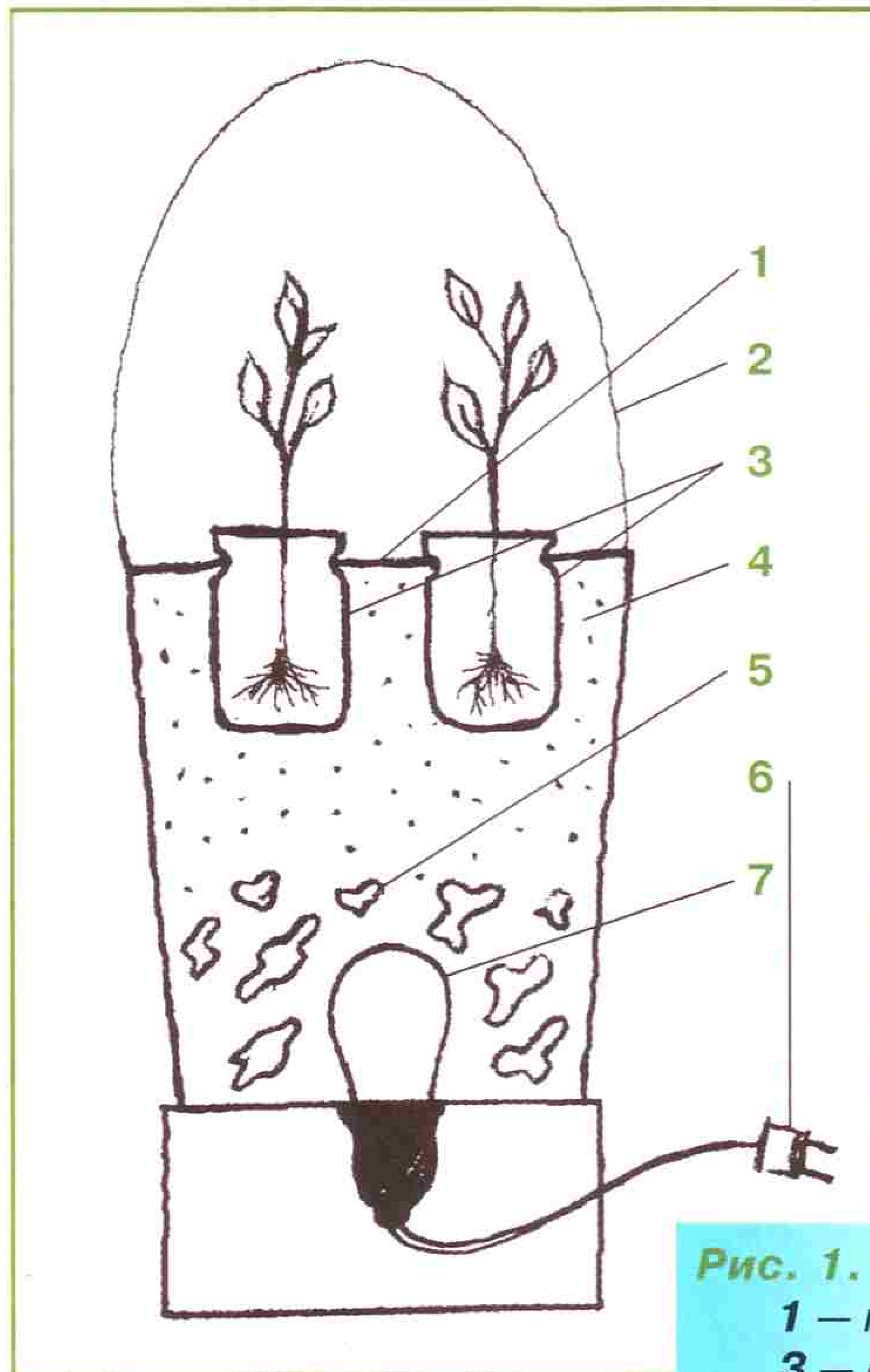

Рис. 1. Схема пристрою для укорінення живців:
1 — горщик; **2** — скляне або плівкове накриття;
3 — скляні банки з водою і живцями; **4** — пісок;
5 — черепки, гравій; **6** — вилка для під'єднання до електричної мережі;
7 — електрична лампочка (10—15 Вт).

Основне завдання при цій операції полягає в тому, щоб зберегти живці свіжими, здоровими із зеленим не зів'ялим листям. Адже зів'яле листя не забезпечує нормального укорінення, а тому живці врешті-решт гинуть. Щоб цього не сталося, живцям забезпечую вологе середовище. Для цього підходять скляні банки, міні-теплички, пластикові пляшки, плівчасті пакети тощо.

Живці багатьох кімнатних рослин легко укорінюються у воді, що дуже зручно для спостереження та контролю за станом рослин, появою калюсу та утворенням кореневої системи. В банку наливаю небагато підігрітої дощової води, яка повинна бути чистою, без будь-яких домішок. Можна використовувати і водопровідну воду, але її потрібно заздалегідь прокип'ятити і відстояти. Банку накриваю скляною пластинкою чи плівкою, але так, щоб трішечки надходило повітря.

На дно банки можна насипати невеличкий шар чистого річкового піску. Він створює сприятливе середовище, закріплює живці від можливого їх перевертання у воді.

Для того щоб підсилити утворення кореневої системи, зрізи живців обробляю одним із стимуляторів росту (вони є в магазинах). Нижню частину живців обпудрюю фундазолом чи іншим фунгіцидом, що дає можливість запобігти розвитку плісені, інших грибів і цим самим прискорюю відростання корінчиків.

Зрізані живці спочатку не потребують ніякого підживлення, окрім м'якої дощової води. Процес утворення калюсу найактивніше відбувається за температури +22—28°С, а тому таку температуру підтримую в міні-тепличці, а вода чи субстрат мають бути теплішими на 1—2°С. Саме при такій температурі можуть утворюватись корінці тих рослин, які важко піддаються укоріненню.

Щоб забезпечити таку температуру, використовую невеличку електролампу (10—15 Вт), яку вставляю у нижню частину горщика. *(див. рис. 1)*.

Треба добре заізолювати цоколь та шнур, щоб запобігти короткому замиканню від потрапляння вологи.

Під час живлення та випаровування об'єм води у банках зменшується, а тому я її час від часу підливаю, але не замінюю, бо вважаю, що це негативно позначається на процесі утворення калюсу та коріння.

Коли з'являються маленькі корінці, живці не перетримую у воді, адже вони саме на цій фазі свого розвитку потребують поживних речовин. А тому відразу ж пересаджую їх у ґрунт. Крім того, садити рослинки з довгим переплутаним корінням незручно, можна пошкодити його, поламати. І тоді всю працю можна звести нанівець. Висаджую живці в ґрунт, коли їхнє коріння досягне довжини 2—3 см.

Буває, що калюс утворився, а корінчики не відростають. У цьому разі такі живці поміщаю в поживний розчин, в якому вони швидко відновлюють свої сили, що сприяє доброму коренеутворенню.

Подаю кілька рецептів поживних розчинів (на 1 л води).

Рецепт 1. Азотнокислий кальцій — 1 г; сірчанокислий магній — 0,25 г; фосфорнокислий калій — 0,25 г; хлористий калій — 0,12 г; хлорне залізо — 5 крапель.

Рецепт 2. Калійна селітра — 0,25 г; сечовина — 0,18 г; суперфосфат — 0,29 г; сірчанокислий магній — 0,28 г.

Рецепт 3 (для жорсткої води). Азотнокислий калій — 0,6 г; фосфорнокислий амоній — 0,2 г; сірчанокислий магній — 0,1 г.

Особливо це потрібно тим рослинам, які важко укорінюються. Бо у них процес укорінення продовжується до двох і більше місяців. Це дуже пригнічує живці. В такому разі вони можуть загинути. А тому з наростанням калюсу та появою перших ознак коренеутворення потреба в поживних речовинах різко збільшується і потрібно не прогавити часу, своєчасно перенести живці із води у поживний розчин.

Цей спосіб укорінення з перенесенням живців із води в поживний розчин неодноразово перевірений

мною і показав у всіх випадках чудові результати.

А такі рослини, як гранат, троянди, азалія, хвойні тощо укорінюю не у воді, а в твердому вологому субстраті. Найкраще для цього підходить подрібнений торф і річковий пісок, їх беру порівну, але попередньо кип'ячу, потім підсушую, щоб ця суміш була лише вологою, а не мокрою.

Кактуси та інші сукуленти укорінюю як стебловими живцями, так і м'ясистими частинками, листям. Для цього живці чи листя зрізую гострим ножем, який для дезінфекції попередньо занурюю в рожевий розчин марганцівки. Потім підсушую поверхню зрізу, висаджую неглибоко в великозернистий пісок, який злегка зволожую.

Міні-теплички ставлю на освітлене, але не сонячне місце. Якщо ставлю на підвіконня, то віконне скло прикриваю папером. Приблизно через місяць утворюються корінчики, а згодом і молоді паростки.

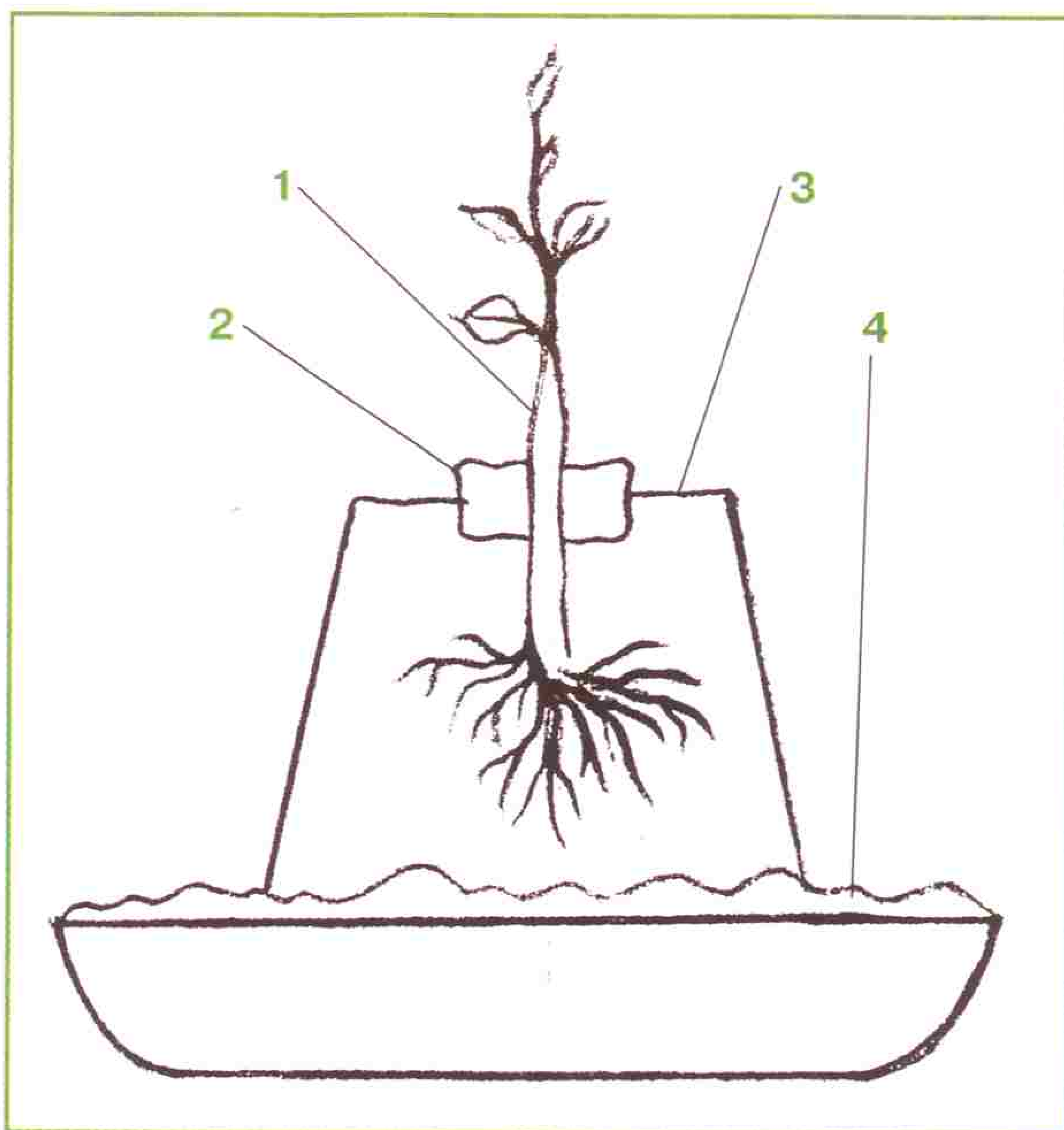

Рис. 2. Схема пристрою для укорінення живців товстостеблих рослин:
***1** — живець; **2** — поролон, **3** — горщик; **4** — тарілка з мохом.*

Надійний матеріал для укорінення живців — свіжий болотяний мох-сфагнум.

Якщо укорінюю великі кімнатні рослини з потовщеним стеблом, то використовую повітряно-вологий спосіб живцювання. Для цього нижню частину живця обмотую поролоном і вставляю в розширений у дні отвір перевернутого горщика, який ставлю на тарілку з мохом. *(див. рис. 2)*.

Рослинки тримаю на світлому місці при температурі +25—28°С, щодня підливаю теплу воду в тарілку. Корінці утворюються у вологому повітряному просторі горщика, але при цьому не допускаю утворення довгого коріння, бо його при вийманні легко пошкодити. Цей спосіб дуже ефективний при укоріненні рослин з потовщеними стеблами, які легко загнивають при звичайному способі живцювання — у воді, піску.

М.Ю. Дзюба,
Вінницька обл.

ОБРІЗУВАТИ РАДЖУ НА ПОЧАТКУ ВЕСНИ

Нещодавно мені довелося побувати в Музеї гетьманщини, що в Києві. Прекрасний музей, повчальні експонати, дорога українцям історія.

Але мене, як представника естетичного садівництва, негативно вразили понівечені дерева, що ростуть біля музейного будинку. Замість охайних і приємних для ока крон, стирчать обрубки скелетних гілок, спотворена симетричність рослин, зяють великі спили, де були гілляки.

Взагалі, тутешнє варварське обрізування справляє дуже неприємне враження. Особливо на тлі красивої шовковиці та куща калини, яких директор не дозволила обрізувати.

Як повідомили в дирекції музею, обрізування зробив якийсь Олександр Іванович (прізвище не вдалось встановити), який назвався співробітником Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка Національної академії наук України.

З таким явищем зустрічаюсь не вперше. Подібне бачив минулої весни в Новосілках, де обрізування зробила якась молодичка, що назвалась науковим працівником Інституту садівництва Української академії аграрних наук.

З усього видно, що дилетанти, прикриваючись авторитетом солідних наукових установ, "кують гроші" на довірі людей, завдаючи шкоди садам, садовій архітектурі та озелененню. Потрібно буде кілька років, щоб поновились крони після таких "спеців". А окремі рослини доведеться викорчовувати, щоб таке нехлюйство не різало очі, якщо дерева раніше не "вріжуть дуба".

Принагідно треба зауважити з приводу самого обрізування

Дуже великі зрізи, зроблені пізньої осені та взимку, можуть призвести до пошкодження кори й деревини морозами. Пізня осінь — не пора для обрізування. Зазвичай, починають обрізувати дерева в лютому—березні. І то в дні, коли температура не падає нижче 10 градусів морозу. Обрізування у весняні морозні дні здійснюють лише у великих промислових садах, а на дачних, присадибних ділянках і палісадниках чекають сталих плюсових температур.

Можна обрізувати і влітку, перед другим ростом, тобто перед закладенням ростових бруньок та плодових бруньок майбутнього врожаю. Перевага цього обрізування в тому, що прикриті листям зрізи, захищені від сонячних опіків, швидше загоюються, ніж зроблені у зимовий час.

Крім того, обов'язковим є замазування зрізів садовим варом або мінеральною фарбою (сурик, охра) на натуральній оліфі. Цього, до речі, не зроблено на музейних деревах, що дасть додаткові негативні наслідки.

Отже, люди, остерігайтесь халтурників, якими б вони авторитетами не прикривалися.

Михайло Курдюк,
м. Київ

БЕЗКОШТОВНИЙ ДОДАТОК ДО ЖУРНАЛУ "ДІМ, САД, ГОРОД"

ГОСПОДАР

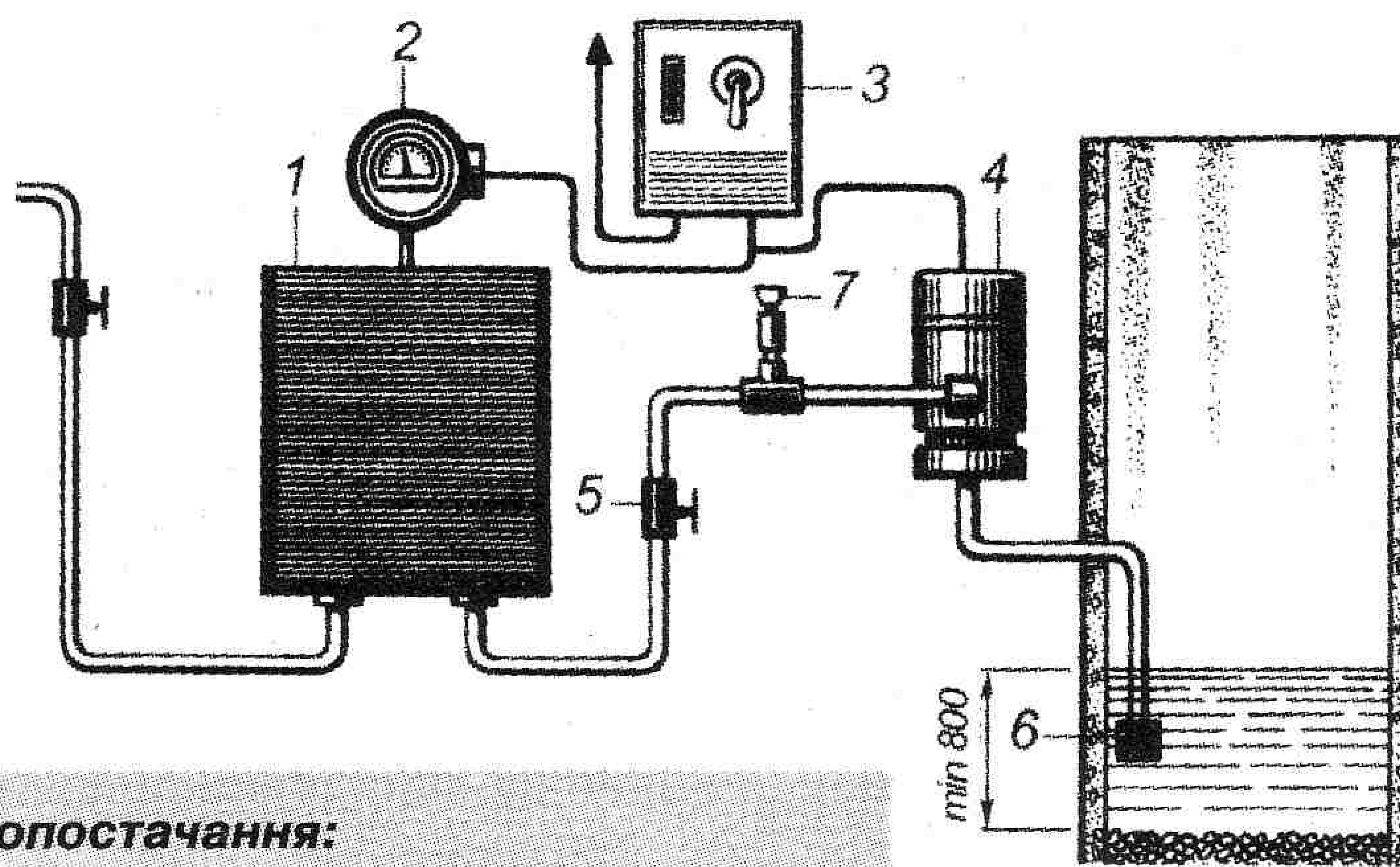
ЖУРНАЛ У ЖУРНАЛІ

АВТОНОМНЕ ВОДОПОСТАЧАННЯ ДЛЯ ОКРЕМОГО БУДИНКУ

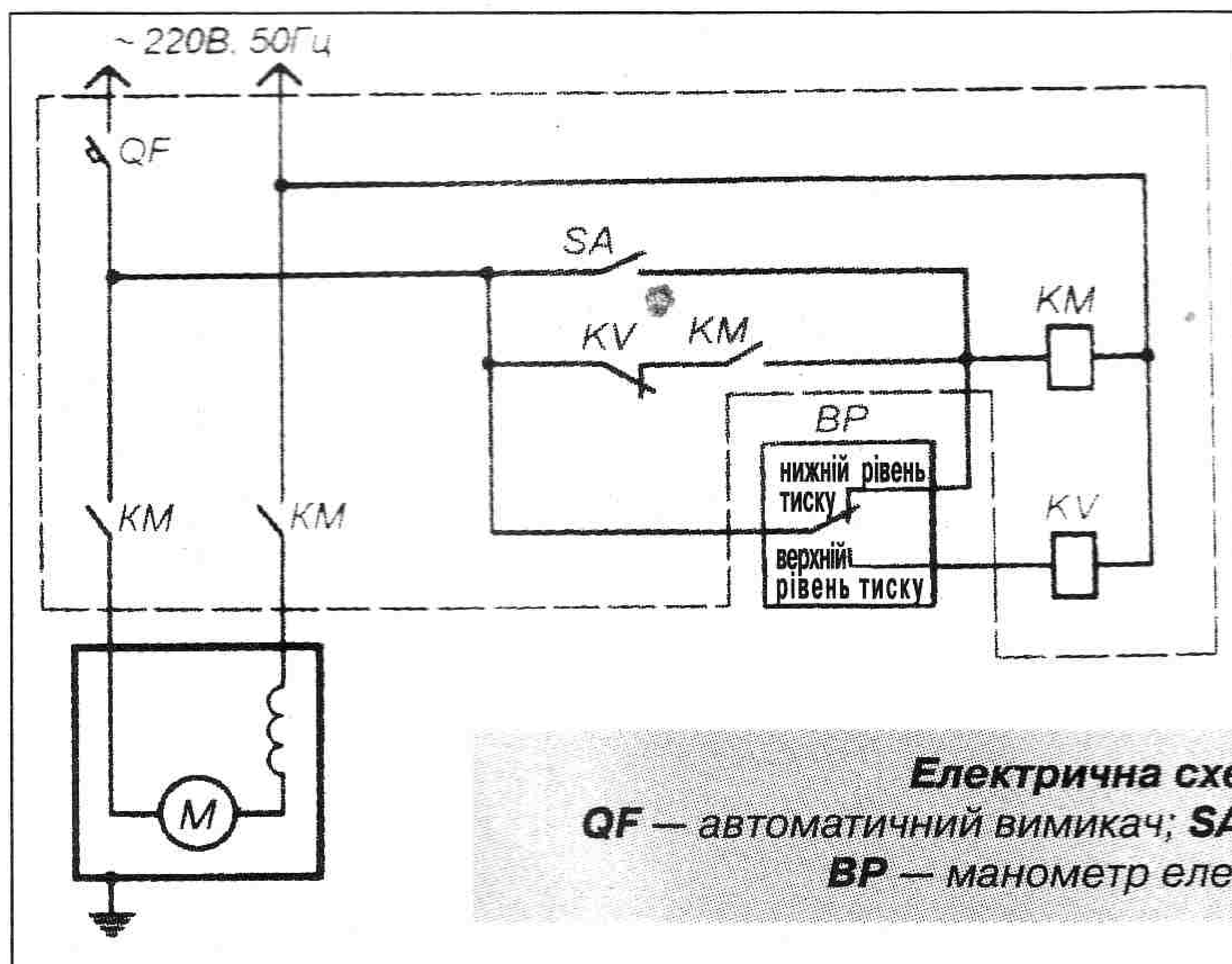
Розв'язати проблему автономного водопостачання допоможе пропонована система. Вона має простоту конструкції і достатньо надійна в роботі. Система здатна забезпечити навіть подачу води під тиском, необхідним для роботи газоводонагрівальної колонки.

Воду для системи можна брати з колодязя, свердловини або навіть з відкритої водойми.

Основні складові системи автономного водопостачання — побутовий відцентровий електронасос і водонапірний бак. Бак виготовляють так, щоб у ньому можна було створити надлишковий тиск повітря, що забезпечує необхідний тиск води в трубопроводі.

Система автономного водопостачання:
1 — герметичний бак; 2 — манометр електроконтактний; 3 — ящик з електроапаратурою; 4 — електронасос; 5 — вентиль; 6 — зворотний клапан; 7 — лійка для заливання води в систему при першому включенні електродвигуна.

Електрична схема системи водопостачання:
QF — автоматичний вимикач; SA — тумблер; KM — пускач; KV — реле проміжне; BP — манометр електроконтактний; M — електронасос.

Система може працювати в ручному й автоматичному режимах (роботу в автоматичному режимі забезпечує електроконтактний манометр).

Розглянемо один з варіантів конструкції системи (з колодязем у дворі). Біля колодязя обладнаний приямок для розміщення в ньому електронасоса і водонапірного бака. Приямок має забезпечувати зручність обслуговування встановленого в ньому устаткування, а також можливість утеплення цього устаткування на зиму. Водонапірний бак можна розмістити також у будинку або в підвалі будинку (у цьому разі відпадає необхідність його утеплення).

Електроапарати електричної схеми (обведені штриховою лінією) монтують у металевому ящику або ж у ящику, зробленому з текстоліту, гетиноксу, склотекстоліту.

За допомогою електроконтактного манометра BP регулюються нижня і верхня межі надлишкового тиску в баці. Автоматичний вимикач QF слугує для подачі електроживлення та захисту схеми від короткого замикання. Тумблер SA призначений для перемикання схеми в ручний або автоматичний режими. Технологія пуску електронасоса описана в його паспорті.

Місткість водонапірного бака визначається, виходячи з кількості води в колодязі та її витрата (але не менше 80 л).

Система автономного водопостачання будинків котеджного типу зручна в експлуатації і проста в обслуговуванні.

Підготувала ***Г. Ткаченко***

МАТОВЕ ПОКРИТТЯ ПОВЕРХНІ

Закінчення. Початок у №2

ОБРОБКА ҐРУНТОВКОЮ

Спеціальним пристосуванням для шліфування (або наждаковим папером з бобишкою) видаляють невеликі нерівності. Але й після цього деталь ще зовсім не готова для нанесення матового покриття. Дерево ґрунтують, шліфують і потім ретельно очищають від пилу.

Ґрунтовка заповнює поверхневі шпарини деревини, зрівнює гігроскопічність різних ділянок дерева. За нерівномірної від природи структури вона увібрала б у себе без такої підготовчої обробки більше або менше матового покриття. Тому ґрунтовка створює умови для одержання гарного кінцевого результату.

Твердою щіткою або чистим віником з поверхні дерева видаляють весь пил.

Правильне нанесення ґрунтовки

Ґрунтовку — безбарвну рідину — наносять мазок за мазком щіткою або як склад для матового покриття тканинним тампоном. Оскільки при цьому світле дерево трохи темніє, то можна дуже точно визначити, чи рівномірно лягає ґрунтовка і чи потрібно десь додати або навпаки забрати надлишки рідини.

Сушіння

Розчинник із ґрунтовки швидко вивітрюється і оброблене нею дерево через дуже короткий час здається зовсім сухим. Проте треба почекати не менше години, перш ніж переходити до наступного етапу — шліфування.

Поверхню дерева шліфують наждаковим папером зернистістю 240 у напрямку волокон, ледь-ледь притискаючи її. Ґрунтовка не лише заповнює й закриває шпарини, вона піднімає над поверхнею надрізані волокна. Шліфуванням вони зачищаються.

УВАГА! **ЩОБ ДЕТАЛЬ НЕ КОВЗАЛА**

Під час нанесення ґрунтовки або матового покриття деталь не повинна ковзати. Розстеліть на верстаку покривало, зверху покладіть газету. Тепер можете розмістити деталь. У такий спосіб ви уникнете потрапляння ґрунтовки, шліфувального пилу або бризок на покривало. А стійке положення деталі істотно полегшить вашу роботу.

Ґрунтовку наносять щіткою або як склад для матового покриття тканинним тампоном.

Для видалення волокон, що стирчать з поверхні деревини, використовуйте свіжий наждаковий папір, з якого час від часу треба вибивати пил.

Після шліфування ретельно видаліть пил з поверхні деревини. Якщо ж залишиться хоча б трохи пилу, на матовому покритті можуть з'явитися негарні розводи.

Тампон складається з вати, загорнутої у грубу вовняну тканину, зовнішній шар — тонка лляна або бавовняна тканина.

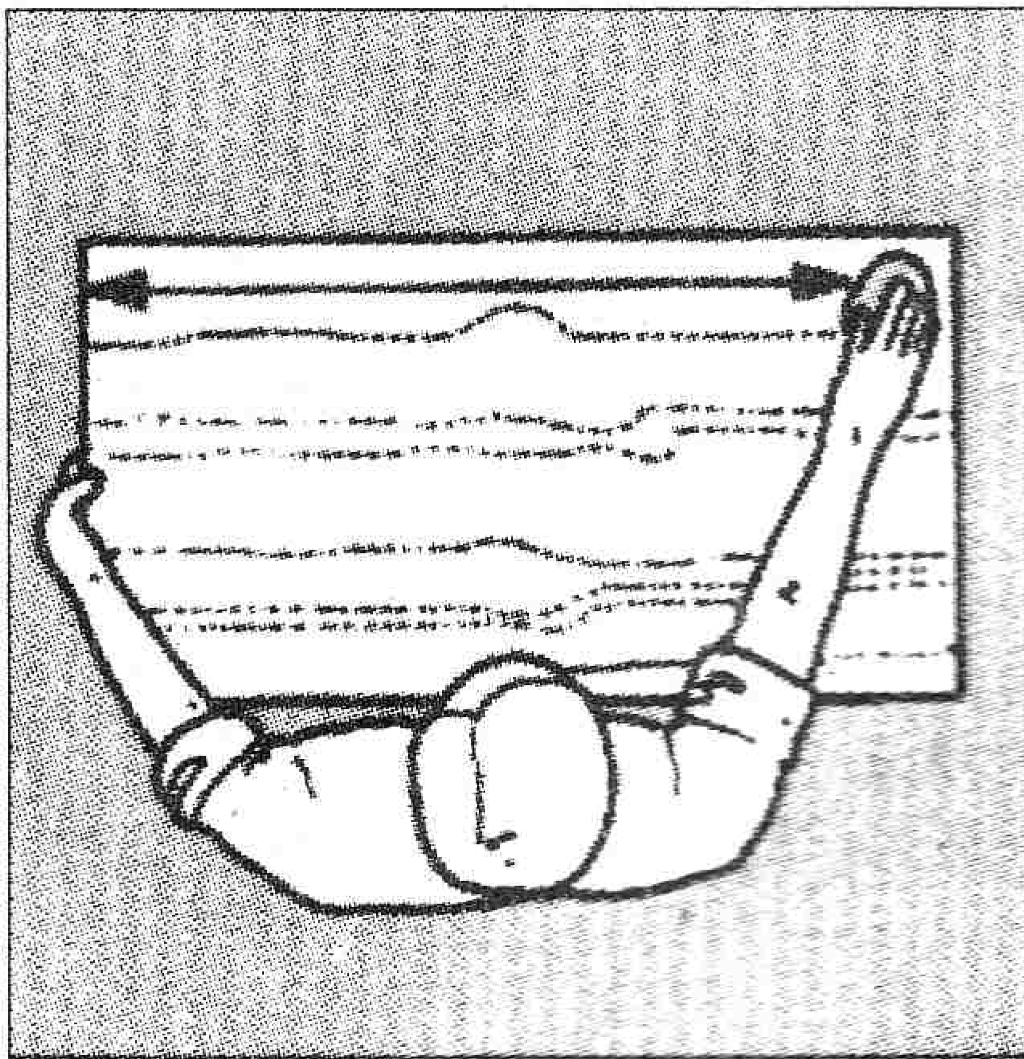
Тампон

"Класичний" засіб для нанесення матового покриття — тампон розміром з тенісний м'яч. Усередині тампона є вата, яку загортають у шматок вовняної тканини (це може бути і стара плетена шкарпетка), що не дає ваті розповзатися в різні боки. Як верхній шар використовують тонку лляну або бавовняну тканину.

Якщо тканина нова, її варто випрати, перш ніж використовувати для нанесення матового покриття. Зовнішній шар тампона має бути зовсім гладеньким, без складок, щоб на оброблюваній поверхні не залишалися смуги.

Зовнішній шар, яким наносять матове покриття, має бути зовсім гладеньким, без складок.

ЕТАПИ НАНЕСЕННЯ МАТОВОГО ПОКРИТТЯ

Матове покриття наносять тільки в напрямку волокон деревини. Ніколи не ведіть тампон упоперек текстури!

Тампон має бути добре просякнутим розчином. Чим більше тампон вбере в себе, тим легше буде працювати, тим рівномірнішим вийде шар.

Досвід показує, що готувати розчин для матового покриття і зберігати його краще в ємності, діаметр якої трохи менший за діаметр тампона. Якщо тампон притиснути до горлечка і струснути банку, тампон всотає в себе достатньо розчину.

Щойно нанесене матове покриття спочатку здається доволі темним. Після випаровування розчинника воно світліє.

Дозований тиск

Добре просякнутий розчином тампон переносять на поверхню дерева. Дуже сильний натиск так само шкідливий, як і дуже слабкий. Не наносьте велику кількість розчину, краще після висихання нанесіть ще один шар.

Вести тампон потрібно безперервними, плавними, ковзними рухами і тільки в напрямку волокон деревини. Уже після висихання першого шару на поверхні дерева з'явиться рівномірний матовий блиск.

Тампон має бути добре просякнутим розчином, щоб легше було працювати.

Чим рідкіший розчин для матового покриття, тим легше працювати і тим менше шелаку витрачається. Легкий блиск після кожного проходу тампоном по дереву дає розчинник.

Розчинник вивітрюється, і поверхня знову стає матовою. Тому оцінювати нанесення покриття потрібно не відразу, а після того, як воно висохне. Тільки тоді можна визначити, чи достатньо одного шару чи потрібно нанести ще другий або навіть і третій шар.

Якщо матове покриття здається вам смугастим (інтенсивність блиску нерівномірна), це можна виправити за допомогою мотка тонкого сталевого дроту (000 або 0000).

Підготував ***Г. Галкін***

ПОРАДИ, ПОРАДИ, ПОРАДИ...

* Щоб продовжити термін роботи блискавки, її тканеву частину треба промастити клеєм БФ-6 або подібним до нього, а зубчики натерти милом з обох боків і кілька разів енергійно застебнути й розстебнути.

* М'яку блискавку можна зробити жорсткою. Для цього її слід розстебнути, змастити зубчики спиртовим розчином каніфолі, годину—дві просушити в розстебнутому вигляді. Буде працювати безвідмовно.

* Виконати пайку алюмінію можна за допомогою соняшникової олії. Слід змастити місце пайки олією, зачистити наждаковим папером прямо по олії. Олія не пропускає повітря, а відтак алюміній не окислюється. Паяльником наносимо олово.

Склеювання матеріалів

* Деталі з пластмаси можна склеювати аерозольним засобом від комах "Дихлофос". Зрозуміло, що користуватися цим засобом необхідно з підвищеною обережністю, а після роботи склеєні деталі слід промити мильною водою.

* Щоб підвищити міцність склеєних металевих поверхонь, між ними треба покласти просочену клеєм смужку тканини. З'єднання буде набагато міцнішим.

Не заводиться машина

* Коли не заводиться авто, огляньте акумулятор. Якщо виявите білий наліт на клемах, налийте на них воду і двигун запрацює. Коли буде більше часу, добре зачистіть клеми і змастіть їх густим мастилом.

Робота зі склом

* Скло та кришталь слід мити гарячою водою з додаванням чайної ложечки оцту. Не доводити до повного висихання — витерти чистим рушником насухо.

* Скляну фігуру можна вирізати за допомогою торцевого паяльника. На папері намалювати бажану фігуру, папір покласти на скло. На початку лінії напилком зробити надпил (2—3 мм). До цього надпилу прикласти кінчик розжареного паяльника і, не відриваючи від скла, провести лінію по намальованій фігурі. За паяльником потягнеться рівна тріщина по контуру фігури.

* Існує думка, що видалити силікатний клей зі скла неможливо. Це не так. Досить на пляму нанести кілька крапель одеколону і підпалити його. Клей від вогню розм'якне і його можна доволі легко зняти лезом бритви.

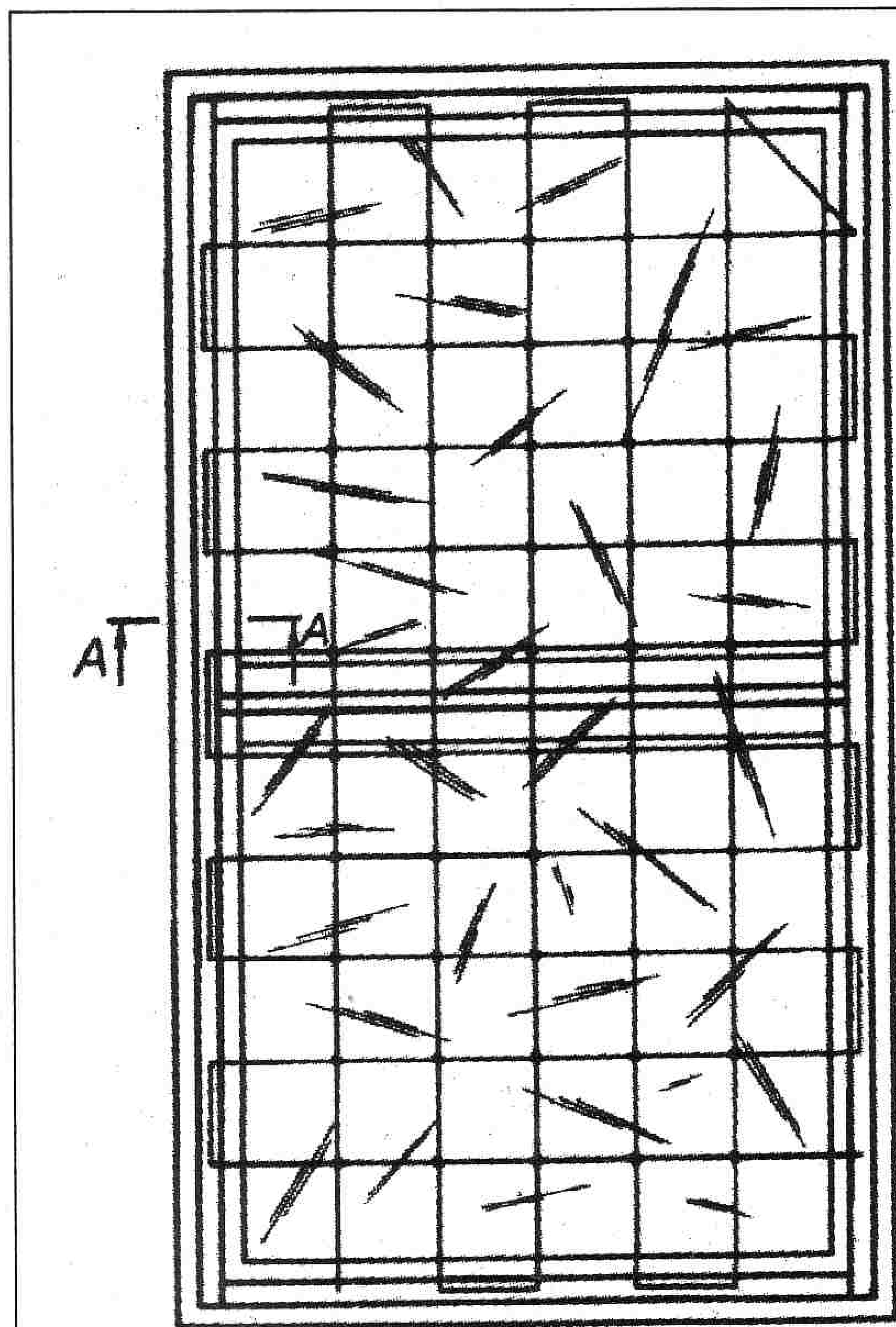
Новеньке

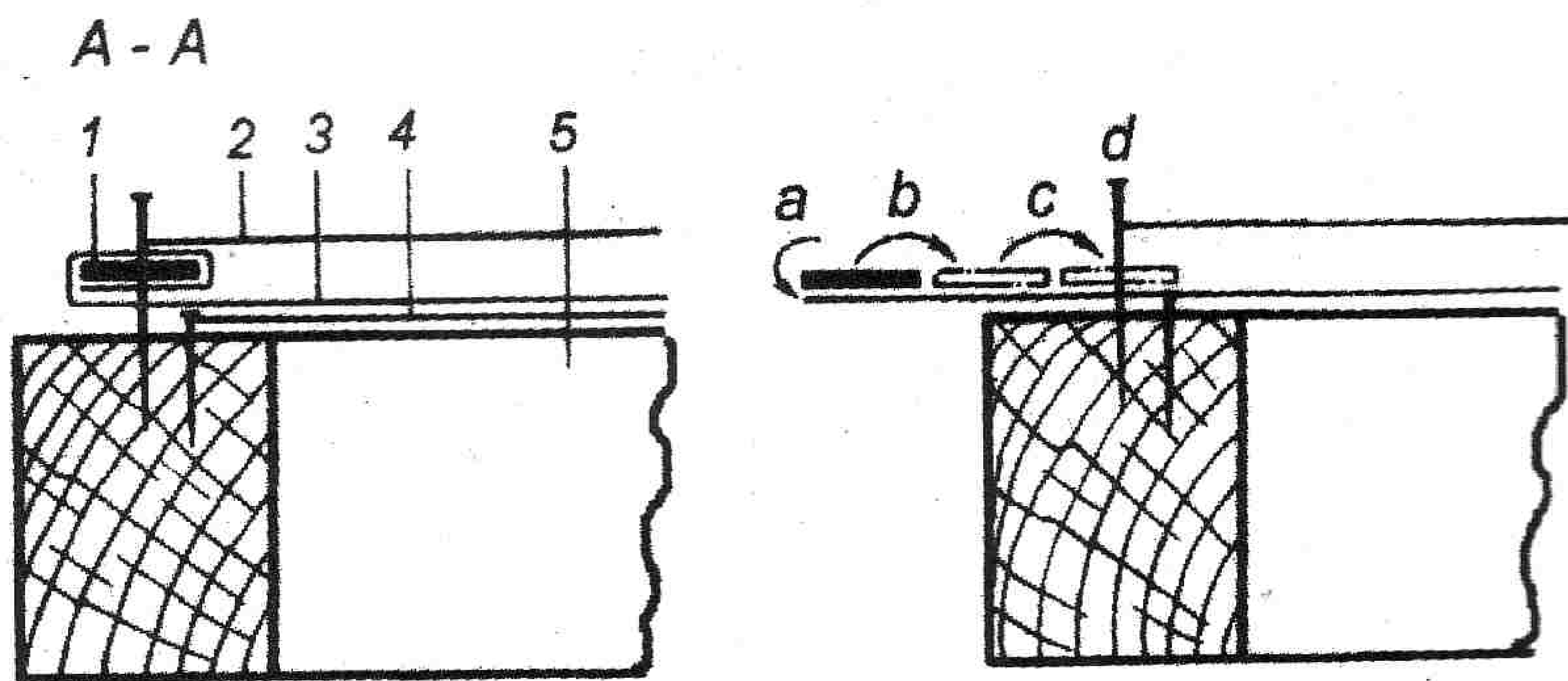
* Коли акумулятор вашого радіотелефону вийшов з ладу, не кваптеся купувати дорогий імпортний. Придбайте три вітчизняних Д-0,26, спаяйте їх між собою за допомогою ортофосфорної кислоти, проведіть зарядку упродовж 17 годин і проблема придбання акумулятора буде знята мінімум на три роки. Якщо всі три акумулятори не вмістяться у відсіку, то один із них можна встановити поряд з динаміком слухавки.

Зібрав і підготував ***С. Демченко***

НЕДОРОГИЙ ТА ЗРУЧНИЙ ПАРНИК

Про достоїнства теплиць і парників знають усі дачники. А оскільки тепер із хмар ллється не дистильована вода, а розчин усіх елементів таблиці Менделєєва, то очевидним стає і необхідність захистити вирощену продукцію від отруйних дощів. Крім того, в парнику легше захиститися від шкідників саду і городу.

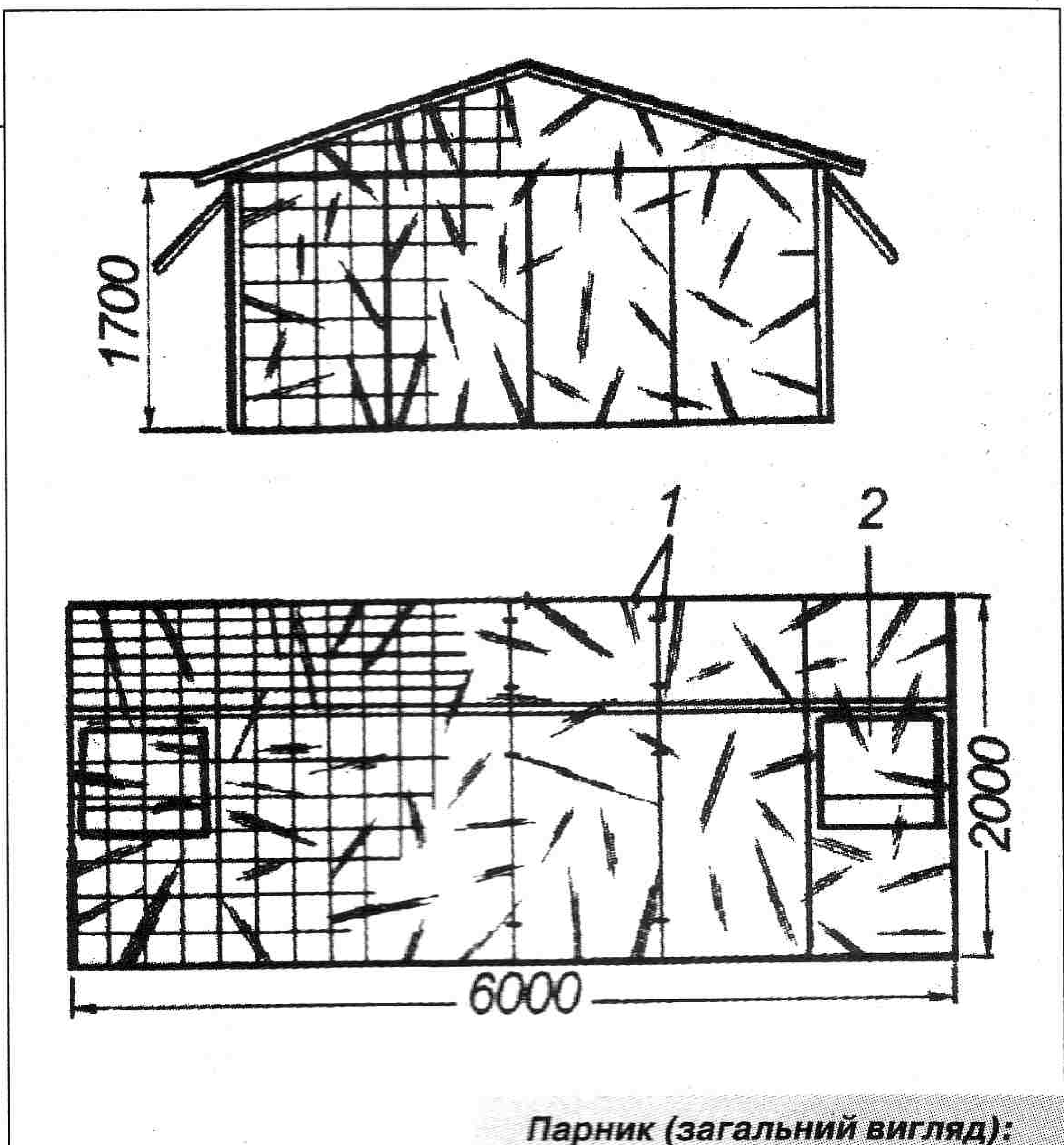

Пристрій щита:
__1__ — смужка пароніту; __2__ — верхня сітка; __3__ — поліетиленова плівка; __4__ — нижня сітка; __5__ — рама (праворуч унизу наведено послідовність операцій кріплення плівки).

Теплицю побудувати складно і дорого. Малі парники, що є в продажу, здебільшого недосконалі і незручні. Тому пропонуємо вам конструкцію парника, на наш погляд, кращого і зручнішого за ті, що є у продажу. Розмір парника 6x4x2 м. Збірно-розбірний каркас його виготовляють з водопровідних труб 3/4" і 1/2". Узагалі ж каркас можна робити з того, що господарю легше дістати: металеві і пластмасові профілі, дерев'яні бруски, кругляки тощо.

Парник складається з трубчастого каркаса і збірно-розбірного покриття — щитів на даху, 20 щитів

Парник (загальний вигляд):
__1__ — закріпні болти; __2__ — вікно.

на стінках. Ці щити знімні. Трикутні торцеві щити під гребенем (коником) зроблені постійними і на зиму їх не знімають. Чотири кутових стінних щити мають відкидні рами-вікна для вентиляції та доступу запилювачів.

Збирання й розбирання парника займає всього 2—3 години.

ЩИТ-ПОКРИТТЯ

Такий щит-покриття складається з дерев'яної рами, нижньої сітки, плівки і верхньої сітки. Розмір 12 щитів для даху 2100x1000 мм, 20-ти бічних і торцевих — 1700x1000 мм. Раму щита виготовляють з добре просушених, витриманих брусків перетином 30x40 мм. Бруски шиповані, збирають їх на клею і для твердості посилюють металевими кутниками. Важливою умовою є прямокутність рами, що забезпечує щільність прилягання щитів при облицюванні парника. Раму покривають оліфою або двічі профарбовують олійною фарбою.

Після просушування на раму натягують нижню сітку. (Стінка з однією верхньою сіткою неефективна.)

Можна натягувати на раму готові сітки, можна сплести сітку і потім натягнути. Швидше й простіше зробити так: по периметру рами на відстані 10 мм від внутрішнього краю брусків рами з кроком 170 мм на 3/4 довжини забивають цвяхи завдовжки 15—20 мм. Прив'язавши до крайнього цвяха капронову нитку діаметром 0,8—1 мм, з невеликим натягом 2—3 рази обкручують її на протилежному цвяху, потім переходять на сусідній, повторюють операцію і т.д.

Спочатку ведуть нитку уздовж рами, потім — упоперек. Через 10 хвилин сітка з вічками 170х170 мм готова. Виходить доволі швидко. Після закріплення нитки на останньому цвяху легкими ударами молотка цвяхи забивають так, щоб їхні капелюшки заглибилися в деревині. Розмір вічок нелімітований, але зі збільшенням вічок слабшає захист від вітрових навантажень.

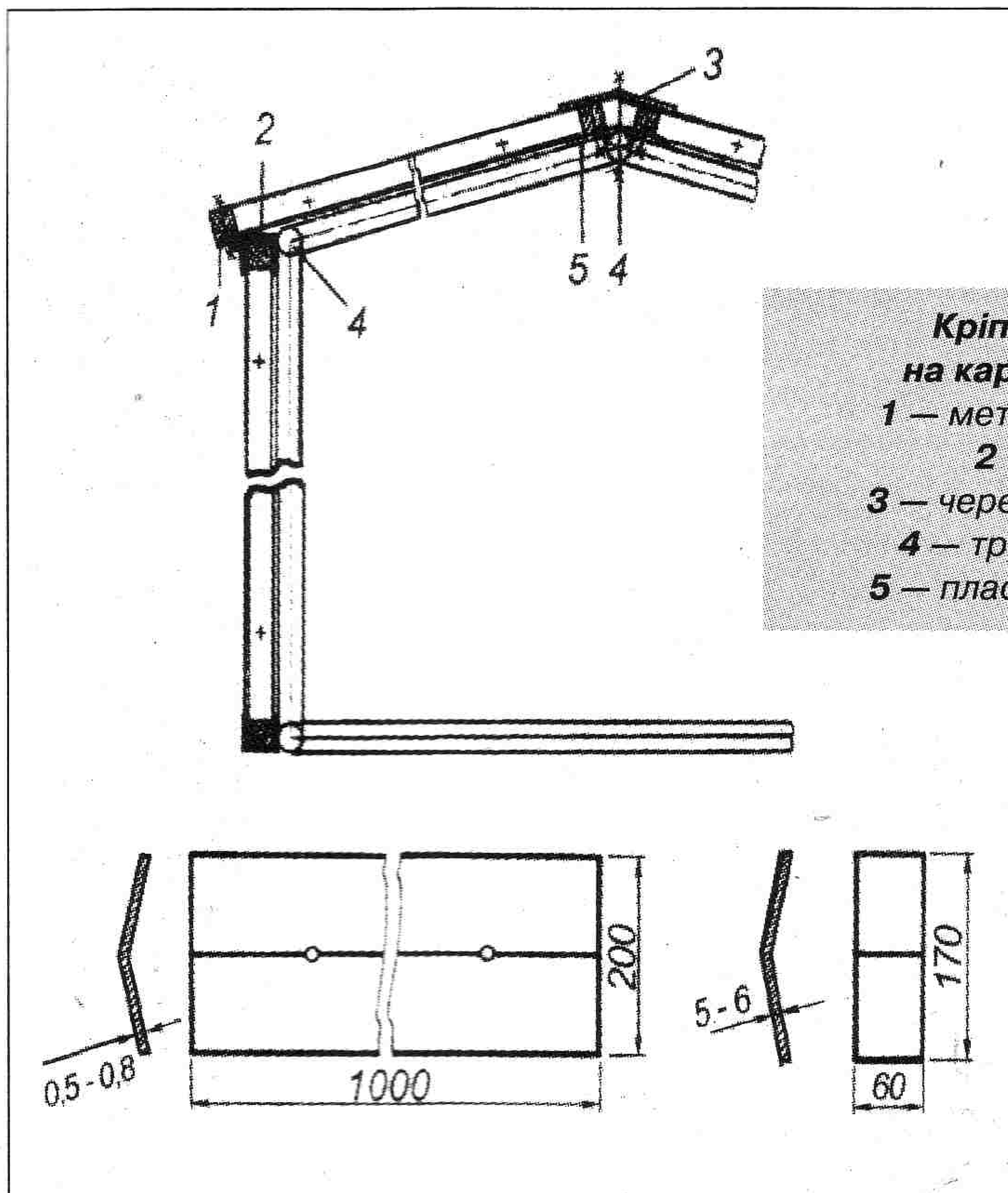
Наступна основна операція — накладання плівки. Плівка має великий термічний коефіцієнт розширення і під час зберігання взимку на деяких щитах може лопнути. Тому при облицюванні рам плівку треба укладати і кріпити без зусиль, по можливості, в холодному приміщенні або "у дворі" при температурі не вище 10°С. Перед укладанням плівку треба скроїти з "походом", щоб після тризового обгортання нею закріпної смуги остання виявилася на середині бруска рами. Виконавши цю операцію на листі паперу, ви збережете зайві метри плівки. Для закріпної смуги можна використовувати 1,5—2-міліметровий щільний картон або найкраще — смужки пароніту. Крім того, що ними добре кріпиться плівка, з такими смужками зручно працювати.

КРІПЛЕННЯ ПЛІВКИ:

* край плівки на всю довжину змазати "Моментом", "Феніксом", "Марсом" або іншим швидкотужавним клеєм. Необхідність застосування клею лише для зручності обгортання смужки плівкою при першому оберті;
* 1-й оберт плівки;
* 2-й оберт плівки;
* пробити смужку цвяхами з тим же кроком, що й при лаштуванні сітки, забиваючи цвяхи на 3/4 їхньої довжини;
* у той же спосіб сплести на них другу сітку і забити цвяхи до кінця.

Коли є паста "Еласт" або сургуч, можна капнути по 2—3 краплі на перехрестя ниток сітки. Якщо нитки капронові, із сургучем треба бути обережним, тому що він може розплавити і нитки, і плівку. Під час нанесення пасти або сургучу під перехрестя треба підкласти вологий металевий лист. Після облицювання другою сіткою капелюшки цвяхів зафарбувати олійною фарбою або іншою водостійкою фарбою (чи пастою). Щит готовий. Він міцний і легкий (від 4 до 6 кг). Кріплення щитів до каркаса парника показано на рисунку.

По верху і низу каркаса приварені швелери. Бічні щити всовують по них як патрони в обойму з наступним кріпленням між собою двома болтами з кожного боку. Коли щити виготовлені точно, кріпити їх болтами взагалі не треба або достатньо одного болта. Якщо ви будете всовувати щити з одного кінця, то другий кінець має бути тупиковий. Якщо ж усовувати щити з двох кінців, то перший і останній щити доведеться надійно зафіксувати на каркасі парника. До верхніх швелерів приварюють пластини розміром 80х100х6 мм по дві на кожний верхній щит. До гребеневої труби теж приварюють пластини. Отвори під болти при першому монтажі свердлять у пластинах разом з рамою.

Кріплення щитів на каркасі парника:
1 — металева пластина;
2 — швелер;
3 — черепиця гребенева;
4 — труба гребенева;
5 — пластина гребенева.

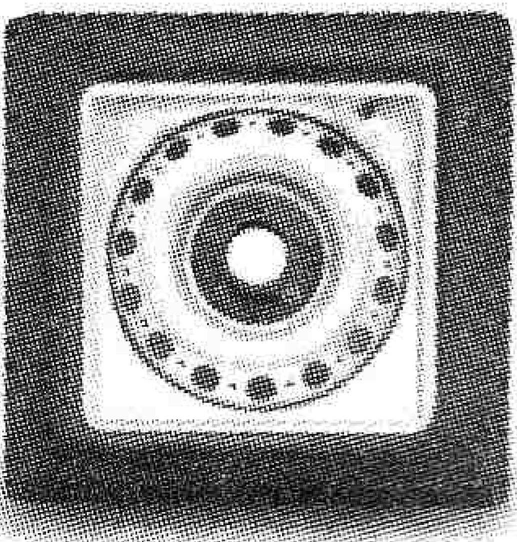
Після облицювання всього каркаса щитами останні варто пронумерувати, щоб навесні "не ворожити", куди який щит установити.

Можна виготовити алюмінієві бирки з висіченими номерами і укріпити їх на кожному щиті. Тим, у кого пам'ять підводить, рекомендуємо на папері накреслити розгортку щитів і пронумерувати їх. Болти можна нарізати з прутка діаметром 6 мм, а кінці капелюшка болта загнути буквою Г з довжиною загину 10—15 мм.

Щоб прикрити щілину на гребені парника, доведеться з будь-якої бляхи виготовити черепицю, яку слід закріпити на даху болтами. Щити можна засклити.

*Підготувала **Г. Коваленко***

ШАНУВАЛЬНИКАМ ВІТЧИЗНЯНИХ АВТО

* Надзвичайно важливо підтримувати в шинах нормальний тиск. Відхилення від норми тиску — основна причина передчасного зношування шин.

* Результати досліджень стверджують, що за невмілого водіння (різкий початок руху з місця, інтенсивне гальмування, повороти на великій швидкості тощо) зниження потенціалу шин за один день може дорівнювати зносу шин за 8 тис. км пробігу за вмілого керування авто.

* Зазвичай, на шині ставиться кольорова позначка на найвиднішому місці. Монтуючи колесо, цю позначку варто суміщувати з вентилем, щоб досягти кращої збалансованості.

* Відомо, як складно, ремонтуючи авто, відділити борт від колісного диска. Якщо перед початком роботи між ободом і бортом налити трохи розчинника, то через 3—6 хвилин борт відіжметься легким зусиллям.

* Щоб уникнути потрапляння камери під диск, після відділення бортів покришки від диска слід легенько підкачати камеру. Таку ж операцію варто провести під час монтажу покришки, що дасть змогу уникнути пошкодження камери.

* Монтаж колеса можна полегшити, якщо краї покришки натерти милом або мастилом.

* Перед монтажем внутрішню частину покришки й камери натирають тальком. Це перешкоджає "зажовуванню" камери. Для одного колеса вистачить двох наперстків тальку.

С.Демченко

(Закінчення. Поч. на с.13)

Першу іграшку він зробив з бісеру і дроту. Це була ящірка. Допомагала йому викладач гуртка Галина Альбертівна Ігнатуша. Це дуже чуйний, уважний педагог. Вона завжди допоможе у потрібний момент, порадить тему для творчості, допоможе підібрати матеріал і відповідні кольори.

БІСЕРНЕ СЯЙВО

Коли Ваня приніс додому свою першу іграшку, то вона сподобалася мені й у мене також виникло бажання займатися бісероплетінням. Так Ваня сам став учителем для мами.

Через деякий час це заняття зацікавило і тата. Спочатку він придивлявся, а згодом і сам попробував обплести пляшку. Це дуже цікава, захоплююча робота, яка вимагає посидющості, терпіння і творчої фантазії. Тут ти вкладаєш у роботу всю свою душу і любов. Дивишся на свій виріб і радієш, як з дроту і бісеру виходить прекрасна квітка, звірок, сумочка, футляр для мобілки, обплетені пасхальні яйця, вази, пляшки, картини.

Дідусь Вані у цій справі також не залишився без діла. Він столяр і робить для його картин рамки, станки, на яких Ваня виготовляє картини.

Найкраще бісероплетіння виходить у Вані. Мабуть, тут потрібні не тільки посидющість, старанність, бажання та терпіння, а й талант. За п'ять років Ваня зробив багато іграшок, кольє, браслетів, квіток, обплів безліч яєць, картин, вазочок. Свої роботи він полюбляє дарувати бабусі, мамі, людям, котрі цінують його талант і захоплюються ручними виробами з бісеру.

За цей період Ваня брав участь у багатьох міських, районних виставках науково-технічної творчості з бісероплетіння, у Всеукраїнському духовному фестивалі дитячої та юнацької творчості "Оберіг надії" у номінації "Декоративно-ужиткове мистецтво" (напрямок бісер). Головою журі на фестивалі був заслужений художник України А. Радзіховський. Ванюша там одержав Гран-Прі.

У 2003 році за серію робіт з бісеру на виставці-конкурсі НТТМ йому присуджено I місце і нагороджено дипломом першого ступеня.

У 2004 році Ваня також одержав диплом від Дніпровської районної в м. Києві державної адміністрації і Управління освіти за I місце в районній виставці з науково-технічної творчості молоді.

У тому ж році його нагороджено дипломом першого ступеня за участь у III міському конкурсі-виставці "Бісерне сяйво" у Київському палаці дітей та юнацтва. А також він має диплом за I місце в конкурсі-виставці декоративно-ужиткового мистецтва "Запрошуємо до творчості" (2006 р.). І ще багато дипломів, подяк. А 8 лютого 2006 року він уже був членом журі в СЮТ-ЦНТТМ Дніпровського району м. Києва.

А.І. Попелишко

Юридичні консультації

Рубрику веде
І.Миронець, *кандидат юридичних наук*

ВИ МОЖЕТЕ ОСКАРЖИТИ

Шановна редакціє "Дім, сад, город"! Звертаюся до вас по допомогу із своєю бідою.

Ось яка склалася у мене ситуація. Проживаємо у селі, поряд сусідська приватизована земельна ділянка (через межу). Сусід мешкає в іншій частині села. Труїв миші на даній земельній ділянці. Понасипав на землю під яблуньками протруєну пшеницю. Пригріло сонце, розтанув сніг. Не вберегли ми своїх курей — з нашого двору пішли на сусідський город. Вранці, відчинивши курник, побачила їх мертвими.

Зверталася до дільничного, ветлікарів, сільського голови. Всі кажуть, що земельна ділянка в приватній власності і можна робити, що хочеш.

Ділянка не огороджена. Сусід мене не попередив, що він насипав отруту. Так отруту не можна застосовувати. Все, що не врегульовано між сусідами, потрібно врегулювати.

Отже, чи є закон про застосування будь-яких отрут на земельних (сусідських) ділянках?

Роз'ясніть. А також, будь ласка, роз'ясніть чи існують норми застосування отрутохімікатів на присадибних ділянках і яку відповідальність несе господар, якщо він порушує ці норми, завдаючи своїми діями шкоди сусідові?

Л.Г. Мудрик, *Вінниччина*

Право власності на земельну ділянку — це право її власника: володіти, користуватися і розпоряджатися нею.

Право власності на земельну ділянку поширюється у її межах на поверхневий (ґрунтовий) шар, а також на будівлі, водні об'єкти, багаторічні насадження, які на ній розташовані.

Власник земельної ділянки має широкі права: він може продати земельну ділянку, передати її в оренду, заставу, в спадщину.

Він має право на посіви і насадження сільськогосподарських культур, на виробництво продукції та на відшкодування збитків, нанесених йому в результаті порушення прав іншими особами, в тому числі сусідніми землекористувачами.

На власника земельної ділянки покладаються також обов'язки: використовувати земельну ділянку за призначенням, не порушувати прав власників суміжних земельних ділянок, дотримуватися правил добросусідства, вимог законодавства про охорону довкілля тощо.

Земельний кодекс України (ст. 103) передбачає обов'язок власника земельної ділянки використовувати її такими способами, за яких сусіднім власникам чи землекористувачам завдавалося б найменше незручностей чи наносилась шкода.

Власники та землекористувачі сусідніх земельних ділянок можуть вимагати припинення діяльності суміжного власника земельної ділянки здійснення таких дій, які можуть призвести до шкідливого впливу на здоров'я людей, тварин, повітря (ст. 104 Земельного кодексу України).

Якщо в результаті недобросовісного ведення господарства на земельній ділянці наноситься шкода сусідньому землекористувачеві, останній може ставити питання про відшкодування шкоди, зокрема і в судовому порядку.

КОЛИ ПОТРІБНА ВІДПОВІДНА УГОДА

Добрий день, шановна редакціє журналу "Дім, сад, город"!

Ми передплачуємо ваш журнал і звертаємося до вас із проханням дати відповідь юриста на сторінках журналу на таке запитання.

Ми живемо в місті, а в селі маємо два двори.

Один будинок ми купили, оформили в сільраді, як дачу (25 сот.), а інший — перейшов у спадщину чоловіку від бабусі (оформляли в державного нотаріуса як спадщину), землі там десь 80 соток.

Земля не приватизована. Городи ми обробляємо і за дворами доглядаємо. Ми хочемо розібрати ті хати, бо вони не потрібні і для життя непридатні. Вагаємося, бо люди кажуть, що тоді в нас відберуть городи. А нам не хотілося б втрачати землю та і грошей немало вкладено в ті двори.

Дуже дякуємо.

Чекаємо на відповідь.

Л.О. Цемох, Полтавська обл.

Громадяни України мають право на безоплатну передачу їм земельних ділянок із земель державної або комунальної власності в таких розмірах:

для ведення особистого селянського господарства — не більше 2 гектара;

для будівництва та обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка) в селах не більше 0,25 га;

в селищах — не більше 0,15 га;

в містах — не більше 0,10 гектара;

а для ведення садівництва — не більше 0,12 гектара;

для індивідуального дачного будівництва — не більше 0,10 гектара (ст. 121 Земельного кодексу України).

Як видно з листа, ви проживаєте в місті, а земельна ділянка використовується як дача.

Життя склалося так, що Ви маєте дві земельні ділянки.

Згідно з Цивільним законодавством Ви можете мати у власності два і більше будинків.

Земельне законодавство передбачає нормування земельних ділянок, виходячи з відповідного цільового використання:

для ведення присадибного господарства — не більше 0,25 гектара;

садівництва — не більше 0,12 гектара тощо.

Отже, ви можете користуватися на праві власності земельною ділянкою для спеціальної мети у законом визнаному розмірі.

Для будівництва та обслуговування житлового будинку та господарських споруд (присадибна ділянка) ви можете безплатно одержати у власність лише одну земельну ділянку в розмірі не більше 0,25 гектара.

Для цього необхідно подати до місцевого органу влади відповідну заяву про приватизацію цієї земельної ділянки.

Щодо іншої земельної ділянки, то вона може вами використовуватися на умовах оренди.

Для цього необхідно подати відповідну заяву до місцевого органу влади за місцем розташування земельної ділянки та укласти договір оренди на користування нею на певний термін.

За змістом договір оренди передбачає право строкового платного користування земельною ділянкою.

Строк дії договору і розмір орендної плати визначається строками під час укладання договору.

АГРОТЕХНІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗНАКІВ ЗОДІАКУ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ЇХ МІСЯЦЕМ

ОВЕН. Проводять культивацію, підгортання, прополювання. Коренева система у цей період слабка, тому не рекомендується пересаджувати рослини, щоб не пошкодити коріння Сіють культури, які швидко ростуть та зразу ж ідуть в їжу: салати, шпинат, кріп, листові селеру та петрушку та інші зеленні культури. Можна також сіяти буряки, помідори, кущову квасолю, боби, але треба пам'ятати, що рослини будуть тягнутися до сонця і можуть полягти. Цей період використовують для сушіння овочів, фруктів, збирання урожаю, зрізування квітів. Проводять обрізку га пасинкування рослин.

ТЕЛЕЦЬ. Сіють та садять культури з подовженим вегетаційним періодом: картоплю, цибулинні, бобові, капустяні, коренеплоди, помідори та інші Цей період добрий для висівання та садіння під зиму. Підживлюють добривами, поливають, щеплять. Урожай для закладки на зберігання не збирають.

БЛИЗНЯТА. Проводять обрізку небажаної парослі, пасинкують та прищипують рослини для затримки їх росту. Коренева система під цим знаком розвивається добре Садять виткі рослини, суницю, полуницю, горох, квасолю, цвітну капусту, брокколі, троянди. Збирають урожай для закладки на зберігання. Прополюють та розпушують ґрунт.

РАК. Сіють та садять низькорослі капусту, перець. баклажани, огірки, кущові помідори, спаржу, цибулю на зелень, кріп інші зеленні культури, редис, буряк та моркву для споживання влітку, ранню картоплю. Лежкість посаджених у цей період рослин невисока, тому урожай треба відразу ж використати. Проводять поливи, щеплення, вносять органічні та мінеральні добрива.

ЛЕВ. Садять декоративні дерева та кущі, соняшник, кущову квасолю. Обрізають дерева, пасинкують та прищипують рослини Викопують і збирають урожай. Обережно поводьтеся з гострими предметами: рани будуть довго і боляче загоюватися, можлива інфекція.

ДІВА. Садять декоративні рослини та квіти. Роблять обрізку, пасинкування, прополювання розпушування ґрунту, підгортають рослини

ТЕРЕЗИ. В посаджених у цей період рослин розвивається соковитий об'ємний м'якуш, визріває багато насіння, тому з цих рослин заготовляють бульби, коренеплоди та насіння для отримання майбутніх урожаїв. Добре садити картоплю, бобові, соняшник, буряки, капусту, редиску, салати, виноград, кісточкові плодові дерева, огірки та помідори для отримання з них насіння Щеплять, поливають, підживлюють рослини органічними та мінеральними добривами.

СКОРПІОН, Добрий знак для садіння лікарських рослин, помідорів, огірків, баштанних, цибулі-порея, редьки, бобових, капустяних, зеленних культур, кукурудзи, моркви, петрушки, буряка, перцю, часнику, селери цибулі. Добре пересаджувати та ділити рослини, особливо кімнатні. В цей період не можна викопувати бульби, коренеплоди та картоплю — вони швидко зіпсуються. Не садять картоплю, бо вона буде водянистою. Проводять щеплення, поливають, підживлююсь рослини.

СТРІЛЕЦЬ. Сіють трави, сидерати і все, що тягнеться вгору. Садять часник, перець, редиску, помідори. Збирають урожай для тривалого зберігання, проводять прополювання, розпушування ґрунту, підгортають, обрізають та пасинкують рослини Обережно з гострими предметами.

КОЗЕРІГ. Дуже добрий знак для садіння та висівання під зиму. Садять ранню картоплю, бобові, капустяні, цибулинні, часник, петрушку, буряки, моркву, селеру, інші коренеплоди. Рослини, посаджені під цим знаком, стійкіші до перепаду температур, хвороб. Не рекомендується пересаджувати кімнатні рослини, бо в цей період сильно розвивається коренева система, а не надземна частина. Збирають урожай для закладення на зберігання.

ВХОДЖЕННЯ МІСЯЦЯ В ЗНАК ЗОДІАКУ І ФАЗА МІСЯЦЯ

Число	Березень	Квітень	Травень
	Входження місяця в знак зодіаку і фаза місяця	Входження місяця в знак зодіаку і фаза місяця	Входження місяця в знак зодіаку і фаза місяця
1	♈ 11.20	♉	♋ 18.18
2		♊ 2.50	
3	♉ 12.23		
4		♋ 9.16	♌ 3.19
5	♊ 16.39	☽ 15.01	☽ 8.13
6	☽ 22.16	♌ 19.26	♍ 15.21
7			
8	♋ 0.39		
9		♍ 7. 59	♎ 4.11
10	♌ 11.43		
11		♎ 20.48	♏ 15.25
12			
13	♍ 0.25	○ 19.40	♐ 23.57 ○ 9.51
14		♏ 8.09	
15	♎ 13.14 ○ 13.14		
16		♐ 17.20	♑ 6.00
17			
18	♏ 1.00		♒ 10.20
19		♑ 0.14	
20	♐ 10.44		♓ 13.40 ☾ 12.21
21		♒ 4.57 ☾ 6.28	
22	♑ 17.37 ☾ 21.10		♈ 19.26
23		♓ 7.44	
24	♒ 21.22		♉ 19.02
25		♈ 19.32	
26	♓ 23.34		♊ 22.20
27		♉ 10.28 ● 22.44	● 8.26
28	♈ 23.32		
29	● 13.15	♊ 12.59	♋ 3.35
30			
31	♉ 0.02		♌ 11.52

Символи і скорочення

○ Повний Місяць
● Новий Місяць
☽ Місяць зростає
☾ Місяць убуває

♈	Овен	♎	Терези
♉	Телець	♏	Скорпіон
♊	Близнята	♐	Стрілець
♋	Рак	♑	Козеріг
♌	Лев	♒	Водолій
♍	Діва	♓	Риби

СПРИЯТЛИВІ І НЕСПРИЯТЛИВІ ДНІ ДЛЯ ВИСАДЖУВАННЯ РОСЛИН ЗА МІСЯЧНИМ КАЛЕНДАРЕМ НАВЕСНІ 2006 РОКУ

	Березень	Квітень	Травень
	СПРИЯТЛИВІ ДНІ		
Кукурудза, Бобові, гарбузові, Помідори, Перець, Баклажани, Яблуня, Груша, Кісточкові, Інші плодові дерева	2, 3, 6—9, 16, 17, 20—24,	2, 3, 12, 13, 17—20, 26,29, 30	2, 3, 9—11, 14—17, 28—30
Буряки, Морква, Редька, Картопля, цибуля, Інші коренеплідні	3—5, 8, 9, 16, 17, 20—24, 28	9—20, 29	2, 3, 9—11, 14—17, 28—30
Капуста, Салати, Інші листяні, Рослини, в яких споживається листя	8, 9, 16—19, 27, 28	4—6, 12—15, 23—25	2, 3, 9—13, 21, 22, 29, 30
Усі рослини, в яких плід утворюється на місці квітки	6, 7, 13—7,	2,3,12,17, 18, 29, 30	7—10, 14, 15, 28
Несприятливі	1, 10—12, 25, 26, 29, 30	7,8, 21,22, 28	4—6, 18—20,27,31

ВОДОЛІЙ. У цей період краще нічого не садити та не сіяти. Рослини будуть хворіти, часто гинути, насіння або зовсім не зійде, або проростки будуть слабкими. У цей час збирають урожай, проводять обрізку, прищипування, пасинкування. Розпушують ґрунт, підгортають рослини.

РИБИ. Добре садити огірки, редиску, кукурудзу, зеленні культури, бобові, цвітну га брюссельську капусту, моркву, петрушку, селеру, помідори, буряки, виноград, суницю. Цибулькові та бульбоцибулькові, які повинні зимувати в землі, краще не садити. В ці дні не викопують картоплю та інші коренеплоди, бо швидко зіпсуються. Під цим знаком добре розвивається коренева система. Проводять щеплення, поливають та підживлюють рослини.

НА ЗАМІТКУ

Під час свого 28-денного циклу Місяць тільки один раз проходить точно посередині між Землею і Сонцем. Люди в цей час не бачать Місяця, оскільки він показує свій темний бік. У давні часи такий Місяць називався мертвим. Саме цей день називають днем Нового Місяця. Астрологи не рекомендують у цей день ні сіяти, ні висаджувати рослини, однак, доглядаючи за хворими рослинами, можна розраховувати на те, що вони незабаром зміцніють і одужають. Навесні 2006 року ці дні припадають на 29 березня, 27— 28 квітня і 27 травня.

Через кілька годин після народження Нового Місяця на небі з'являється тоненький серп Місяця. Через 6 днів він перетворюється у півмісяць, на 13-й день люди бачать Повний Місяць. У цей період рекомендується доглядати за рослинами, але не варто удобрювати їх під час росту Місяця.

* * *

Під час Повного Місяця занадто чутливі люди закривають фіранками вікна, немовлят переносять у такі місця оселі, куди не потрапляють промені Повного Місяця. Статистика стверджує, що у дні Повного Місяця народжується більше дітей, ніж зазвичай. На другий день після Повного Місяця стародавні ворожки-травознаї збирали лікарські рослини. Але в цей день не рекомендується обрізувати дерева і кущі. Дана фаза Місяця ідеальна для удобрення.

* * *

Час, коли Місяць убуває, сприятливий для всіх робіт, які пов'язані із землеробством. Якщо хтось не встиг підживити грядку чи плодові дерева в день Повного Місяця, то може це зробити протягом наступних двох тижнів.

Майте на увазі, що під час убування Місяця відмінно приживляться прищеплені живці в знаку Діви.

* * *

Поряд з усім відомими фазами астрономи знають про місячні піднесення й опускання. Багато людей плутають їх із зростанням і убуванням Місяця, хоч це абсолютно інші поняття. Піднесення і опускання Місяця означають його рух від найнижчої до найвищої точки небесної сфери (піднесення) і від найвищої — до найнижчої (опускання).

Щомісяця рух Місяця знаку Зодіаку Стрільця до знаку Тільця — піднесення, а від Близнят до Скорпіона — опускання Місяця.

Вважається, що період опускання — сприятливий для висаджування і висівання, а період піднесення сприятливий для збирання врожаю. Якщо фрукти і овочі збирають, коли Місяць проходить шлях від Стрільця до Близнюків, то вони довше будуть свіжими і соковитими.

Період піднесення Місяця сприятливий для консервування фруктів і овочів. Хто хоче заготувати сухий кріп чи інші стебла та листя зеленних культур, краще це зробити під час опускання Місяця.

* * *

Старі селянські календарі рекомендували чотирипільну сівозміну. Причому вона збігається з так званим біологічно динамічним календарем. Зокрема, у 1-й рік рекомендується займати плодовими, на 2-й — квітковими, 3-й — листяними, 4-й — коренеплідними. Наприклад, 1-й рік помідори, 2-й — майоран, 3-й салати, 4-й — морква.

ЧИТАЙТЕ З КОРИСТЮ!

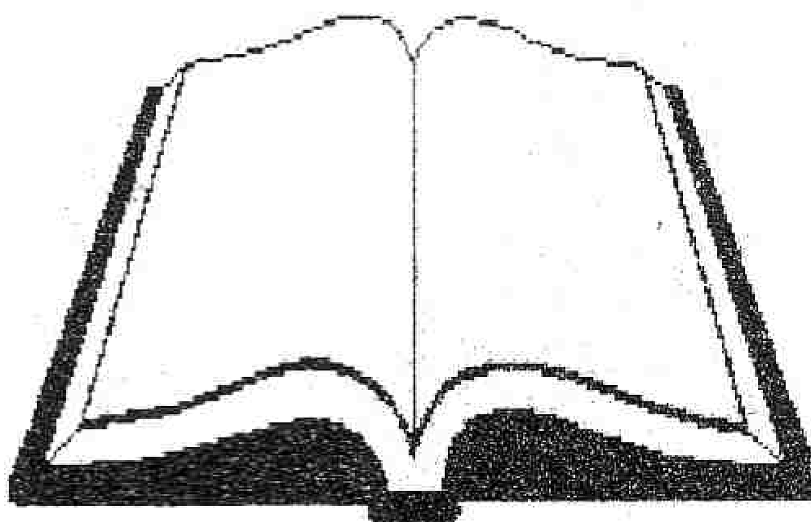
Чотири унікальні збірки видань тепер доступні кожному!

ДОРОГІ ЧИТАЧІ!

Фірма "Гарантійне агенство" пропонує до вашої уваги унікальний поштовий каталог.

Видання, названі у ньому, допоможуть вам вирішити величезну кількість повсякденних проблем і турбот, стати ще красивішими і сильнішими, поліпшити здоров'я та достаток, а це значить — зробити своє життя та життя близьких вам людей максимально наповненим, цікавим і комфортним.

Практичними знаннями, почерпнутими з нашого каталогу, вже користуються десятки тисяч читачів по всій країні. Його унікальний зміст опрацьовано на основі потреб більшості людей: всі технології, методики та рецепти неодноразово випробувані, прості, ефективні, не потребують серйозних витрат і доступні всім бажаючим.

Завдяки розширеному асортиментові при максимально низьких цінах наші видання набули широкої популярності, а пільговий варіант замовлення зробив унікальну бібліотеку доступною кожному.

Наше головне правило – робити все для того, щоб будь-яка людина, навіть та, яка мешкає у найбільш віддаленому куточку нашої країни, могла швидко і легко отримати потрібну їй інформацію. Хочеться також підкреслити, що названі ціни включають усі поштові витрати, пов'язані з пересилкою замовлених вами видань накладним платежем на вашу адресу, як би далеко ви не знаходилися.

ОПЛАТА ПРИ ОТРИМАННІ ЗАМОВЛЕННЯ НА ПОШТІ.

ПОГЛЯНЬТЕ НА АСОРТИМЕНТ ВИДАНЬ І ПОСПІШАЙТЕ ЗРОБИТИ ЗАМОВЛЕННЯ!

I. КРАСА І ЗДОРОВ'Я *(збірка видань)*

01. ***"Супертіло".*** Унікальний методичний посібник для всіх, хто прагне розвинути сильне, міцне та пружне тіло, – заняття без тренажерів і "хімії". Ваша сила – це впевненість у будь-якій ситуації! **Ціна – 2,50 грн.**

02. ***"Напої чемпіонів".*** Рецепти приготування протеїнових коктейлів для нарощування об'єму ваших м'язів. Чудове доповнення до посібника "Супертіло"! **Ціна – 1,50 грн.**

03. ***"Високий зріст – це гарно!"*** Унікальний практичний посібник з прискореного збільшення росту на 6–8 см у будь-якому віці. Являє собою комплекс простих і зрозумілих кожному вправ, дієт і рекомендацій, у результаті яких ви можете здійснити свою мрію — стати вищими! **Ціна – 2 грн.**

04. ***"Схуднути не проблема!"*** Дуже ефективна методика схуднення без голодної дієти і спеціальних вправ. Прощавайте зайві кілограми! **Ціна – 1,50 грн.**

05. ***Розпрощайтеся із животиком!*** Цей посібник допоможе вам "прибрати" живіт, що розтовстів. І просто, і без зусиль! **Ціна – 2 грн.**

06. ***"Хочете набрати вагу?"*** Унікальний посібник і збірник практичних рекомендацій для всіх, хто хоче позбутися худого, виснаженого вигляду і за короткий час набрати вагу. Ці ефективні рецепти і вправи допомогли вже сотням людей! **Ціна – 1, 50 грн.**

07. ***"Здорові зуби".*** Унікальна методика природного нарощування і лікування зубів без пломбування. Наведені рекомендації та рецепти простих засобів дозволять вам не думати про дантистів і завжди мати здорові зуби. Спробуйте й забудьте про зубний біль! **Ціна – 2 грн.**

08. ***"Чудове волосся!"*** Рецепти приготування простих і ефективних засобів, що допоможуть запобігти випаданню волосся, зміцнити його корені, позбавлять від лупи і свербіжу. Нічим не гірше фірмових шампунів! ***Ціна – 1,50 грн.***

09. ***"Ідеальний бюст!"*** Цей унікальний збірник нескладних вправ став справжнім відкриттям для багатьох дівчат і жінок. Ви дізнаєтеся про те, як зберегти груди гарними, пружними, а найголовніше – як всього за кілька місяців збільшити об'єм бюста на 4–6 см! **Ціна – 2,50 грн.**

10. ***"Осина талія".*** Комплекс неймовірно ефективних вправ для підвищення тонусу м'язів живота і стегон, для бокових і косих м'язів і, звичайно, для зменшення об'єму талії. Ваші стегна стануть пружними, талія – вузькою, а живіт зовсім пласким. **Ціна – 2 грн.**

11. ***"Ви надзвичайно чарівні!"*** Комплексна методика і рецепти мазей для безслідного і безболісного усунення волосся з тіла. Чудовий спосіб зробити свою шкіру ідеально гладенькою! **Ціна – 2 грн.**

12. ***"Струнка і гарна!"*** Довгі ноги та округлі сіднички – символ привабливості сучасної жінки! Ці вправи допоможуть вам досягти бажаного результату! **Ціна – 1,50 грн.**

13. ***"Як бути завжди коханою".*** Практичні поради, як подобатися всім, як зберегти свою молодість і красу у будь-якому віці. Вічні секрети спокуси! **Ціна – 2 грн.**

14. ***"Рецепти краси".*** Збірник простих рецептів виготовлення лаку, гелю, бальзаму, шампунів та фарб для волосся, кремів для обличчя, від веснянок та вугрів, висипів. Чудова заміна імпортної косметики! **Ціна – 1,50 грн.**

15. ***"Алкоголізм – лихо".*** Прості методи лікування алкоголізму засобами народної медицини. Рецепти зняття похмілля, виведення із запою, настої для приведення до нормального стану людини, п'яної як хлющ; як пити і не п'яніти. **Ціна – 2 грн.**

16. ***"Паління – це шкідливо".*** Рецепт простої та надійної методики для тих, хто вирішив покінчити з палінням раз і назавжди. Найоптимальніший варіант! **Ціна – 2 грн.**

II. ПІЗНАЙ СЕБЕ (збірка видань)

01. ***"Суперпам'ять".*** Це найефективніша методика розвитку пам'яті. Вона підвищить ваш інтелект, розвине природні здібності, поліпшить усі види пам'яті. Ви зможете швидко запам'ятовувати інформацію будь-яких обсягів, обходитися без записної книжки, легко вивчити іноземну мову. **Ціна – 2 ,50 грн.**

02. ***"Поліглот".*** Хочете володіти іноземною мовою так само легко, як і рідною? Найновіша методика вивчення допоможе вам у цьому. Вона розрахована на будь-яку мову, можна навіть вивчати кілька мов одночасно! **Ціна – 2,50 грн.**

03. ***"Швидке читання".*** За допомогою цієї методики ви у кілька разів збільшите швидкість читання газет і журналів, літератури зі спеціальності та ділової інформації, художньої літератури і при цьому будете запам'ятовувати до 90% швидко прочитаного тексту. **Ціна – 2,50 грн.**

04. ***"Для ваших очей".*** Оригінальна й ефективна методика виправлення дефектів зору, складена лікарями Бейтсом та Утєхіним. Ви зможете протягом короткого часу самостійно назавжди позбутися окулярів! **Ціна – 2,50 грн.**

05. ***"Надзвичайні секрети".*** Кожна людина за своєю природою – екстрасенс. Треба тільки створити умови для виявлення цих можливостей і вони проявляться! Як розвинути в собі екстрасенсорні можливості, як отримувати енергію з космосу, діагностика захворювань і лікування по фотографії, безконтактний масаж – усе це і багато іншого ви знайдете у запропонованому виданні. **Ціна – 2 грн.**

06. ***"Гармонія розуму".*** Цей практичний посібник допоможе вам розвинути телепатичні здібності, розповість про вправи для їх тренування, що таке психічний та енергетичний напад і як від них захиститися, як навчитися ясновидінню. **Ціна – 1, 50 грн.**

07. ***"Сила духу".*** Як розвинути сміливість і впевненість у собі – такі необхідні риси характеру. **Ціна – 1,50 грн.**

08. ***"Народна мудрість".*** Як захистити себе та близьких від "лихого ока", як лікувати переляк та хвороби, що виникли внаслідок дії "лихого ока", зурочення. **Ціна – 1 грн.**

09. ***"Секс-магія".*** Мистецтво чарівності та спокуси – чудова можливість причарувати кого завгодно! Без жодних зусиль ви досягнете того, що недоступне іншим. **Ціна – 2 грн.**

10. ***"Надзвичайне – поруч".*** Розшифрований ключ і таблиці великого Нострадамуса для пізнання своєї долі. Перед вами відкриються сторінки сучасного й майбутнього, приховані бажання друзів та злі наміри ворогів. Таємниці кохання розкриються перед вами. Дізнавшись про свою долю, можна спробувати запобігти неприємностям, що вам загрожують, або порадіти приємним подіям, які вас очікують у майбутньому. Кінець сумнівам! **Ціна – 2,50 грн.**

11. ***"Фараон".*** Рецепт еліксиру для посилення статевої функції організму. Відчуйте його благотворний вплив на ваш організм. Напій справді чудодійний! **Ціна – 1,50 грн.**

12. ***"Чоловіча сила".*** Випробуваний метод відновлення потенції зі збільшенням тривалості статевого акту до бажаної межі. І ви знову у чудовій формі! **Ціна – 2 грн.**

13. ***"Спокійний сон".*** Вправи, що реально допомагають позбутися хропіння. Результат стане відчутним вже через два тижні! **Ціна – 1,50 грн.**

14. ***"Самолікування".*** Збірник рецептів лікування бронхіту, бронхіальної астми, остеохондрозу, енурезу, екземи, варикозного розширення вен, гастриту, геморою, діатезу, зубного болю та інших хвороб та захворювань. Укладений на основі досвіду народної медицини та тибетських довгожителів. **Ціна – 1,50 грн.**

15. ***"Це унікально".*** Рецептура приготування простого народного засобу, який вилікує багато ваших хвороб, зніме втому, нормалізує сон, посилить статеву функцію організму, дасть гарний настрій і бадьорість. Дуже корисно та ефективно! **Ціна – 2 грн.**

III. НОВІ МОЖЛИВОСТІ (збірка видань)

01. ***"Суперурожай".*** Унікальний методичний посібник для дачників і садівників, який допоможе отримувати 3 тонни помідорів із сотки, 1,5 тонни картоплі із сотки, високий урожай огірків (до 120 штук з 1 кв. метра), потрійний урожай малини. Укладений та перевірений на практиці досвідченими садівниками та городниками-селекціонерами. Абсолютно реально на будь-якому городі. **Ціна – 2,50 грн.**

02. ***"Все про картоплю".*** Збірник рекомендацій щодо підвищення врожаю картоплі та отримання його на 1,5 місяця раніше звичайного строку, як виростити мішок картоплі на 1 кв. м, як отримати врожай вже у травні, як виростити сорт картоплі, який не їсть колорадський жук, рецепт надзвичайно сильного екологічно чистого засобу – колорадський жук знищить сам себе! **Ціна – 2,50 грн.**

03. ***"Електроніка на рибалці".*** Опис та схема збирання дуже простої та ефективної звукової приманки для риби. Вона збирає багато риби у місці ловлі, не маючи нічого спільного з варварськими методами "забою" риби та водних організмів. Електронні комплектуючі для її збирання дешеві та доступні. Без улову не підете! **Ціна – 2 грн.**

04. ***"Удачливий риболов".*** Десятки рецептів ефективних прикормів і принад для будь-якого виду риби, хижої, "мирної", верховодної, глибоководної! Укладені відомими риболовами-спортсменами та перевірені багаторічною практикою риболовлі. Буде клювати постійно й захоплююча рибалка Вам забезпечена! **Ціна – 2,50 грн.**

05. ***"Сіті робіть самі!"***. Креслення та опис виготовлення ручної машини для плетіння сіток будь-якого розміру та способи їх плетіння. Без проблем сплетете рибник, підсаку, малявочницю та сітки великого розміру. **Ціна – 2,50 грн.**

06. ***"Тонування"***. Технологія тонування автомобільного скла, світлофільтрів та скла для окулярів. Будь-який тон: світло-коричневий, жовтий, молочно-білий, зелений, смарагдовий, рубіновий та ін. **Ціна – 1,50 грн.**

07. ***"Безкоштовний бензин робіть самі!"*** Детальний посібник для самостійного збирання простого міні-апарата для виготовлення у домашніх умовах 100% замінника бензину будь-якої марки (А-76, АИ-93 та ін.) з води та побутового газу. Матеріали для збирання доступні всім, а паливо, яке ви отримаєте, до того ж підвищить ресурс двигуна в 1,5 – 2 рази. Надаються рекомендації конструктора установки. Поради і досвід практиків-аматорів, їх варіанти. Надзвичайна економія коштів для кожного власника автомобіля! **Ціна – 2,50 грн.**

08. ***"Замість бензину кухонний газ!"*** Керівництво з виготовлення польового комплекту газобалонної апаратури для будь-якого автомобіля з доступних комплектуючих, поради щодо переведення машини з бензину на звичайний природний газ, а також креслення та описи збирання унікальної міні-установки для заправлення переобладнаного автомобіля природним газом від квартирної газової мережі. Матеріальні витрати невеликі, а користь від установки максимальна! **Ціна – 2 грн.**

09. ***"Економія"***. Народні способи економії автомобільного пального на 20–30 % при експлуатації автомобілів та мотоциклів. **Ціна – 1,50 грн.**

10. ***"Маленькі хитрощі, необхідні в дорозі"***. Як запустити двигун у сильний мороз, пристосування для швидкого розбортування коліс, як самостійно витягти автомобіль, що застряг, та інші поради. **Ціна – 1,50 грн.**

11. ***"Якщо ви випили за кермом"***. Поради досвідченого водія тим, хто трішки випив, але з якихось причин змушений сісти за кермо, як не потрапити в аварію, як приховати від інспектора свій стан, як з ним розмовляти та інші корисні поради. **Ціна – 1,50 грн.**

12. ***"Хутро, шкурки та шапки"***. Детальний посібник і рекомендації досвідчених сибірських кушнірів щодо вичинки та фарбування шкурок та інші корисні поради. **Ціна – 1,50 грн.**

13. ***"Колекціонер"***. Ви хочете продати монети СРСР, але не знаєте їхньої реальної вартості? Каталог, у якому наведені ціни на монети СРСР та Росії з 1700 по 1992 р. **Ціна – 1 грн.**

14. ***"Телеантена власними руками!"*** Практичний посібник зі збирання унікального антенного пристрою, за допомогою якого будь-який телевізор прийматиме багато нових цікавих комерційних та інших телеканалів не тільки України, Росії та СНД, а й далекого зарубіжжя! Конструкцію може зібрати навіть радіоаматор-початківець з широко поширених деталей. **Ціна – 2,50 грн.**

15. ***"Антенний підсилювач"***. Опис і схема збирання простого антенного підсилювача, який забезпечить відмінну якість зображення у зоні непевного приймання і дасть змогу нормально приймати навіть віддалені телесигнали. Незамінний пристрій для справжніх телеглядачів. **Ціна – 2,50 грн.**

IV. ЗНАДОБИТЬСЯ УСІМ (збірка видань)

01. ***"Цегла – майже безкоштовно!"*** Посібник з виготовлення червоної термостійкої цегли з практично безплатних, доступних усім матеріалів. За якістю та зовнішнім виглядом майже нічим не відрізняється від промислової! **Ціна – 1,50 грн.**

02. ***"Будівельні блоки"***. Проста технологія виготовлення будівельних блоків підвищеної міцності і без цементу! Можливі будь-які розміри, форми, кольори. **Ціна – 1,50 грн.**

03. ***"Міцно і практично"***. Посібник зі збирання власноручно простого механічного пристрою для плетіння сітки-рабиці – універсального матеріалу, з якого можна зробити і огорожу для захисту городу або пасіки, і клітку для кролів або курчат, а також арматуру для блочних конструкцій. **Ціна – 1,50 грн.**

04. ***"Електроди для зварювання"***. Прості рецепти виготовлення електродів із найбільш доступних матеріалів, а також рецепт відомого серед умільців "термітного олівця", котрий може замінити електрозварювання. **Ціна – 1,50 грн.**

05. ***"Помічник майстра"***. Детальна інструкція і схема збирання зварювального апарата, який можна зібрати лише за пару днів. Він зварює метал товщиною до 20 мм і при цьому працює від мережі 220 В. Напевно стане у пригоді в гаражі при ремонті автомобіля, на дачі, у побуті. **Ціна – 2 грн.**

06.***"Ремонт сантехніки"***. Детальний опис технології відновлення емальованого покриття на ваннах, раковинах, посуді в домашніх умовах. **Ціна – 1,50 грн.**

07. ***"Чудодійна рідина!"*** Збірка рецептів простих засобів для видалення з паперу будь-якого типу різних печаток, штампів, записів і т. і. Необхідні хімікати продаються у кожній аптеці! **Ціна – 1,50 грн.**

08.***"Печатки і штампи"***. Способи виготовлення в домашніх умовах печаток, штампів, штемпелів та екслібрисів будь-якої складності. Найбільш доступна технологія. **Ціна – 1 грн.**

09. ***"Міні-ксерокс зі збільшувача"***. Посібник з переробки звичайного фотозбільшувача на домашній міні-ксерокс, здатний щоденно виготовляти потрібну кількість копій. **Ціна – 1 грн.**

10. ***"Вічна лампочка"***. Простий секрет перетворення звичайної лампочки, після якого вона стане "вічною" і ніколи не перегорить. **Ціна – 1 грн.**

11. ***"Ворог іржі"***. Рецептура спеціальної мазі для 100%-го видалення іржі та захисту від неї кузова, днища, інших частин автомобіля та будь-яких металевих виробів (замки, петлі і т.і.). Тепер вам забезпечено надійний захист від корозії! **Ціна – 1,50 грн.**

12. ***"Кінескоп"***. Простий спосіб відновлення телевізійного кінескопа, який "сів". **Ціна – 1 грн.**

13. ***"Захисник"***. Опис і схема виготовлення потужного кишенькового електрошокера – максимально ефективного приладу для самозахисту. "Захисник" паралізує нападника струмом та засліплює його яскравим спалахом. Вечірні прогулянки стануть спокійнішими! **Ціна – 1,50 грн.**

14. ***"Шпигун"***. Проста схема "жучка" для прослуховування приміщень і автомобілів у радіусі 100 м по побутовому ультракороткохвильовому приймачу. **Ціна – 2 грн.**

15. ***"Сторож"***. Посібник з виготовлення універсального радіоохоронного пристрою для автомобіля, гаража, квартири і т.і. Простий у збиранні, але нічим не поступається дорогим імпортним конструкціям! **Ціна – 1,50 грн.**

16.***"Кулінарні рецепти"***. Як приготувати в домашніх умовах маргарин вищого ґатунку, оцет, штучний мед, мармелад, цукерки, дріжджі, кетчуп, шампанське, "чорну ікру", морозиво, хрустку картоплю та інші продукти. **Ціна – 1,50 грн.**

17. ***"Спирт і пиво!"*** Збірка рецептів простого виготовлення у домашніх умовах питного спирту без цукру з доступних компонентів і продуктів, а також секрети виготовлення надзвичайно смачного домашнього пива 10 сортів на будь-який смак. Завжди буде що поставити на стіл і чим приємно здивувати гостей! **Ціна – 2,50 грн.**

18. ***"Позбавтеся шкідників!"*** Збірка рецептів виготовлення надзвичайно ефективних сумішей для боротьби з набридливими комахами: тарганами, мухами, клопами, блохами, вошами, а також рецепти засобів проти мишей та пацюків. **Ціна – 1,50 грн.**

19. ***"Візьміться за справу!"*** У цьому посібнику пропонується понад 30 способів, як чесно і легально заробити гроші вдома. Всі способи не потребують вкладення значних коштів, високої кваліфікації, а прибутковість залежить від вашого бажання працювати та заробляти. **Ціна – 2,50 грн.**

ЦЕНТР ПОСЛУГ "ДІМ, САД, ГОРОД" ПРОПОНУЄ ПІСЛЯПЛАТОЮ:

Насіння квітів та овочів (Італія та Франція)

КВІТИ: **гербера** гібридна великоквіткова (суміш кольорів, 0,3 г) — 13 грн.; **петунія** гібридна великоквіткова, махрова (суміш кольорів, 0,2 г) — 13 грн.; **петунія** витка (суміш для корзин, балконів, горщиків, 0,4 г) — 6 грн.; **петунія** великоквіткова (суміш кольорів, 0,5 г) — 6 грн.; **стреліція** — 13 грн.; **гвоздика** Шабо (біла, жовта, червона, рожева, смугаста, суміш кольорів, 0,4 г) — 6 грн.; **стокротка** помпонна (суміш кольорів, 0,25 г) — 6 грн.; **дзвіночок** махровий (суміш, 0,8 г) — 6 грн.; **майори** великоквіткові, махрові (жовті, червоні, білі, суміш, по (1 г) — 6 грн.; **братки** великоквіткові (віола гігантська), кольори білі, темно-червоні, рожеві, жовті, голубі, сині та суміш (0,25 г, 0,3 г) — 6 грн.; **кермек** (прекрасний сухоцвіт для зимових букетів), кольори білий, жовтий, червоний, синій, бузковий, оранжевий та суміш (0,3 г) — 6 грн.; **айстри голчасті** (1 г) суміш кольорів, прекрасні в зрізі — 6 грн.; **айстри** групи принцеса великоквіткові для зрізу, кольори рожева, темно-червона (0,8 г) — 6 грн.; **фіалка** духмяна багаторічна, низька (0,6 г) — 6 грн.; **флокс** Друмонда (0.6г, суміш) — 6 грн.; **хризантема** Каріната (1,5 г) — 6 грн.; **целозія** гребінчаста (0,8 г) — 6 грн.; **целозія** пір`їста (0,6 г) — 6 грн.; **чорнобривці** карликові (1 г) — 6 грн.; **чорнобривці** високі (1 г) — 6 грн.; **шавлія** карликова розкішна (0,3 г) — 6 грн.; трава для котів (3,5 г) — 5 грн.; примула (0,11 г) — 6 грн.; **незабудка** (0,4 г) — 6 грн.; **портулак** махровий (0,4 г) — 6 грн.; **кохія** (1 г) — 5 грн.; **мірабіліс** (2 г) — 5 грн.; **лаванда** (0,5 г) — 6 грн.; **левкой** Гігант Ніцци (0,5 г) — 6 грн.; **лобелія** (0,2 г) — 5 грн.; **антуріум** (0,7 г) — 5 грн.; **колеус** суміш (0,25 г) — 6 грн.; **іпомея** блакитна (1,5 г) та суміш (2 г) — по 6 грн.; **дельфініум** (0,6 г) — 6 грн.; годеція махрова (0,6 г) — 6 грн.; **гіпсофіла** біла та рожева (1 г) — 6 грн.; **гіпсофіла багаторічна** (1 г) — 5 грн.; **алісум** білий (0,5 г) — 5 грн.; бальзамін садовий махровий (1 г) — 5 грн.; **люпин** "Галерея" рожевий (0,2 г) — 5 грн.; **горошок** духмяний суміш (3,5 г) — 6 грн.; **сонях** декоративний махровий повний (2 г) — 6 грн.; **наперстянка** суміш (0,4 г) — 6 грн.; **хризантема** каріната трикольорова (1,5 г) — 6 грн.; **волошка** садова великоквіткова, суміш (1 г) — 6 грн.

КІМНАТНІ РОСЛИНИ: **гербера** — 13 грн.; **аспарагус** пір'їстий Plumosus (0,5 г) — 6 грн.; **бальзамін** кімнатний (1 г) — 6 грн.; **кактуси**, суміш (0,2 г) — 6 грн.; **пасифлора** (0,4 г) — 6 грн.; **стреліція** — 13 грн.; **колеус** (0,25 г) — 6 грн.

ОВОЧІ: **перець** солодкий **Ріг Бика**, ранній (1,5 г) — 6 грн.; **Квадрат Асті**, жовтий та червоний (1,5 г) — 6 грн.; Бел Бой F_1,червоний великий (0,23 г) — 13 грн.; Голда F_1, жовтий великий (0,23 г) — 13 грн.; **помідори** низькорослі **Сан Марцано**, сливка рання (2 г) — 5 грн.; високорослі **Сан Марцано**, довга сливка (1 г) — 5 грн.; великі круглі для їжі та переробки **Сан П`єтро** (2 г) — 5 грн.; **Рома V/F**, велика сливка, гарна для консервації (2 г) — 5 грн.; **Волове Серце** (1,2 г) — 5 грн.; **Зимове Гроно** гроноподібні, зимові, округла сливка, плоди однакового розміру, гарно зберігаються (1,5 г) — 5 грн.; **Кембел 30** — низькорослі для переробки (2,2 г) — 5 грн.; **Кембел 31**, — низькі, плоди однорідні, високої товарної якості, лежкі (2,2 г) — 5 грн.; **Кібіц** (1 г) — 3 грн.; **Ред хатер** (1 г) — 3 грн.; **огірки Паркер**, тепличний, ранній (3,5 г) — 5 грн.; **Білий**, білого кольору (3 г) — 5 грн.; **Паризький** корнішон (3,5 г) — 6 грн.; **Піонер** F_1 універсальний (40 нас.) — 13 грн.; **Цезар** (1 г) — 3 грн.; **Атлантіс** (40 шт) — 3,50 грн.; **кавун** надранній **Цукристий Малюк** (3 г) — 6 грн.; **Крімсон Світ**, ранній (1 г) — 4 грн.; диня типу Супер Стар, середньорання (4 г) — 6 грн.; Канталупо, рання, м'якуш помаранчевий (4 г) — 6 грн.; **Супермаркет** F_1 надрання (0,4 г) — 13 грн.; **Ананас** (1 г) — 3 грн.; **Єлоу капарі** (2 г) — 3 грн.; **кабачки** Смугастий італійський кущовий 18—20 см, середньоранній (7 г) — 6 грн.; **Зелений Міланський**, кущовий 16—18 см, ранній (7 г) — 6 грн.; **Вайт Буш** (4 г) — 3 грн.; **салати** латук кучерявий, надранній (9 г) — 5 грн.; **головчастий** Тріумф літа (6,5 г) — 5 грн.; ромен **Орлані** салатовий, ранній (6 г) — 5 грн.; **редиски: Сора** (5 г) — 2,50 грн.; **Чері бел** (5 г) — 2,50 грн.; **цибуля** Червнева біла, рання (4 г) — 5 грн.; біла Серпнева, велика, кругла, пізня (3,5 г) — 5 грн.; біла Травнева, рання (4 г) — 5 грн.; **Пармська** золотиста, велика, кругла, пізня (4 г) — 6 грн.; золотиста **Денсіті** 2, рання (4 г) — 5 грн.; **Техас Грано** 502 золотиста, кругла, типу Грандина, рання (3 г) — 5 грн.; Дантона F_1, середня (1 г) — 3 грн.; Тамара F_1, пізня, для зберігання (1 г) — 4 грн.; **капуста білоголова** Стон Хед F_1, рання, 75 днів, (0,6 г) — 13 грн.; Голден Акр, надрання, 55 днів, (5 г) — 5 грн.; Серце буйвола, середня, (5 г) — 5 грн.; **червоноголова** Кабеца Негра, середня, 90-100 днів, (5 г) — 5 грн.; **капуста цвітна** Палла ді Неве, рання 80—85 днів, сніжно-біла (2 г) — 6 грн.; Джесі, рання 90—95 днів, біла (2 г) — 6 грн.; Неаполітанський гігант, пізня, 110—120 днів, сніжно-біла (2 г) — 6 грн.; Гудман, рання (20 шт.) — 3 грн.; **морква** Нанте 2, рання, 18—19 см (7 г) — 5 грн.; Берлікумер, пізня, 21—22 см (7 г) — 5 грн.; Флакко 2, пізня, 22—24 см (7 г) — 5 грн.; Наша F_1, надрання, 16—20 см (3 г) —13 грн,; **баклажани** Чорна Красуня, ранній (2,5 г) — 6 грн.; Сфумата ді Роса, округлий, біло-рожевого кольору, середньоранній (2,2 г) — 6 грн.; **гарбуз** Центнер, круглий помаранчевий, 15—20 кг (4,5 г) — 5 грн.; **буряки**: Циліндра (5 г) — 2,50 грн.; Детройт 2 (5 г) — 2,50 грн.; **базилік** віолетовий Опал (2 г) — 3 грн.; **селера** листкова Гаттінг селері (2 г) — 3 грн.

Овочі в профупаковках: **огірки** Октопус F_1 (1000 нас.) — 48 грн.; Офікс F_1 (1000 нас.) — 50 грн.; ОтеллоF_1 (1000 нас.) — 50 грн.; Пасадена F_1 партенокарпік (1000 нас.) — 120 грн.; Пасалімо F_1 партенокарпік (1000 нас.) — 170 грн.; Пасамонте F_1 партенокарпік (1000 нас.) — 160 грн.

Газонні трави: "Королівський сад" — суміш низькорослих високоякісних холодо- та посухостійких трав, росте повільно, 100 г — 6 грн.; "Смерканок" — трава для затінку, 100 г — 6 грн.; "Спортивне змагання" — зимостійка трава, 100 г — 6 грн.; "Спортклуб" — трава для спорту, 100 г — 6 грн.; "Англійський газон" — травосуміш для саду, 100 г — 7 грн., конюшина дрібнолистова, газонна, 100 г — 14 грн.; мітлиця пагононосна 100 г — 14 грн. Можливе формування в більших упаковках.

Декоративні трави. Багаторічні: пенісетум, ячмінь гривастий, міскантус, келерія пірамідальна, келерія блакитна, штучник звичайний, штучник дернистий, трясунка середня, сеслерія нитчаста, медова трава, перлівка фіолетова, хістріх, просянка розлога, колосняк піщаний, колосняк велетенський, перлівка війчаста, костриця блакитна, горделімус європейський. Ціна одного пакету — 2 грн.

Однорічні: уніола, пайза хлібна, фаляріс, мишій персидський, мишій довгоколосковий, чумиза, трясунка велика. Ціна одного пакету — 1,80 грн.

НАБОРИ НАСІННЯ КВІТІВ ТА ОВОЧІВ:

айстр на зріз (10 сортів) — 8 грн.; **голчастих айстр** (10 сортів) — 8 грн.; **півонієподібних та трубчастих айстр** для зрізу (10 сортів) — 8 грн.;

НАБОРИ: багаторічників із колекції ботсаду (20 найменувань) — 20 грн.; насіння квітів для дітей (швидко та добре проростає) —7 грн.; "Альпійська гірка" — 10 грн.; сухоцвітів та декоративних трав —15 грн.; декоративних трав — 12 грн.; дворічників та багаторічників (10 найменувань) — 8 грн.; квітів для балконів, вікон, терас (10 шт.) — 8 грн.; квітів для рабаток (низькорослих та сланких, 10 шт.) — 8 грн.; однорічників для букетів та на зріз (10 найменувань) — 8 грн.; квітів (20 найменувань) — 15 грн.

Набір городника — 10 грн.

Набір овочів та квітів (10 овочів та 10 квітів) — 15 грн.;

Стимулятори росту Емістим С (універсальний), Івін (овочі, квіти), Потейтін (картопля) — по 6 грн.

ЧАРКОР — регулятор росту для укорінення живців, рослин — 6 грн.

Добрива для зимового підживлення кімнатних квітів, рослин, розсади (15 г) — 2 грн.

Набори бородатих ірисів 5 шт. (2 голубих, 2 жовтих, 1 фіолетовий), висилаємо навесні при плюсових температурах, замовлення надсилати окремо. Ціна — 10 грн.

Дітки гладіолусів (100—120 шт.) — 4 грн.

УМОВИ ПЕРЕСИЛКИ. Для оформлення замовлення необхідно написати потрібні вам набори, перелік насіння, книги, збірники або добірки журналів. Витрати за пересилку фіксовані залежно від вартості замовлення.
Розрахунки зроблені згідно з державними поштовими розцінками.
Якщо вартість замовлення становить від 5 до 10 грн.,
то вартість пересилки + 6 грн.; 11—15 грн. + 6,50 грн.; 16—20 грн. + 7 грн.; 21—35 грн. + 9 грн.; 35—50 грн. + 11 грн.; 51—60 грн. + 15 грн.; 61—80 грн. + 20 грн.; 80—100 грн. + 25 грн.
Гроші наперед і в конвертах не висилайте. Чітко пишіть повну адресу з новим індексом, ім'я, по батькові.
Замовлення надсилайте за адресою: п/с 208, м. Київ – 2, 02002

Пропоную ...

...красивоквітуючі, декоративнолистяні, ліаноподібні, діжкові кімнатні рослини, пеларгонії, фуксії, садові ліани та кущі, багаторічна статице.

Ірина Ярославівна Буряк,
вул. Шкільна, 21-а, м. Жидачів, Львівська обл., 81700

...саджанці, чубуки комплексностійких сортів винограду. Конверт — каталог.

Е.М. Олефір,
вул. Авраменка, 18-84, м. Запоріжжя, 69120,
тел. 8 (0612) 67-49-53, моб. 8 (066) 772-58-89

...найкращі сорти картоплі. Бульби найвищих репродукцій. Консультації.

О.П. Юренко,
вул. Артема, 1, с. Диканька, Полтавська обл., 38500,
тел. 8 (05351) 9-16-97

...нові перлини селекції, а також відібрані за 20 років випробувань лише найурожайніші, стійкі до хвороб, надранні сорти помідорів, огірків, кавунів, капусти та багатьох інших традиційних і рідкісних овочів та квітів.

А/с 78, м. Київ, 02154

...саджанці чайногібридних і плетистих троянд світової селекції. Висилаю каталог та умови у заадресованому вами конверті.

Віталій Миколайович Каньовський,
вул. Трояндова, 29, м. Кугаївці,
Чемеровецький р-н, Хмельницька обл., 31632,
тел. 8 (03859) 9-86-19

...систему крапельного зрошення, комплект (сотка і більше).

Тел. 8 (050) 923-32-97

...саджанці та насіння звичайних, нових, рідкісних культур і квітів з власної колекції, понад 800 найменувань. Конверт з марками на одну гривню — об'ємний каталог.

О.І. Джус,
с. М.Крушлинці, Вінницький р-н,
Вінницька обл., 23242

...ділова пропозиція від техногрупи "Раббакс технолоджі"! Високоприбутковий домашній бізнес для міста і села. Напрямок діяльності — впровадження нестандартної технології — винаходу в новій сільськогосподарській галузі. Вихід продукції — кожних 50 днів. Мінімум потрібної площі — 10 кв. м. Реальний прибуток — від 28500 грн. за 15-місячний виробничий цикл. Співпраця: організаційна підтримка, збут. "Бізнес-пакет" з теми — поштою. Для відповіді вкладіть конверт із з/а.

П/с "Техноком-ДГ",
вул. Незалежності-54, смт Стара Вижівка,
Волинська обл. 44400

...цибулини лілій: ЛА-гібриди, ОТ-гібриди, Орієнтальні, Азіатські, Лонгифлорум на весну і охолоджені — протягом усього року. Конверт — каталог.

Л.В.Петрусенко-Касьянова,
вул. Шевченка, 77, смт Голоби,
Волинська обл., 45070

...шиншили дорослі і молодняк.

А/с 3, смт Голованівськ, Кіровоградська обл., 26500,
тел. 8 (050) 98-205-90

...тюльпани 300 сортів (60 бахромчастих), нарциси, гіацинти, дрібноцибулинні.

Анастасія Іванівна Базильчук,
а/с 100, м. Київ, 04074

...щорічно оновлювана колекція найкращих великоплідних сортів суниць (понад 100), аґрусу (23), малини (30), смородини (51). Опт, роздріб, поштою.

Володимир Федорович Нікіпєлов,
вул. Шевченка, 76, с. Тубільці, Черкаський р-н,
Черкаська обл., 19611,
тел. 8 (050) 962-04-18, 8 (050) 183-03-47

...нарциси, гладіолуси, тюльпани, лілії, клематиси — для зрізу і квітників. Низькі ціни, безкоштовні консультації, каталог у вашому конверті.

Галина Миколаївна Дейцева,
а/с 33, м. Кременчук-8, Полтавська обл., 39608,
тел. 8 (05366) 68-951

...міцелій грибів: боровика, кільцьовика, шиї-таке, печериці, гливи, опеньків, маслюків, барана. Садивну картоплю, плоскоріз Фокіна, вічнозелені, кімнатні: банан, вишня, кавове дерево; троянди, сенполії, хризантеми — мініатюрні та ін.; смородину, лимонник, айву, книги; дихальний тренажер Фролова.

Борис Олександрович Карпич,
п/с 32, м. Харків, 61052

...саджанці красивоквітуючих, вічнозелених, декоративнолистяних, хвойних, ґрунтопокривних, плодових (хурма, гранат, актинідія та ін.), екзотичні, оранжерейні. Троянди, канни, іриси, лілійники, гладіолуси. Для басейнів: німфеї, рогіз, аїр та ін.

С.В. Тимофєєва,
вул. Вечірня, 11, м. Севастополь, 99018

...велику надранню ромашку голландської лілії, цибулини гладіолусів.

С.П. Крищенко,
бул. Верховної Ради, 10, кв. 18, м. Київ, 02100

...нові сорти гладіолусів, голландські сорти лілій, велика надрання ромашка.

О.В. Притиковський,
вул. Проектна,14, м. Чернігів, 14034

...насіння овочів і квітів голландської, французької, німецької, вітчизняної селекції у європакеті. Спанбонд, інше. Конверт з однією маркою — 1 каталог, з двома — 2 каталоги.

А/с 87, м. Київ, 03170

...саджанці елітних сортів великоплідної садової суниці (світової селекції). Конверт — каталог.

Б.М. Масленко,
пр. Комунальний, 3, м. Кіровоград, 25018

...саджанці троянд найсучасніших сортів. Плетисті, ландшафтні, ґрунтопокривні, чайногібридні, хвойні, плодові культури.

вул. Високогірна, 14, м. Дніпропетровськ, 49048,
тел. 8 (056) 791-34-82, 8 (0562) 98-10-84

...недорого насіння високоврожайних помідорів, солодкого перцю, огірків, гарбузів, картоплі. Конверт — каталог.

Р.В. Бойчук,
с. Локітка, Тлумацький р-н,
Івано-Франківська обл., 78000

...великий вибір рослин за доступними цінами для відкритого ґрунту. Декоративні дерева та кущі, плодово-ягідні, хвойні, ґрунтопокривні, лікарські. Конверт — каталог.

М.Р. Бережнюк,
вул. Дорошенка, 7, смт Гніздичів, Жидачівський р-н,
Львівська обл., 81740,
тел. 8 (03239) 48-101, моб. 8 (067) 918-74-74

...нові сорти саджанців троянд на зріз і для озеленення з відкритою та закритою кореневою системою. Запрошуємо до співпраці зацікавлених підприємців.

Ю.І. Дутчак,
с. Стрілецький Кут, Кіцманський р-н, Чернівецька обл.,
тел. 8 (067) 372-47-37, 8 (067) 372-47-27, 8 (03736) 57-022

...іриси, багаторічники. Конверт — каталог.

В.В. Беневельська,
вул. Малишка, 31, кв. 15, м. Київ, 02192

...живці хризантем супернової городньо-горщикової групи голландської селекції кулеподібної форми та корейської дрібноквіткової. Конверт — каталог.

Н.М. Кутова,
вул. Леніна, 67, с. Колонщина, Макарівський р-н,
Київська обл., 04032

Пропоную ...

...гладіолуси, суниці, саджанці, живці. Конверт — каталог.

Наталія Селина,
с. Габронці, Диканський р-н, Полтавська обл., 38541,
тел. 8 (067) 386-93-19

...іриси, лілійники, хризантеми, гладіолуси.

Дробязко,
вул. Училищна, 17, м. Богуслав, Київська обл., 09700

...саджанці, чубуки 99 нових і найновіших сортів винограду. Найкращі сорти малини. Конверт — каталог.

О.М. Онищенко,
вул. Санітарна, 19, м. Запоріжжя, 69118,
тел. 8 (0612) 96-67-56

...надрання великоквіткова біла ромашка.

Т.І. Коваленко,
вул. Конотопська, 55, м. Ромни, 42005

...картоплю вітчизняних і зарубіжних сортів: Багряна, Беллароза, Спринт, Скарб. Суниці: Гігант Джорней, Біг-Бой, Русанівка. Смородина: Аметист, Екзотика, Чернеча. Конверт — каталог.

Станіслав Антонович Кусторовський,
вул. К. Маркса, 24, кв. 21,
м. Шепетівка, Хмельницька обл., 30400,
тел. 8 (03840) 54-55-9

...саджанці і чубуки новітніх комплексностійких сортів винограду, смородини, аґрусу, малини.

Володимир Аполлінарійович Шпак,
вул. 60 років Жовтня, 55-А, м. Карлівка,
Полтавська обл., 39500

...жоржини, гладіолуси, багаторічники. Конверт — каталог.

Надія Павлівна Коноваленко,
вул. Балукова, 5, кв. 71, м. Вишневе, Київська обл., 08133

...в'єтнамські свині.

м. Київ, тел. (067) 90-89-126

...малину жовтоплідну, смородину червону Зарево, чорну Перун, Фаворит, Виноградна — по 6 грн.; садові гортензію і калину — по 8 грн. за 1 саджанець. Пересилка — 6 гривень.

Олег Грогуль,
вул. Мічуріна, 18, кв. 27, м. Козятин,
Вінницька обл., 22100

...чистосортні саджанці смородини, порічок, аґрусу сучасного асортименту (30); гладіолуси, канни (8); насіння овочевих. Є суперновинки. Каталоги + пакет насіння — безкоштовно. Ваш конверт.

Г.С. Мамченко,
а/с 100, м. Прилуки, 17500

...супервисоковрожайні сорти картоплі Беллароза, Бернадет та інші. Суниці дуже ранні: Ольвія, Зефіридр, великоягідні Чомора Карусі, Гігант Джорней та інші, які плодоносять до заморозків, Королева Єлизавета, Чудо Лихоносова та інші.

Анатолій Михайлович Попов,
вул. Святошинська, 40-в, кв. 8, м. Вишневе,
Київська обл., 08132

...іриси, лілійники, гіацинти, тюльпани, нарциси. Конверт — каталог.

З.К. Глуменко,
вул. Щорса, 20, с. Кожанка, Фастівський р-н,
Київська обл., 08550

...рододендрони, магнолії, півонії деревоподібні, гінкго, чорницю деревоподібну, гліцинію, будлеї, орхідеї, декоративні трави, рідкісні багаторічники. Конверт із з/а — каталог.

Марія Іванівна Теребич,
с. Хоросниця, Мостиський р-н, Львівська обл., 81331,
тел. 8 (050) 981-68-09

...гуртом та вроздріб широкий асортимент плодово-ягідних та декоративних культур у контейнерах — на місці, з відкритою кореневою системою — поштою. Троянди, клематиси, каприфоль, суниці та багато іншого. Ціни доступні, існують знижки. Висилаємо каталог у заадресованому вами конверті.

Тетяна та Андрій Левицькі,
вул. Корольова, 56-в, м. Вінниця, 21008,
тел. 8 (0432) 43-70-11

...чубуки, саджанці комплексностійких, великоплідних, врожайних сортів винограду нової і найновішої селекції. Великоплідні, врожайні сорти суниці. Ваш конверт — прайс-листи з сортами.

Ольга Вікторівна Пояреля,
пр. Дзержинського, 32, м. Донецьк, 83014,
тел. 8 (0622) 97-18-57

...лілії, тюльпани, іриси, багаторічники.

Є.П. Яшкова,
пров. 2-й Овражний, 39, м. Рені, Одеська обл., 68800

...великоплідну малину: Краса Росії, Ізобільная, ремонтантна Недосяжна СР 34, Геракл та інші.

М.М.Макаренко
с.Любомирка, Олександрівський р-н,
Кіровоградська обл., 27316

...молодняк в`єтнамських свиней.

М.І.Бабенко
1-й пров. Щорса, 34, м. Ромни, Сумська обл., 42006,
тел. 8 (05448) 3-12-10

...інкубаційні яйця, добові курчата, молодняк порід: кохінхін чорний, голубий, брама куріпчаста, золотиста, світла, темна; орпінгтон різних окрасів, юрловські голосисті, орловські ситцеві, фавероль (лососева), нью-джерсі, племінний молодняк чистопорідних в'єтнамських свиней, а також дорослі свиноматки.

С.М. Гезун,
вул. Шевченка, 162-а, с. Родниківка,
Уманський р-н, Черкаська обл., 20300,
тел. 8 (050) 383-82-88

...в'єтнамські міні-свинки.

Антоніна Борисівна Кулик,
с. Юшки, Кагарлицький р-н, Київська обл., 09211,
тел. 8 (066) 750-38-86, 8 (066) 760-19-49

...30 сортів гіацинтів, крокуси, нарциси, іриси, лілійники. Конверт — каталог.

В.В. Литвин,
вул. Щорса, 7/9, кв. 53, м. Київ, 03150

...садивну картоплю 60 сортів світової селекції, вирощених на півночі України. Посилки від 6 кг. Безкоштовний каталог у вашому конверті.

Костянтин Юрійович Давидовський,
пр-кт Корольова, 2-в, кв. 64, м. Київ-134,
03134, тел. 8 (044) 402-58-00, 8 (066) 212-99-70

...молодняк міні-свиней.

с. Новосілки, Вишгородський р-н,
Київська обл., 8 (050) 765-55-98

...корейські поросята.

Олег Петрович,
моб. 8 (067) 176 -72-70

...допомогу в організації високоприбуткової ферми акселеративного кролівництва. Інформаційна підтримка. Програма співпраці. Від вас — конверт із зворотною адресою.

І.С. Царенко,
а/с 4411, м. Дніпропетровськ, 49087

Пропоную ...

...саджанці смородини (30), аґрусу (9), малини (6), високоврожайні сорти картоплі (43); канни (6), а також насіння помідорів (100), солодкого перцю (21), огірків (6), баклажанів. Конверт — каталог.

В.Б. Мосціпан,
пров. Чайковського, 8, м. Прилуки, 17502

...рододендрони вічнозелені і листопадні (12) — 15 грн. Висококодекоративні хвойні рослини (100) — 10 грн. Конверт — каталог.

Я.Д. Гандзій,
с. Гніздичів, Жидачівський р-н, Львівська обл., 81740, тел. 8 (067) 926-19-48

...саджанці, чубуки комплексностійких сортів винограду. Саджанці смородини, аґрусу.

А.П. Савран,
вул. Спортивна, 64, м. Карлівка-1, Полтавська обл., 39501

...корейські свині, свиноматка, хряк, молодняк.
Київська обл., тел. 8 (067) 508-77-16

...поради щодо включення трифазного електродвигуна в 220 В на повну потужність, без конденсаторів, одержання 380 В з 220 В та багато іншого. Конверт — каталог.
А/с 10, м. Городня, Чернігівська обл., 15100

... додатковий заробіток для пасічників та інших осіб, відкриття власної справи без вкладання капіталу. 100% зростання грошового забезпечення без ризику і банкрутства. Залежно від ставлення до бізнесу ви зможете отримати грошове забезпечення до 2000 у.о. за місяць і це не обмеження. Шукаю регіональних представників. Листування лише при вкладеному і заадресованому конверті на зворотну адресу з маркою. Деталі при листуванні або за телефоном.

Віталій Заяць,
вул. 900-річчя Бродів, 6, м. Броди, Львівська обл., 80600, моб. тел. 8 (096) 743-45-81, 8 (097) 660-11-89 (з 9-00 до 20-00).

...саджанці: китайський лимонник, елеутерокок, золотий корінь, інжир, золотий вус, індійська цибуля. Насіння: квасоля розміром з горіх та інше. Конверт — каталог.

Марія Олександрівна Голюк,
с. Бутівці, Старокостянтинівський р-н, Хмельницька обл., 31113

...штамбовий аґрус, смородину, малину, троянди. Новітні великоплідні сорти малини та аґрусу із США та країн Західної Європи. Конверт — каталог.

Валентин Олександрович Криворотько,
с. Бутівці, Хорольський р-н, Полтавська обл., 37872, тел. 8 (050) 580-33-85

...фазани: королівські, жовті, червоні, золотисті, сріблясті, алмазні, вухасті голубі, еліот.

Євгеній Микитович,
тел. 8 (097) 470-44-73, 8 (272) 42-560

... саджанці троянд, шипшини.
А/с 238, м. Красноармійськ, 85307,
тел. 8 0623927204, 8 0502122104

...гладіолуси (200) та цибулинні весняного садіння, картоплю вітчизняної та зарубіжної селекції (90); конверти — каталоги.

А.В. Харченко,
вул. Л. Українки, 19, с. Нечипорівка, Яготинський р-н, Київська обл., 07751, тел. 8 (04475) 37-123

...молодняк в'єтнамських свиней.
Черкаси, тел. 8 (0472) 30-34-75

...конструкції саджалок (5 грн.) та сівалок (5 грн.) і безкоштовно каталог порад.
А/с 4, м. Тараща, Київська обл., 09500

...найкращі сорти картоплі української та зарубіжної селекції, багато суперновинок 2005 р.: Ароза, Опал, Лідер, Пірол, Рив'єра, Міранда, Тайфун, Роко, Мальва, Левада, Билина, Беллароза, Бернадетте та ін. Малина: Геракл, Гусар, Крепиш, Таруса, Р-34, R-65, Пересвіт, Фенікс (13). Смородина: Радужна, Екзотика, Сокровище, Ажурна, Дачниця, Пігмей, Іскушеніє, Краса Львова (50). Насіння овочевих та квасолі.

О.А.Іллющенко,
а/с 61, м. Прилуки, Чернігівська обл., 17500, тел. 8 (066(712-06-90

...бактерицидну ртутно-кварцеву лампу, яка згубно діє на збудників хвороб птиці. Овоскоп — перевірка інкубаційних яєць.

С.С. Шевяков,
а/с 147, м. Первомайськ, Луганська обл., 93201, тел. 8 (06455) 4-63-02, 8 (050) 560-14-46

...тюльпани — 100 сортів, нарциси — 10, багаторічники — 70. Конверт — каталог.

Л.Д. Жечева,
вул. Некрасова, 40, м. Ізмаїл, Одеська обл., 68606

...безкоштовно у вашому конверті комплект насіння: помідори, огірки, морква, редиска, кращі сорти, перевірені.

С.П. Буйвал,
а/с 20, вул. Франка, м. Кролевець-4, Сумська обл., 41300

...недорого гладіолуси, тюльпани, горіх Ідеал. Конверт — каталог.

Є.І. Вакулін,
с. Голубівка, Новомосковський р-н, Дніпропетровська обл., 51230

...вишлю безкоштовно каталоги сортів винограду і літератури. Заадресований конверт.

Є.А. Ключиков,
вул. Мала, 3/289, м. Запоріжжя-6, 69006

...міні-піги і в'єтнамські свинки.
Вул. Ватутіна, 41, с. Неграші, Києво-Святошинський р-н, Київська обл., тел. 8 (044) 469-98-57, 8 (050) 442-98-57

...в'єтнамські поросята.
Тел. 8 (067) 441-52-85

...великий вибір саджанців троянд для вигонки та озеленення. Вигоночні цибулини тюльпанів.

В.С. Кучевський,
2-й пров. Нахімова, 3, м. Вінниця, 21019, тел. 8 (0432) 38-65-34

...саджанці винограду, смородини, аґрусу, малини, великоплідної суниці, декоративних рослин. Конверт — каталог.

С.В. Голубєва,
вул. 9 Травня, 4, с. Борова, Зміївський р-н, Харківська обл., 63410

...поради, як вилікувати хворого на інсульт, параліч, епілепсію та алкоголізм. Підписаний конверт — відповідь.

Я.А. Конет,
с. Поділля, Заліщицький р-н, Тернопільська обл., 48613

...високоврожайну картоплю Агаве, Вітара, Беллароза та ін. (50).

Ніна Костишина,
с. Стрижівка, Любарський р-н, Житомирська обл., 13100, тел. 8 (04147) 2-10-33, моб. 8 (097) 805-02-59

Якщо ви бажаєте розмістити оголошення на сторінках нашого журналу, вам потрібно переказати на розрахунковий рахунок № 26006026435831 у Печерському відділенні Київської міської філії АКБ "Укрсоцбанк", МФО 322012, код 25662848 по 2,50 грн. за кожне слово, враховуючи адресу і прізвище. Оголошення друкується через два місяці після того, як редакція отримає ваш текст оголошення разом з квитанцією про оплату.

Адреса редакції: вул. Краківська, 20, Київ-94, 02094, тел. (044) 552-95-11, тел./факс (044) 552-94-60

Є ПРОБЛЕМИ У ГОСПОДІ? ВАМ БАЙКОКС СТАНЕ В НАГОДІ !

Купуючи порося, господарі часто стикаються з низкою ветеринарних проблем. Ізоспороз свиней — одна з найбільших проблем у свинарстві, про яку досить часто забувають ветеринарні лікарі, не завжди реально оцінюючи ту загрозу, яку він становить для здоров"я маленьких поросят.

Отже, що ж таке ізоспороз? Захворювання викликає один з видів кокцидій — ізоспора. Вчені-дослідники встановили, що збудник поширений не тільки в країнах Європи, а й на всіх континентах земної кулі. Дослідження, проведені у Польщі, показали, що майже 90% свинарських господарств були уражені ізоспорозом поросят. Поширений він і в Україні.

Симптоми цього захворювання проявляються між 8 та 15 днем життя поросят, у вигляді проносу без домішок крові. Колір фекалій від білого до жовтого. При цьому апетит у хворих тварин зберігається. Як правило, господар купує поросят у віці значно старшому від вказаного періоду прояву ознак хвороби, тому і не може визначити, чому його порося часто хворіє та погано росте.

Симптоми хвороби спостерігаються не в усіх уражених тварин. У дорослих свиней вони взагалі не проявляються, хоча саме дорослі тварини є джерелом виділення збудника. Поросята в гнізді, ураженому ізоспорозом, відрізняються нерівномірністю росту. Часто при прояві перших ознак захворювання — проносу — лікар вводить антибіотики або сульфаніламідні препарати, не проводячи паразитологічних досліджень фекалій. Таким чином, в кращому випадку, зникають симптоми хвороби, але не зникає сама причина — Isospora suis.

Поросята заражаються ізоспорозом шляхом заковтування ооцист паразита. Далі відбувається доволі складний процес його розвитку, який проходить і в зовнішньому середовищі, і у кишківнику тварини, а саме в ентероцитах — клітинах, завдяки яким відбувається всмоктування поживних речовин в кров. Паразит проникає всередину ентероцитів, де відбувається один з етапів його розвитку, після чого виходить з клітини, руйнуючи її. Внаслідок цього порушуються функціональні властивості шлунково-кишкового тракту, збільшуються витрати корму на 1 кг приросту, і найнебезпечніше — внаслідок пошкодження паразитом стінки кишківника в ньому утворюються мікротріщинки, які є воротами інфекції. Тому поросята, які хворіли на ізоспороз, в подальшому виростають слабкими, схильними до різних захворювань, відстають у рості та розвитку. При цьому спостерігаються перевитрати корму — апетит зберігається, а прирости знаходяться на низькому рівні.

Для боротьби з цим паразитом німецька фірма Bayer пропонує препарат Байкокс 5%. Єдиний препарат, який знищує ізоспору, тоді, як інші препарати лише припиняють її розвиток. Препарат показав свою високу ефективність та економічну вигідність. Для прикладу наведемо результати застосування Байкоксу, які отримані на одному з польських господарств, де було виявлено ізоспору у фекаліях поросят (в наступних номерах журналу читайте дані, отримані в практиці українських господарств).

Було сформовано дві групи поросят — дослідну, яким давали Байкокс 5%, та контрольну, яка не отримувала препарат. Групи складалися з однакової кількості голів, які були одного віку і маси тіла. Дослідній групі на 4 день життя випоювали Байкокс 5% у дозі 0,4 мл на 1 кг маси тіла. Результати досліду наведено в таблиці:

Вік	**Середня маса тіла поросят, кг**	
	Група, яка отримувала Байкокс 5%	Контрольна група
1 день	1,40	1,40
21 день	6,89	6,40
63 день	21,3	20,5
108 день	114,2	108,8
Витрати корму на 1 кг приросту	**2,75 кг**	**2,89 кг**

Як видно з таблиці, в кінці відгодівлі жива маса поросяти, яке отримувало Байкокс, становила — 114,2, а поросяти, яке не отримувало препарат — 108, 8 кг. Різниця між ними — 5,4 кг! Що в грошовому еквіваленті (при закупівельній ціні за 1 кг живої ваги свинини 11,30 грн.) становить 61,02 грн.! Крім того, значно зменшуються затрати корму на 1 кг приросту, не кажучи вже про те, що в дослідній групі спостерігалась значно менша захворюваність та загибель поросят.

Ці дані не потребують особливих коментарів. Багато господарств України, які спеціалізуються на вирощуванні свиней, вже застосовують Байкокс 5% як невід'ємну частину технологічної схеми вирощування поросят. Тому, купуючи порося, неодмінно пересвідчіться, що тварина оброблена проти ізоспорозу саме Байкоксом — єдиним препаратом, який вбиває паразита. А новонародженим поросятам зробіть обробку самі, як рекомендує виробник, і в кінці обов"язково отримаєте приємну нагороду — ваша тварина буде повноцінно розвиватися та засвоювати корми, швидко рости, позбавлена ізоспорозу та його негативних наслідків.

Запитуйте Байкокс у ветеринарних аптеках.

ФОРМУВАННЯ ТА ОБРІЗУВАННЯ КУЩА — ВАЖЛИВИЙ АГРОЗАХІД

Сортимент смородини, яка культивується в Україні, дуже широкий. Проте сорти значно різняться за стійкістю до хвороб, шкідників, морозу, спеки, посухи, перезволоження тощо, а також врожайністю та розміром ягід і смаком. Помітною є також різниця при вирощуванні одного й того самого сорту в різних кліматичних умовах, на різних типах ґрунтів, за різної агротехніки. Та що тут казати, ті ж самі сорти, що мають гарну врожайність на моїй ділянці, зовсім поруч дають значно нижчий врожай і менших розмірів ягоди, не кажучи вже про інші кліматичні зони.

Одні садівники віддають перевагу українським, другі — російським сортам, треті — тільки найвеликоплідні-шим. Взагалі то майже всі сучасні сорти української та російської селекції гарні, але для кожного потрібні свої відповідні умови. Так, українські сорти головним чином краще розмножуються живцями, стійкіші до посухи ґрунтової та повітряної, що є дуже суттєвим для сходу та півдня України. Російські сорти гірше розмножуються, але в основному стійкіші до хвороб та великоплідніші і мають вищий потенціал. Хоч реалізація цього потенціалу можлива за достатнього забезпечення ґрунтовою та повітряною вологою. Але це узагальнена характеристика і стосується не всіх поголовно українських чи російських сортів. Зокрема, ті ж українські сорти Краса Львова чи Русалка мають дуже великі ягоди.

Що ж до окремо взятої конкретної ділянки, то вважаю, що лише дослідним шляхом можна визначати для неї найкращі сорти. Для експериментів можу порадити сорти, які, на мою думку, заслуговують на увагу. З російської селекції: Дачниця, Екзотік, Сокровище, Добриня, Орловський вальс, Ядрьона, Пігмей, Іскушеніє; з української: Краса Львова, Венера, Ізюмна, Черешнева, Ювілейна Копаня, Софіївська, Вернісаж, Львівська зеленоплідна. Причому остання — доволі екзотичний сорт, позаяк ягоди у нього залишаються зеленими навіть у повній стиглості, приємні на смак. Зелені ягоди є ідеальними для дієтичного та дитячого харчування. Крім того, за досить високої врожайності сам урожай не впадає в очі і його можна не помітити за декілька метрів — ягоди зливаються з листям.

У минулому номері "ДСГ" я у своїй статті лише злегка торкнувся теми про формування та обрізування куща смородини. Хоча для смородини це чи не найголовніший агрозахід.

Для сучасних великоягідних сортів допускається лише незначне затінення. Тому обрізування повинне забезпечити як вільний доступ світла до куща, так і оптимальну кількість стебел у кущі. Під час садіння, якщо є можливість, використовую спосіб шпалерного садіння — коли кущ від куща в ряду розміщується на відстані 50—70 см. При такому способі садіння на врожай потрібно залишати лише одно- та дворічні пагони, а трирічні — повністю вирізувати.

У кущі має бути 1—2 дворічних пагони та два однорічних. Якщо збільшити відстань між кущами до 1 м, то можна залишати 2—3 дворічних та до п'яти однорічних пагонів. На врожай потрібно залишати тільки найсильніші пагони. Однак не всі сорти дають найвищий урожай на однорічних пагонах, у багатьох сортів найбільший урожай формується на дворічних гілках. Водночас однорічні пагони завжди менше пошкоджені шкідниками та уражені хворобами. То ж хоч дворічний пагін потенційно може дати більший за масою врожай, але потрібно враховувати простір, який він займає. Адже той простір, що займають 2—3 дворічні гілки, можуть зайняти 4—5 однорічних пагонів, які в сумі дають більший урожай, особливо це стосується шпалерного садіння інтенсивними сортами. Для цього сорти слід добирати з прямостоячим типом куща, краще з товстими стеблами, з гарним плодоношенням на однорічних гілках. Так, однорічні пагони галузяться не в усіх сортів, а за слабкого розвитку тим більше. Але за рясних систематичних поливів, підживлення, мульчування та захисту від шкідників багато сортів починають гілкуватися. Так окремі однорічні пагони сорту Дачниця у моєму ягіднику виглядають як дворічні через сильне гілкування. А добре розгалужений однорічний пагін може нести на собі і великий врожай. Отож, бажано, щоб пагін загілкувався в перший же сезон. Цьому може сприяти обрізування верхівки пагона після досягнення ним висоти 1—1,3 м посеред літа. А гілки, що вже відплодоносили перший раз, бажано обрізувати на висоті 60 см для кращого галуження — такі дворічні гілки дають значно вищий урожай, ніж ті дворічні, що залишені повністю без обрізування.

Для кращого плодоношення ряди смородини, якщо їх багато, потрібно розміщувати у напрямку з півночі на південь. А коли в один ряд, то це не так суттєво.

І на останок хочу зазначити — головним показником "здоров'я" куща є його однорічні прирости.

О.А. Іллющенко,
м. Прилуки

ПРОСТИЙ СЕКРЕТ ПРОТИ ФУЗАРІОЗНОГО В'ЯНЕННЯ

Останнім часом з'явилося дуже багато нових сортів айстр. Але вони малопоширені. Дехто пробує виростити їх, а потім відмовляється, мотивуючи це тим, що тільки-но айстри зійшли, прижились, пішли в ріст, одразу ж нападає якась хвороба і рослини в'януть. Кілька років тому я теж зіткнулась з цією проблемою. Гарні сорти айстр гинули в розквіті сил і квітування від фузаріозного в'янення.

Я вже пенсіонерка, переважну більшість часу проводжу вдома, пораючись по-господарству. І з'явилася можливість більше уваги приділяти квітникарству. Спочатку придбала кілька довідників про вирощування квітів. Ретельно їх вивчила і ці знання вже неодноразово перевірила на практиці. З усіх усюд повиписувала найрізноманітніші квіти. У минулому році висіяла понад 100 сортів: і великоквіткові махрові айстри, цинії, чорнобривці, і карликові сорти цих видів та ще багато різних видів квітів. Намагаюсь вирощувати тільки найновіші сорти з інтенсивним забарвленням, гарною формою і великого розміру квітками. Найдекоративнішими на мій погляд є чорнобривці тонколисті сорту Гном — суперкарликові (до 20 см заввишки) і таким рясним квітуванням, що за великою кількістю (до 300 шт. на кущику) не видно навіть листя. З успіхом вирощується у вазонах і на балконах. Дуже гарні цинії сніжно-білого кольору — Квітка Даліди, мають великі махрові суцвіття. Напрочуд привабливі новітні сорти айстр: супермахрова трояндоподібна Кристал або їжакові з суцвіттями кулястої форми: Розамунда рожевого кольору та Есмеральда — з оригінальним відтінком забарвлення, має суцвіття темно-червоного кольору з фіолетовими відтінками. А що казати про голчасті великоквіткові (до 17 см в діаметрі) або сортотип Принцеса — кожна квітка двокольорова з закрученими в трубочки центральними пелюстками і розгорнутими по краях.

Ці та ще інші сорти квітів вирощую на насіння, яким ділюся з усіма сусідками. А навесні продаю квіткову розсаду на місцевому ринку. А як приємно, коли підходять до тебе незнайомі люди і дякують за чудові сорти. Багато кому й просто дарую розсаду або восени букети. Виростити такі сорти й вберегти від захворювання на фузаріозне в'янення мені допомагає власна, випробувана технологія вирощування. А суть її полягає ось в чому.

Насіння збираю тільки із здорових рослин, не уражених хворобами. Перед висівом насіння знезаражую в розчині марганцівки, а потім у термосі з гарячою (+45—48°С) водою, висипаючи його туди на 20 хвилин. Ділянку під айстри вибираю, дотримуючись сівозміни. Не саджу в глинисту землю, в удобрену органікою (айстри гною не люблять) і з підвищеною кислотністю. Ділянку удобрюю попелом і трішки мінеральними добривами. Окремі сорти висіваю під зиму перед замерзанням ґрунту. Перезимовують тільки найстійкіші насінинки, котрі навесні швидко сходять і не хворіють. Якщо насіння мало, висіваю під зиму, але в ящики для розсади і ящики виношу на холод для промерзання, потім навесні заношу їх в неопалювальну тепличку, і все насіння гарно сходить. А головний секрет, який дозволяє вберегти рослини від фузаріозу, — це сумісне вирощування різних видів квітів. Дуже комфортно айстри почуваються, якщо їх висадити рядками, чергуючи з чорнобривцями або циніями. Кореневі виділення циній і чорнобривців відлякують нематод і знезаражують ґрунт від збудників хвороб, зокрема і фузаріозного в'янення.

Впевнена, використовуючи ці поради, ви зможете виростити і вберегти від хвороб найрізноманітніші сорти айстр та інших квітів.

Ось надсилаю фото, на якому я на подвір'ї біля клумби з деякими новими сортами айстр.

В.В. Курінна,
смт Високопілля, Херсонська обл.

ПШІНКА ВЕСНЯНА

Історія використання пшінки весняної для харчування сягає сивої давнини. Назва "манна небесна", або "небесна картопля" (так називали тоді пшінку) свідчить про харчову цінність цієї ранньовесняної вітамінної рослини.

І справді, тільки-но зійде сніг на вологих луках або сонячних пагорбах у листяних чи змішаних лісах, як з'являються яскраво-жовті, блискучі, наче лаковані, квіточки пшінки. Ця рослина однією з перших, водночас з пролісками, рястом та підсніжниками, прикрашає ще не зігріту весняним сонцем землю. В цей час і людина відчуває потребу у спілкуванні з сонцем, рослинами, природою. Організм підказує їй про нестачу вітамінів, мікроелементів та багатьох цінних речовин рослинного походження.

Та повернемося до пшінки: чому ж вона отримала таку назву? Полюбляючи вологі місця, пшінка часто селилася по берегах водойм — біля річок, а весняні розливи вимивали невеличкі бульбочки, які вона утворює на коренях, і дрібними намистинами розносили їх далеко від місця зростання, вкриваючи берег, наче манкою, поживними крупинками. Приходячи до води, люди збирали бульбочки пшінки і використовували їх у їжу, як картоплю. Завдяки високому вмісту аскорбінової кислоти (190 мг%) бульбочки рятували людей від цинги, голоду, хвороб. Назва "пшінка" також асоціюється у нас з пшоняним зернятком. Властивість утворювати бульбочки відображена в народній назві — "барабольчак". Крім бульбочок, у їжу використовують і хрустку соковиту зелень пшінки. Тому її ще називають: заячий салат, салатник.

Пшінка весняна — багаторічна рослина з родини жовтецевих, заввишки 10—30 см, з округло-серцеподібними, блискучими листками. Цвіте у квітні —травні. Крім пшінки весняної (Ficaria verna), в Україні ростуть ще й інші види пшінки: цибулинконосна, калюжницелиста, степова.

У народній медицині пшінку застосовують як сечогінний, відхаркувальний, кровоочисний та ранозагоювальний засіб. Відвар трави з корінням допомагає у лікуванні шкірних хвороб, кашлю.

А для харчування використовують зелень та бульбочки. З молодого листя готують вітамінні салати, юшки, зелені й холодні борщі. Найцінніше те, що зелень можна використовувати в салатах у свіжому вигляді, зберігаючи максимальну кількість вітамінів. Салат з листя пшінки готують за класичними рецептами: з вареною картоплею, яйцем, сметаною, додаючи на свій смак сир, ковбасу чи улюблені прянощі.

Спеціалісти Національного ботанічного саду ім. М.М. Гришка НАНУ в книзі "Лікарські рослини" рекомендують вітамінні "кровоочисні" салати із зелені пшінки.

Салат № 1. Порізати шматочками 200 г вареної картоплі, додати 100 г листя пшінки, 20 г олії, посолити, додати оцет та гірчицю за смаком.

Салат № 2. 120 г щойно зібраного листя пшінки бланшують декілька хвилин в окропі, відціджують, дрібно січуть, прикрашають шматочками варених яєць (2 шт.), заправляють вершками (40 г) і додають сіль, оцет за смаком.

Існує багато рецептів із зелені та бульбочок пшінки, розроблених фахівцями кафедри гігієни харчування Пермського мединституту, що також заслуговують на увагу.

Засолені бульбочки.

Промиті бульбочки відварюють, заливають 20%-ним розчином солі, доводять до кипіння. Зберігають у прохолодному місці. Використовують для салатів, супів, гарнірів.

Паста із зелені.

100 г зелені пшінки відварюють у підсоленій воді, подрібнюють на м'ясорубці, додають м'яке вершкове масло (200 г), гірчицю за смаком. Використовують для бутербродів.

Пшінка в маринаді.

Зелень пшінки промивають, проварюють 5 хв у великій кількості води, заливають маринадом (за вашим традиційним рецептом) і кип'ятять ще 5 хв. Зберігають у темному прохолодному місці.

Листя пшінки заготовляють на зиму також і в сушеному вигляді, його додають до супів, соусів, підлив. Але існує єдина пересторога: для харчування пшінку використовують лише до цвітіння. Після цвітіння рослина стає отруйною і надмірне вживання може призвести до отруєнь.

Н.М. Смілянець

На фото:
*1. Початок **квітування** пшінки.*
*2. **Салатна фаза** пшінки весняної.*
*3. Пшінка — **один з перших весняних медоносів**.*

НОВЕ ПОКОЛІННЯ ОБПРИСКУВАЧІВ

Традиційно в сільському господарстві України використовують причіпні тракторні обприскувачі, а на власних присадибних ділянках селяни та дачники користуються, здебільшого, переносними гідравлічними обприскувачами місткістю 5-12 літрів. Росту популярності нових ранцевих мотообприскувачів сприяла поява порівняно невеликих землевласників та орендарів — фермерів, які добре вміють рахувати окупність, а тому копійку дарма не викинуть.

Якраз вони своєю практичною діяльністю довели доцільність та ефективність застосування аерозольних обприскувачів. На сьогодні ця техніка використовується практично у всіх сферах сільськогосподарського виробництва, та найбільше — в овочівництві та садівництві. І якщо донедавна Solo 450 використовували для обробки розсадників, низькорослих та середньої висоти садів, то нині, встановивши рідинний насос, ним можна легко обробляти і високі (7-9 м) дерева.

Нагадаємо читачам, чим вирізняються аерозольні мотообприскувачі. По-перше, вони дають краще розпилювання робочої рідини, а відтак — краще покриття всієї рослини, в тому числі нижнього боку листків. По-друге, дають можливість значно зекономити на воді, використовуючи більш концентровані розчини. По-третє, потужний повітряний потік дозволяє донести робочий розчин навіть в густоту рослин, всередину ущільненого листя (наприклад, капусти). До цього додамо ще значно вищу, ніж у звичайних гідравлічних обприскувачів, продуктивність: одна людина аерозольним мотообприскувачем може обробити 2-3 гектари овочевого поля за день.

Головна ж перевага аерозольного обприскувача — це можливість швидкого та якісного обробітку за складних погодних умов: відразу ж після дощу можна розпочинати обробіток, бо повітряний потік одночасно з внесенням хімікатів видаляє значну частину вологи, що є на рослинах, зберігаючи таким чином необхідну концентрацію препарату. Та і чекати поки не підсохне грунт, як це часто доводиться робити при використанні причіпних штангових обприскувачів, немає потреби.

Кілька практичних порад при роботі мотообприскувачем Solo 450 з різними хімічними препаратами:

- при внесенні гербіцидів регулятор подачі розчину встановлюється в положення 3 або 4 (відповідно, 1,8 л/хв. та 2,8 л/хв.); оберти двигуна: від середніх до максимальних; швидкість руху оператора середня — 2-3 км/год. Для направленої обробки можна використати насадку з однонаправленою решіткою, що входить в комплект поставки мотообприскувача;
- при обробці інсектицидами концентрація робочого розчину має прямий зв'язок з швидкістю пересування оператора: чим більша концентрація, то швидше потрібно рухатись. Величина подачі розчину при цьому залежить лише від розміру рослин. На практиці встановлено, що за застосування мотообприскувача для обробки інсектицидами на шпалерах концентрацію хімікатів потрібно дещо збільшити, бо частина робочого розчину втрачається за рахунок леткості дрібних капель суспензії;
- рекомендації по застосуванню системних фунгіцидів практично такі ж, що й для інсектицидів. Використовуючи ж контактні фунгіциди, обов'язково потрібно брати до уваги розвиток рослин і, у міру їх росту, збільшувати кількість води, зберігаючи при цьому норму витрати препарату. Обов'язковим є також обробіток прикореневої зони рослин.

Для густих насаджень та за повторної обробки застосовуйте напівсферичну решітку, що, за рахунок розсіювання, пом'якшує дію повітряного потоку і менше ушкоджує листя рослин.

Щодо технічних особливостей Solo 450: важливим є те, що цей мотообприскувач обладнаний спеціально створеним для нього двигуном із значно нижчими, ніж у двигунів мотопилок чи мотокіс, обертами. Завдяки цьому, а також системі охолодження двигуна, в якій використовується основний нагнітаючий вентилятор, досягається значний моторесурс двигуна цієї машини. Слід відзначити також високу ефективність антивібраційної системи, що дозволяє працювати без помітної втоми на протязі всього робочого дня.

Хотілося б звернути увагу користувачів на можливість використання аерозольних обприскувачів в інших сферах, де вони можуть бути дуже ефективними. В першу чергу, це санітарна обробка та дезинфекція як відкритих площ, так і приміщень господарського призначення: ферм, сховищ, складів. Можна

також проводити санітарну обробку рухомого складу: автомашин, рефрижераторів, вагонів. Особливо доцільно використання мобільного та продуктивного обприскувача Solo 450 при проведенні заходів щодо запобігання поширенню інфекційних захворювань худоби та птиці.

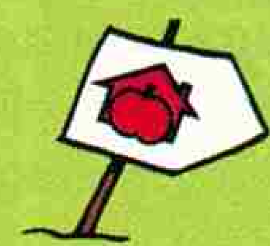
Наостанок, дещо відносно застосування мотообприскувачів на закритому грунті. Як ми вказували в попередніх публікаціях, аерозольні обприскувачі добре справляються з обробкою тунельних парників. А от для великих теплиць, як твердять спеціалісти, придатніші ранцеві гідравлічні мотообприскувачі. Вони мають більш „м'яку" дію, що практично виключає пошкодження листкового покриву тендітних рослин, та й, за рахунок менших габаритів, такі обприскувачі зручніші для використання в теплицях. Серед цієї групи: мотообприскувач Solo 432, а також новинка компанії Solo — обприскувач високого тиску моделі 433. Цей апарат оснащений здвоєною металевою форсункою, яка при високому тиску дає дуже якісне та нежорстке розпилювання. Разом з тим, тиск до 25 Бар, який створюється поршневим насосом обприскувача, дає можливість забезпечити значну дальність розпилювання та високу продуктивність (до 3 л/хв.).

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

1 - 4 лютого
9 -12 березня
18-21 жовтня

Дача. Сад. Город.

Виставки 2006 року

- Насіння, саджанці, посадковий матеріал;
- Засоби захисту рослин, стимулятори росту, добрива;
- Декоративні рослини, садово-парковий дизайн, квітництво, оформлення інтер`єрів, зимовий сад;
- Мінітехніка, садово-городній інвентар та інструмент, машини для переробки сільськогосподарської продукції;
- Спецодяг, спеціальна література, товари для дому та відпочинку.

ПК "Шинник" ВАТ "Дніпрошина", вул. Героїв Сталінграду, 118-А, м. Дніпропетровськ

ОРГАНІЗАТОР: Дніпропетровська ТПП
тел./факс: (0562)36-22-51, 36-22-50, 36-90-47
e-mail: dcci-expo@creator.dp.ua

час роботи з 10:00 до 18:00

шесть соток

- красочные пакеты для семян
- пакетированные и весовые семена овощей и цветов
- микроудобрения и стимуляторы роста
- закупим семена у производителей

Бесплатно высылаем каталоги в вашем конверте.
Отправляем семена почтой от100 грн.

Гарантируем высокое качество при низких ценах
Интересные предложения оптовым покупателям

91011, г. Луганск, а/я №3, тел./факс (0642) 59-62-55
г. Киев, м. Житомирская, ул. Феодоры Пушкиной, 23
тел. (044) 409-13-51; 067-258-53-46,
Кривой Рог (0564) 94-41-38, 8-050-762-56-99
E-mail: 6sotok@list.ru

Лиц. серия АА №559053
Лиц. серия АА №668889

САДЖАНЦІ ТРОЯНД

ЧАЙНО-ГІБРІДНІ, БОРДЮРНІ, ВИТКІ, ГРУНТОПОКРИВНІ, АНГЛІЙСЬКІ, ПАРКОВІ.

Найбогатший асортимент та модні новинки!
Реалізація поштою та на місті.
У НАЯВНОСТІ ДВОРІЧНІ САДЖАНЦІ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТІ.

Кольоровий каталог у конверті замовника.

ОВЧАРОВ Сергій Сергійович,
ул. Шкільна, 38, с. ХОЛМІВКА,
Бахчисарайский р-н, КРИМ, 98465.
Тел. (06554) 5-02-51.

1,5 кінські сили покірні жінкам і дітям!

HONDA
Енергія мрії

HONDA FG100 *Harmony*

Ідеальний МОТОБЛОК на весь сезон

Втілення МРІЇ садівників, городників, дачників

Він легкий
Він надійний
Він маневрений
Він економічний
Він досконалий

Єдиний мотоблок, який вміє полоти!!!

Сапа та лопата з мотором!!!

Будь-який грунт, будь-який бур'ян, в будь-якому напрямку, під будь-яким кутом!!

4-х тактний!
11,8 кг!
Гарантія!
Сервіс!

Доставка по Україні

Надлегкий супермотоблок XXI століття
Найтихіші в світі 4-х тактні бензокоси!!!
Мотокультиватори, мотопомпи, електрогенератори, газонокосарки, мотори для човнів фірми HONDA

Прополювання: > 5 соток на годину!!!
Підгортання: > 4 соток на годину!!!
Витрати бензину: < 0,25-0.5 л. на годину!!!

Оре, прополює, культивує, підгортає, риє борозни, копає ями, та... робить багато іншого!!!

ТОВ "КЛІНТ" тел./факс 044-414-74-30,537-68-37, 230-84-24
04210 Київ, пр. Героїв Сталінграда, 10а, корп. 2, оф. 3 E-mail:binar@i.kiev.ua

САДОВО-ГОРОДНЯ МОТОТЕХНІКА

В 5-6 разів більше операцій

Багатофункціональні мотокультиватори

«ІТАЛЬЯНО»

від «Meccanica Benassi», а також: RT–401 (винищувач бур'янів), SOLO, НЕВА, САЛЮТ, AL–KO та ін. Навісне обладнання.

Без тиску в резервуарі

Обприскувачі нового покоління CARPI

Газонокосарки, мотокоси, кущорізи, мотопомпи, бензопили, причепи тощо.

Виробництво: Італія, Німеччина, Франція, Швеція, Україна, Росія.

Технічний центр „Садово–городня техніка”
04080, Київ, вул. Костянтинівська, 71 (ст. метро «Т. Шевченка», в корпусі заводу “Керамік”)
Тел.: (044) 467-61-49, 467-67-62, факс: (044) 467-61-44
E-mail: sampo@adamant.net; Сайт: www.sad-ogorod.com.ua

На правах реклами

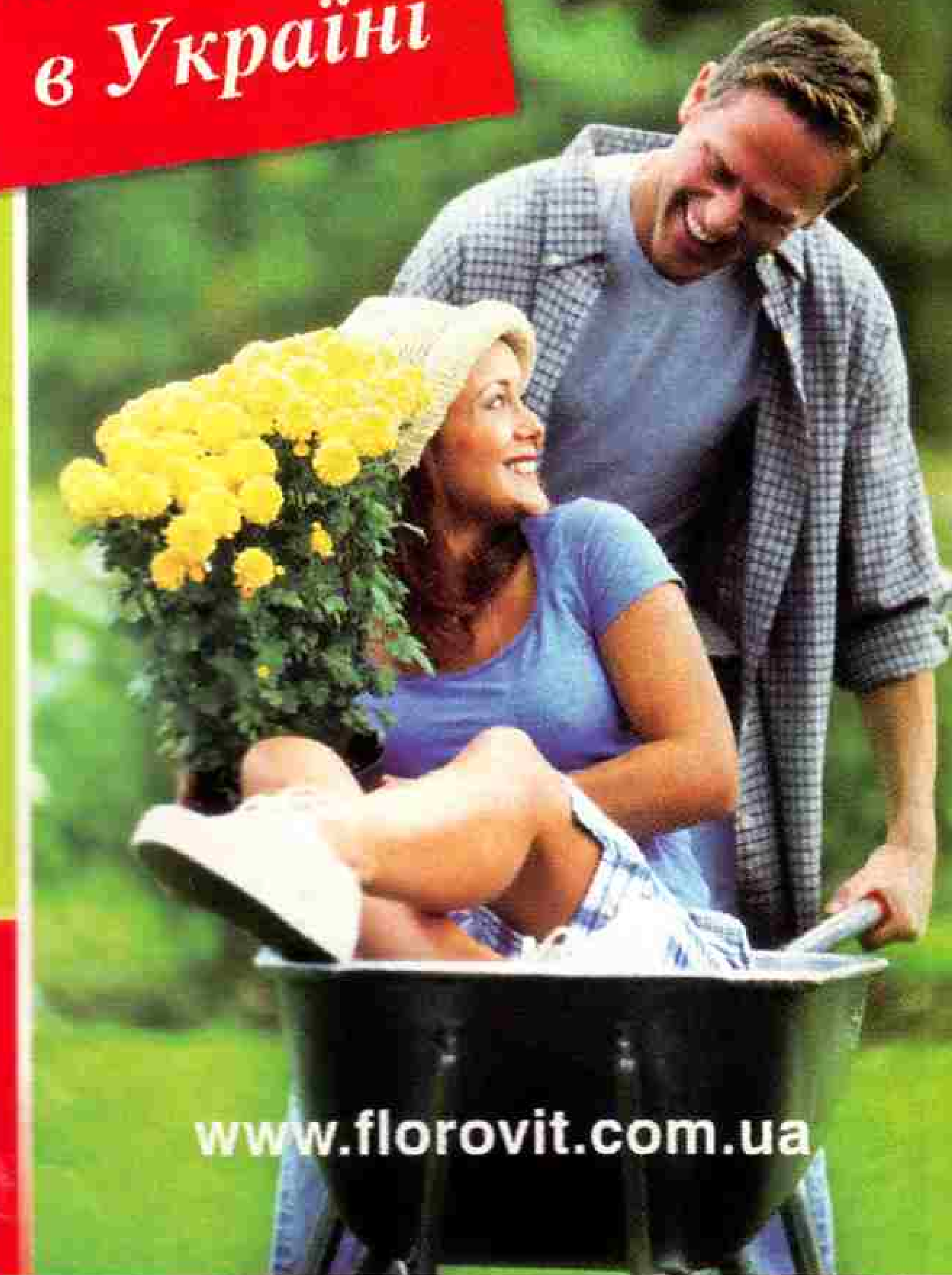
florovit®

Різноманітні овочі, **соковиті** фрукти, **інтенсивне забарвлення** квітів… Просто чудовий сад...
Знаєте, що для цього потрібно? Зовсім небагато!

Довіряй комплексним мінеральним добривам Флоровіт!

В асортименті добрива: гранульовані (універсальні, для газонів, хвойних, троянд, полуниці, винограду, рододендронів, чорниці),
рідкі (універсальні, для зелених і квітконосних рослин, пеларгонії, сульфінії, кактусів і сукулентів),
розчинні (для кімнатних і балконних рослин).

Широкий асортимент. Гарантія здорового й гармонійного росту рослин. Товар сертифікований в Україні (реєстраційний № 1481). Багатий склад N:P:K до 49%. Безліч мікроелементів.
Ґраматура гранульованих добрив: 1, 3, 5, 8, 10, 25 кг.
Ґраматура рідких універсальних добрив: 0,25; 0,5; 1; 5; 30 л.
Ґраматура спеціальних рідких добрив: 0,24; 0,5; 1 л.

Гарантія якості!

Дистриб'ютори:
СП „Крокус" ЛТД, Україна,
м. Тернопіль вул. Коновальця 4, склад-магазин.
тел/факс (0352) 26 33 05, 26 89 80, 51 08 44, 51 08 60
www.krocus.com.ua, office@crocus.te.ua

ТзОВ „Ґрін Філд", 04119, Україна,
м. Київ вул. Мельникова, 83-А оф. 417
тел/факс (044) 490 96 14, (044) 495 12 66
g_field@i.kiev.ua

INCO VERITAS S.A.

www.florovit.com.ua

СП "КРОКУС" ПРОПОНУЄ:

НАСІННЯ овочів та квітів провідних насіннєвих фірм з Польщі, Чехії, Франції та ін., в європакетах, фермерських пакетах та на вагу
НАСІННЯ ГАЗОННИХ ТРАВ відомих закордонних фірм
ЦИБУЛИНИ КВІТІВ – ВЕСНЯНА КОЛЕКЦІЯ
ПЛІВКА теплична багатосезонна різних розмірів **АГРОВОЛОКНО** P17, P19, P23, P50
ГОРЩИКИ ТА КАСЕТИ для розсади, декоративні, керамічні та пластмасові
ТРОЯНДИ В ШИРОКОМУ АСОРТИМЕНТІ
ГОСПОДАРСЬКА ГРУПА ручні сівалки, городній інвентар, обприскувачі

Новинка в Україні добриво №1 для професіоналів та аматорів **florovit**

Ліцензія серія АА №548356

Тернопіль, вул. Коновальця, 4,
тел: 8(0352) 26-89-80, 26-33-05
E-mail:office@crocus.te.ua

Івано-Франківськ	8 (03422) 61729
Вінниця	8 (067) 4301369
Волинь	8 (03322) 55059
Дніпропетровськ	8 (0562) 323969
	8 (0564) 789369
	8 (05662) 30037
Донецьк	8 (062) 3454975
Закарпаття	8 (03131) 41585
	8 (050) 1982072
Запоріжжя	8 (067) 7486906
Кіровоград	8 (0522) 240801
Київ	8 (044) 5521303
Крим	8 (06555) 33447
Луганськ	8 (06455) 63532
Львів	8 (0322) 712501
	8 (03245) 51005
Миколаїв	8 (0512) 670077
Одеса	8 (048) 7153696
Полтава	8 (0532) 509055
Рівне	8 (0362) 631858
Суми	8 (0542) 213067
Харків	8 (057) 7124950
Херсон	8 (0552) 559865
	8 (05542) 22362
Хмельницький	8 (03846) 22138
Черкаси	8 (04733) 44115
	8 (04744) 53315
Чернівці	8 (03737) 22948

Мотоблоки "АРТАНІЯ"

СЕРЕДНІЙ (маса 60 кг)
- двигун 6 к.с. B&S (США)
- зчеплення дискове фрикційне
- редуктор черв'ячний
- ширина обробітку 35-87 см
- додатково: підгортальник, картоплекопач, металеві колеса.

ПРОФЕСІЙНИЙ (маса 148 кг)
- вал відбору потужності
- розгалужений привод коліс
- повнореверсивний (швидк. 4+4)
- додатково: фреза, косарка, підгортальник, картоплекопач.

8-044-456-17-51, 8-067-269-31-90
ТОВ НВП "АГРОМОТО" Адреса: Київ, вул Польова, 24

ХЕЛАТНЫЕ МИКРОУДОБРЕНИЯ
РЕАКОМ®
комплекс микроэлементов в биологически активной форме **МИКОМ**
В НОВОЙ МЕЛКОЙ УПАКОВКЕ УДОБНОЙ ДЛЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ

ЗДОРОВАЯ ЖИЗНЬ ВАШИХ РАСТЕНИЙ!

ВЕЛЕКОЛЕПНЫЙ ВКУС, ВЫСОКИЙ УРОЖАЙ!

Лиц. АБ № 115644 от 05.08.05 от Минпромполитики

ДЛЯ ОПТОВЫХ ПОКУПАТЕЛЕЙ:
г. Днепропетровск, 49019, ул Ударников, 30, т. (0562) 31-91-77, т./ф. (0562) 38-19-70, www.reacom.dp.ua
г. Харьков, пр. Гагарина 20а, 2 эт., оф. 4, т. (057) 757-20-13, (050) 406-55-77, т./ф.. (057) 703-44-22
г. Черкасы, ул. Смилянска 177, т. (0472) 65-32-06

Престиж®

– УНІКАЛЬНИЙ ПРЕПАРАТ ДЛЯ ЗАХИСТУ КАРТОПЛІ ВІД ШКІДНИКІВ І ХВОРОБ

Препарат **ПРЕСТИЖ** забезпечує надійний захист картоплі від **колорадського жука, грунтових шкідників,** таких як **дротяники, личинки хрущів, вовчки та хвороби ризоктоніоз.**

Від найнебезпечнішого шкідника картоплі – колорадського жука, препарат захищає, як мінімум до кінця цвітіння.

ПРЕСТИЖ – це протруйник інсектицидно-фунгіцидної дії, який застосовується для протруєння бульб картоплі перед садінням.

Науковці компанії «Байєр КропСаєнс» створили унікальний препарат, який має дві діючи речовини: одна – для захисту від шкідників, друга – для захисту від хвороб. Комбінований захист дозволяє скоротити кількість обробок картоплі. До того ж, препарат має спеціальні прилипачі, які дозволяють міцно триматися посадкової бульби та швидко проникати всередину.

ПРЕСТИЖ крім захисту від шкідників та хвороб стимулює ріст і розвиток рослин та підтримує в рослинах додаткову стійкість до різних небезпек: посухи, спеки, поганого освітлення та ін.

Рослини, оброблені ПРЕСТИЖем випереджають в своєму рості та розвитку ті посадки картоплі які оброблялись пестицидами традиційними методами та засобами.

Таким чином, після обробки насіннєвого матеріалу, рослина картоплі захищена від **колорадського жука, грунтових шкідників, попелиць, трипсів,** а також **хвороби ризоктоніоз та різних небезпек** з самого початку вегетації, що дає можливість отримати здорові рослини, та, як наслідок, високий урожай.

Для зручного використання препарату дачниками та селянами розроблена упаковка ємкістю 30 мл, 150 мл та 500 мл.

Перед протруєнням спочатку виготовляють робочий розчин.

Для приготування робочого розчину необхідно 30 мл препарату розчинити в 0,3-0,6л води та добре перемішати. Цього розчину достатньо для протруєння 30 кг посадкового матеріалу картоплі.

Робочий розчин слід рівномірно розбризкати (за допомогою обприскувача або іншого приладу) на бульби картоплі перед посадкою і ретельно їх перемішати. Препарат має сильно виражену системну дію, тому для захисту картоплі достатньо покриття навіть 30% площі бульб.

ПРЕСТИЖ необхідно застосовувати безпосередньо

Р.П. АВ№00679 Ліц. АБ №216539

після розбавлення водою. Протруєний посадковий матеріал повинен висаджуватися, по можливості, в короткий термін після протруєння.

Препарат ПРЕСТИЖ не потребує строків виходу в поле для проведення робіт та строків очікування до збору урожаю.

Діюча речовина препарату дуже добре транспортується рослиною висхідними потоками і, навпаки, практично не відбувається її міграції в зворотньому напрямку – з гори до низу.

Бульби картоплі – це підземна видозмінена частина стебла, яка формується за допомогою пластичних речовин, які виробляються листовим апаратом. Тому до них діюча речовина практично не потрапляє.

Проведенні дослідження показують, що навіть при використанні норм **ПРЕСТИЖу** 15 та 20 мл на 10 кг посадкових бульб (при реєстраційній нормі 10 мл на 10 кг) залишки діючих речовин у молодих бульбах не перевищують встановленого стандартом рівня.

Тому можна бути впевненим, що застосувавши препарат ПРЕСТИЖ у зареєстрованій нормі, урожай бульб картоплі можна використовувати у будь-який період для будь-яких цілей.

Компанія «Байєр КропСаєнс» гарантує якість своєї продукції і радить усім купувати препарат **ПРЕСТИЖ** лише у фірмовій упаковці, що є важливою умовою досягнення відмінного результату.

Гарного Вам врожаю!

Національна мережа торговельно-консультаційних центрів

Довідки цілодобово: 8-800-500-18-80 (по Україні дзвінки безкоштовні)

www.zelenysvit.com

Bayer CropScience

ЯК ВИРОСТИТИ ІНКУБАТОРНИХ ГУСЕНЯТ

Нині в аматорів-птахівників помітно зросло зацікавлення до домашніх гусей. Це не випадково, адже вони за швидкістю росту і високою м'ясною швидкоспілістю — чемпіони серед домашньої птиці. Вже в перші два місяці життя гусенята досягають чотирьох кілограмів живої маси.

У птахівників-початківців виникає багато запитань. Спробуємо відповісти на деякі з них.

Купуючи або розводячи інкубаторних гусенят, потрібно подбати про приміщення для них. Воно має бути без протягів, сухе, ізольоване від землі підстилкою або дерев'яним настилом і з регульованою температурою навколишнього повітря. У перші п'ять діб вона повинна бути 30—28°С, наступні сім днів — 21—18°С, потім, у міру росту, температуру можна знизити до навколишньої.

У перші дні вирощування добових гусенят краще використати дерев'яні ящики з металевою сітчастою кришкою. На неї поставити лампочку з відбивачем для обігрівання. Величина ящика 65х65 см, висота 45 см. У такому помешканні можна тримати 10—15-добових гусенят до семи днів. Потім перевести їх до просторішого приміщення.

Дуже важливо, щоб гусенята відразу почали їсти корм, тому в перший день їх краще годувати з лоткової годівниці з бортиком заввишки 1—2 см. Надалі для цього можна використовувати жолобкову годівницю, щоб вони не топтали корм і не забруднювали його своїми відходами.

Як напувалки зручніше використовувати невеликі металеві або скляні банки.

У перші п'ять днів гусенят випускають до обгородженого вигулу на 20—30 хвилин. Поступово цей термін збільшують до 30 хвилин щодня. З 20-денного віку вони можуть гуляти весь день. Але у вологу погоду малят не слід вигулювати, тому що від переохолодження вони занедужують і можуть загинути. До 1,5—2 місяців треба суворо стежити, щоб гусенята не намокали від дощу або води з напувалки.

До цього віку в них ще не почав працювати терморегулятор тіла, який захистив би від холоду.

Годують гусенят у перші три дні 6—7 разів на добу сумішшю круто зварених яєць із пшеничними висівками або манною крупою, сиром, подрібненою вівсяною, ячною, перловою крупою. З третього дня їм дають молоду траву, листя кульбаби, кропиви. Зелень краще готувати безпосередньо перед згодовуванням, подрібнюючи її. Великі частини малята їдять неохоче.

Якщо гусенятам у початковий період вирощування згодовувати до 10—15 г сиру на день кожному одночасно з борошняною сумішшю, вони здатні підвищувати середньодобовий приріст живої маси до 50—80 г на добу. Їм не можна давати клейкі мішанки, що закупорюють носові ходи, це може призвести до запалення носової порожнини. Гарна волога кормова суміш, якщо її стиснути в руці, а потім розтиснути, має розсипатися.

З 20-денного віку 30 відсотків раціону гусенят мають складати зерноборошнисті корми, які можна замінити вареною картоплею, харчовими залишками столу, кухні. Добрий корм для них — терті буряки і морква.

Під час усього періоду вирощування необхідно уважно стежити за станом здоров'я і поведінкою молодняку. Слабких гусенят можна зберегти, якщо вчасно помітити їхній стан. Тоді їх потрібно відсадити і поліпшити умови годування та утримання. Туди ж поміщають слабких, малорухливих малят, з пуповиною, що не загоїлася, і з лапками, що розчепірюються, які варто звести до норми і перев'язати марлею. Коли лапки зміцніють і наберуть нормального положення, що звичайно відбувається через 2—3 дні, пов'язку з марлі можна зняти. Здорові гусенята рухливі, реагують на звук, у них м'який живіт, закрита пуповина.

Хворих добових гусенят можна підлікувати. Для цього потрібно приготувати поживну суміш — ретельно розвести жовток курячого яйця, змішати його з незбираним коров'ячим молоком (0,5 склянки), додати щіпку цукрового піску й на кінчику ножа один з антибіотиків, наприклад, — пеніцилін або біоміцин. Усе ретельно перемішати й давати за допомогою чайної ложки ослабленим гусенятам до повного видужання.

Усупереч поширеній думці, що для утримання гусей необхідні ставок або річка, на присадибній ділянці їх можна успішно вирощувати в обгороджених вольєрах.

Як "водойми" використовувати мілке корито, заглиблене в землю.

*З досвіду **Ніни Савченко***
*із с. Германівка Київської обл. записала **Г. Коваленко***

МІНЕРАЛЬНІ КОРМИ ДЛЯ ПТИЦІ

Важливу роль у відгодовуванні птиці відіграють мінеральні речовини. Для нормальної життєдіяльності насамперед необхідні кальцій, фосфор, натрій, калій, а також мікроелементи: хлор, сірка, марганець, залізо, мідь, кобальт, цинк тощо. Усі ці елементи містяться в рослинному і тваринному кормах у недостатній кількості. Тому птиці обов'язково потрібно давати спеціальну мінеральну підгодівлю. Особливо бракує у природних кормах кальцію, фосфору і натрію.

В індивідуальних господарствах джерелом кальцієвого підгодовування птиці можуть бути крейда: черепашки, старе гашене вапно, яєчна шкаралупа тощо. Крейду птиці згодовують у дуже подрібненому вигляді. Її можна додавати до вологої мішанки або підставляти в окремій годівниці. Відмінним джерелом кальцію є стулки черепашок та молюсків. Перед згодовуванням їх промивають, потім просушують і подрібнюють до стану дрібної крупки. Згодовують разом з вологою мішанкою або в окремих годівницях. До мінеральної підгодівлі належить і старе гашене вапно, що пролежало на повітрі не менше півроку. Свіжогашене і тим більше негашене вапно може спричинити важкі опіки травного тракту і падіж птиці.

Цінним джерелом кальцію є яєчна шкаралупа, яку попередньо проварюють, подрібнюють, а потім згодовують. Птиці можна давати і деревний попіл (краще, якщо він пролежав на повітрі протягом 20—30 днів), просіяний від вугілля й інших домішок.

Попіл трав'янистих рослин до корму птиці краще не давати. Потрібно пам'ятати, що попіл викликає надмірну спрагу, тому в напувалках завжди має бути вода. Норма всіх зазначених мінеральних підгодівель у раціонах дорослої птиці становить 5—7%, для молодняку — до 3% від сухих кормів.

Корми, що містять фосфор, досить різноманітні. Якщо птицю годуємо тваринними кормами (м'ясокісткове, рибне борошно), то вона рідко потерпає від нестачі фосфору. До того ж, фосфор міститься у зернових кормах, які є основою раціону. Джерелом фосфору може бути кістковий попіл, який одержують від спалювання кісток. Перепалені кістки подрібнюють, просівають через сито, а потім додають до корму. Чудовим мінеральним кормом, що містить фосфор і кальцій, є кісткове борошно. Його вводять у корм у кількості 1—2,5% маси сухої частини раціону. Можна давати птиці й подрібнені на кістководробарці свіжі кістки — до 10 г на голову упродовж дня. Поїдає вона їх охоче.

Разом з кальцієм та фосфором у раціоні птиці обов'язково має бути вітамін D, який сприяє кращому їхньому засвоєнню. Джерела вітаміну D — риб'ячий жир, молочні продукти. Нестачу вітаміну в кормах можна компенсувати опроміненням птахів сонячними променями на вигулі, а також препаратами вітаміну, що продаються в аптеках.

До кормів, які містять натрій, належить кухонна сіль. Вона ж є джерелом надходження до організму й іншого важливого елементу — хлору. Кухонна сіль сприяє підвищенню апетиту, кращому поїданню кормів. Спочатку її треба розчинити в невеликій кількості води, а потім змішати з кормом.

Варто пам'ятати, що великі частки солі спричинюють опіки слизової оболонки травного тракту, гостре запалення кишківника і навіть падіж. До її раціону додають (якщо в ньому немає інших кормів, які містять сіль, рибне борошно тощо) у кількості від 0,5 до 0,7% норми сухих кормів. Надлишок солі спричинює отруєння птиці. Особливо чутливі до кухонної солі качки.

У період линяння птах має велику потребу в кормах, які містять органічну сірку. Джерелом її можуть бути збирне молоко, свіжа капуста, бобові трави, риб'яча луска, лляна макуха.

Іноді несучкам не вистачає марганцю, йоду, заліза, міді. У результаті цього знижується несучість, кури несуть плямисті ("крапчасті") яйця, часто з тонкою шкаралупою. За нестачі марганцю в курчат віком 2—10 тижнів з'являються симптоми перозису. Щоб цього уникнути, птахові корисно давати слабкий розчин марганцівки (тільки не в металевому посуді), пшеничні висівки, овес, свіже і висушене листя рослин. Залізо, мідь, йод та інші мікроелементи птиця одержує звичайно із зеленими кормами, зерном бобових і злакових рослин, продуктами тваринного походження.

І ще про гравій. В організмі птиці він відіграє роль мірошницьких жорен, які у шлунку перетирають їжу, полегшуючи її засвоєння. Відсутність або нестача гравію в раціоні призводить до неповного використання поживних речовин кормів, у результаті чого непродуктивно витрачається до 20% з'їденого. У зимовий період, коли курей не випускають на вигул і вони не можуть забезпечити себе гравієм, їм потрібно давати великий кварцевий пісок або небагато граніту величиною з горошину. Таким чином, мінеральні речовини та гравій відіграють доволі істотну роль у годуванні птиці та підвищенні продуктивності.

*Підготувала **Г. Ткаченко***

Вірус грипу А спричиняє тяжкий перебіг хвороби та ускладнення: інфікує як людину, так і домашніх птахів, деякі види тварин (свині, коні та інші). Вірус пташиного грипу постійно мутує (змінюється), у разі контакту з вірусом людини утворює новий підтип. Цей новий вірус стійкий до сучасних ліків, і передається від людини до людини, що може спричинити епідемії. Будь-який тип грипу особливо небезпечний для людей, які мають хронічні захворювання, тому що вони виснажують імунну систему. Саме в них виникають тяжкі ускладнення після грипу. Ось чому таке важливе значення мають імунотерапія, вітамінотерапія, які підвищують захисні сили організму.

Спалахи грипу спостерігалися ще з часів Гіппократа. Вірус грипу має кілька підтипів: А, В, С.

Запобігти зараженню свійської птиці можна, утримуючи її у зачинених приміщеннях, а на подвір'ях установити опудала для відлякування диких птахів. Потрібно також дбати про чистоту в курниках, щотижня дезінфікувати їх гарячим розчином каустичної соди чи 3% розчином хлорного вапна, білити приміщення свіжогашеним вапном.

* Помітивши хворого чи мертвого птаха, слід негайно сповістити ветеринарних працівників.
* Єдиним надійним захистом від поширення інфекції є знищення всіх заражених птахів (як це робили у Криму).
* Люди заражаються на пташиний грип під час догляду, забою та обробки хворих птахів. Тому після контакту із сирим м'ясом птахів необхідно ретельно мити руки з милом.
* Не слід купувати м'ясо птахів та інші продукти

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО ГРИП ЗВИЧАЙНИЙ І ПТАШИНИЙ

Це небезпечна вірусна інфекція, яка уражає людей будь-якого віку. Особливо небезпечна для літніх людей та дітей, оскільки спричиняє високу смертність.

Вірус грипу В зумовлює не такий важкий перебіг хвороби, уражає лише людей, епідемія має локальний характер. Проте вірус дуже мінливий (може змінювати свою структуру). Ускладнення після грипу типу В — болі в м'язах, порушення функції нирок, загострення бронхіальної астми, хронічного бронхіту, серцево-судинних захворювань.

Грип, спричинений вірусом типу С, перебігає легше, не викликає епідемій, майже не мутує, інфікує переважно людину.

Джерелом захворювання є хвора людина, контакти з якою найбільш небезпечні в перші дві доби хвороби та під час усього періоду лихоманки.

Інфекція поширюється повітряно-крапельним шляхом, переважно восени та взимку, що пов'язано з великою скупченістю людей у закритих приміщеннях.

Перебіг хвороби може бути легким, середньотяжким, тяжким.

Підвищується температура тіла до 38—39°С, виникають слабкість, головний біль, біль у суглобах та м'язах, почервоніння, сухість слизової оболонки порожнини носа, задньої стінки носа, сухий болючий кашель. Протягом кількох годин може виникнути легенево-серцева недостатність. У найтяжчих випадках можливі набряк легенів, геморагічна пневмонія, менінгіт, енцефаліт. Ускладнений грип загалом триває 7—10 діб.

Небезпека пташиного грипу зумовлена постійною мутацією вірусу, наявністю у нього специфічної білкової субстанції, до якої у людини не виробляється імунітет. Як зазначалося вище, дуже небезпечно, коли людина стає зараженою двома різними вірусами — вірусом людського грипу і вірусом пташиного. Тому так важливо здійснювати вакцинацію проти звичайного грипу. Рекомендована щороку за місяць до очікуваної епідемії (вересень—листопад), оскільки імунітет виробляється протягом трьох тижнів. Вакцинувати можна дітей старше шестимісячного віку, осіб з високим ризиком тяжкого перебігу грипу, людей старше 60 років, медичних працівників. За наявності у людини ускладненого алергологічного та аутоімунного анамнезу перед вакцинацією необхідна консультація імунолога, алерголога.

Як запобігти пташиній пошесті

Пташиний грип розносять перелітні птахи. Від нього не застрахована жодна країна, через яку пролягають маршрути диких пернатих. Під час перельотів вони спиняються на перепочинок біля водойм. Уражені вірусами, птахи можуть стати джерелом зараження для домашньої птиці.

Хвороба свійської птиці іноді має безсимптомний перебіг, лише знижується несучість, уражаються дихальні шляхи. Але частіше пташиний грип перебігає гостро і птиця швидко гине без будь-яких попередніх симптомів.

птахівництва, які не пройшли ветеринарно-санітарного контролю, а також у місцях несанкціонованої торгівлі.

* Перед уживанням яєць ретельно мити шкаралупу мильної водою.
* Вживати в їжу продукти птахівництва тільки після термічної обробки: яйця варити не менше 10 хв, а м'ясо — не менше 30 хв. за температури 100°С.
* Треба пам'ятати, що вірус пташиного грипу добре витримує глибоке заморожування і може зберігатися у заморожених продуктах птахівництва до одного року. Вірус пташиного грипу миттєво гине за температури 100°С, за 2—3 хв — за 65—70°, а під час нагрівання до 50—60° — через 30—40 хв.

Чим небезпечне зараження вірусом пташиного грипу для людини?

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, небезпечний для людей варіант вірусу може утворитися, коли людина одночасно заражена двома різними вірусами — вірусом людського грипу і вірусом пташиного. Отож, інфекціоністи наполягають: якщо людина буде щеплена проти звичайного грипу, вона вже не захворіє на нього. Якщо ж станеться, що вона заразиться на пташиний грип, то не відбудеться зустрічі двох різних вірусів і не утвориться небезпечний варіант вірусу.

Крім вакцинації, лікарі радять засоби екстреної профілактики грипу — вітчизняний препарат амізон, інтерферон (або його препарати).

Потрібно зміцнювати імунну систему. Цьому допоможуть загартування, повноцінне харчування, вживання вітамінів (особливо С).

Не варто забувати про народні засоби — цибулю, часник, хрін, леткі олії, настої шипшини, трав'яні чаї, цитрусові. Корисно пити чай з малиною, калиною, чорної смородиною, обліпихою. Щодо алкогольних напоїв, то, як застерігають лікарі, вони не допоможуть, оскільки насправді знижують опірність імунної системи.

Не варто забувати про вологе прибирання приміщень.

І нарешті — виходячи з дому, не забудьте з профілактичною метою змастити слизову оболонку носа оксоліновою маззю, а ще краще — часниковою олією або олією глоду. Розчином олії глоду (кілька крапель на півсклянки води) корисно полоскати горло та ніс. Можна обробити носову порожнину і звичайним господарським милом.

Зазвичай, узимку дикі птахи припиняють свої міграційні перельоти. Але небезпека пташиного грипу може відновитися напровесні, коли почнуться весняні перельоти диких птахів.

Тож будьмо пильні.

*За матеріалами **прес-служби МОЗ України***

ЛЕЙКОЗ – ХВОРОБА,
ЩО УРАЖУЄ ОРГАНИ КРОВОТВОРЕННЯ

Коли мова заходить про пухлинні захворювання, мимоволі виникає настороження та відчуття небезпеки. Пухлини людини й тварин відомі з давніх-давен. Викопні залишки свідчать, що пухлини уражували кістки тварин, що населяли землю за багато тисяч років до появи людини. А лейкоз належить до захворювань саме пухлинної природи.

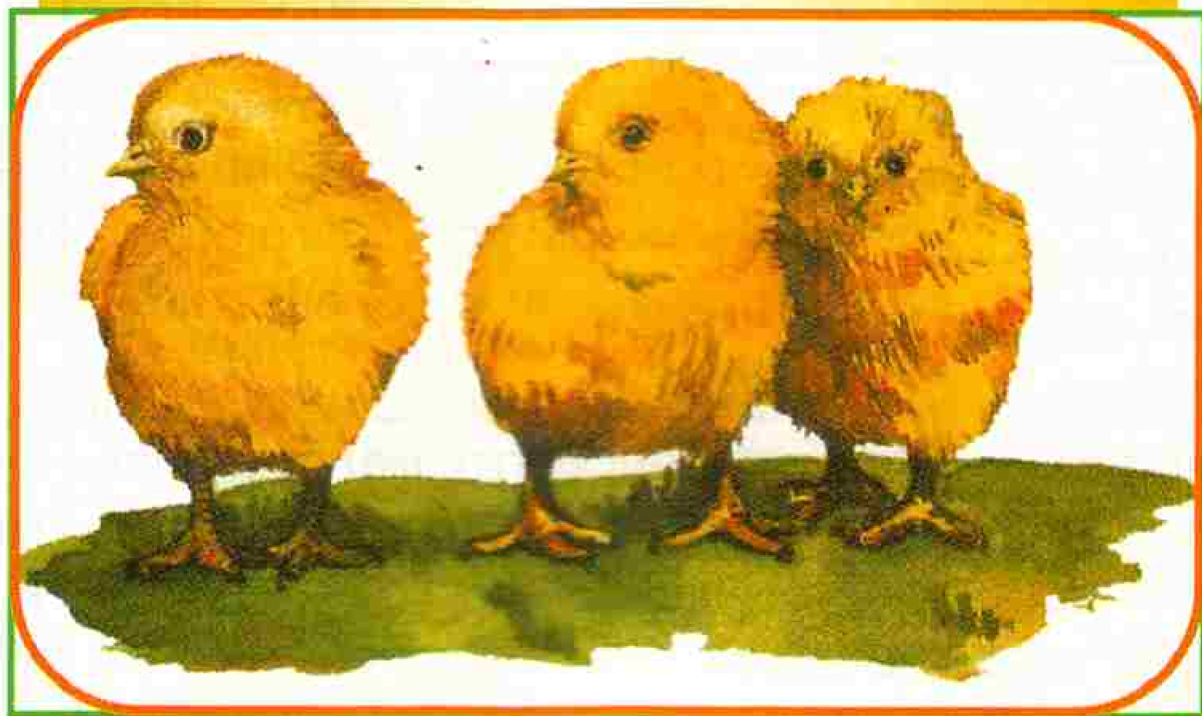
Назва хвороби "лейкоз" походить від грецького слова LEUCOS: що означає білий. Початок вчення про лейкоз пов'язано з ім'ям відомого німецького морфолога Рудольфа Вірхова, який у 1845—1953 р. вперше описав хворобу у людини і дав назву — "лейкемія", або білокрів'я, оскільки білі елементи крові додають їй більше або менше білого забарвлення.

Трохи пізніше з'явилися повідомлення з лейкозу тварин. Перший випадок лейкемії у коня описав патологоанатом Дрезденського ветеринарного інституту Лейзеринг у 1858 році. О. Зидамгродський у 1871 р. зробив повідомлення про лейкемію у собак та кішок, а в 1878 році він же описав цю хворобу у великої рогатої худоби. У цілому ж на лейкоз хворіють 29 видів тварин і 15 видів домашніх та диких птахів.

Перші повідомлення про захворювання на лейкоз курей з'явилися наприкінці XIX сторіччя.

Лейкоз птахів (лейкозо-саркоматозні хвороби) — вірусні хвороби, що містять у собі групу пухлинних захворювань, які зумовлюють декілька вірусів і характеризуються ураженням, передусім, органів кровотворення. Лейкози птахів поширені повсюдно. В нашій країні під час обстеження диких птахогосподарств було встановлено, що до 80% птиць є носіями вірусів.

КУРЧАТА:

Здорові кондиційні

Слабкі, непридатні до вирощування

Перебігає лейкоз переважно у декількох формах — лімфоїдній, мієлоїдній, еритроїдній та гемоцитобластній, які за зовнішніми ознаками подібні між собою, та лейкозо-саркоматозній.

На лейкоз частіше хворіють кури, рідше — індики, цесарки, фазани, качки, гуси, голуби, лебеді, лелеки, папуги, перепелиці, чорногузи, чайки, страуси, орли, канарки. Кількість вірусоносіїв з-поміж курей 4—12-місячного віку коливається від 10 до 70%.

Найчутливіші до зараження вірусом лейкозу добові курчата яєчних порід. З віком їхня чутливість до зараження зменшується. М'ясні кури стійкіші до зараження цим вірусом. Особливо сприйнятливі молоді особини. Найчутливіші до лейкозів кури імпортних порід: білий леггорн японської та голландської популяцій, найстійкіші кури порід сусекс, корніш та московська, кури місцевих порід — російська біла, полтавська глиняста, а також білий леггорн канадської популяції. Кури хворіють частіше, ніж півні. Кількість хворих птахів збільшується восени та взимку.

Найбільша загибель (до 50%) у перший рік життя. Курчата хворіють частіше, ніж дорослі кури. Хвороба проявляється незадовго до початку яйцекладки або в перші її місяці. Гинуть кури у віці 6—12 місяців.

Навіть якщо більшість дорослих курей заражені вірусами лейкозів, то зараження не завжди проявляється або призводить до смертельного випадку. Курчата з вродженим лейкозом часто розвиваються у здорових птахів, і нерідко дають здорове потомство. До певного часу. До того ж стійкість до лейкозів обумовлюється віком, статтю, породою, лінією, індивідуальними особливостями організму птахів.

Чи можна за зовнішніми ознаками виявити захворювання у птахів?

Незважаючи на декілька форм захворювання, ознаки прояву лейкозів дуже схожі, навіть ті, що мають найвираженішу лімфоїдну. Знаймо, що за цієї форми лейкозу внаслідок ураження черевних органів часто утворюється водянка, змінюється форма тулуба — черево збільшене та обвисле на тлі загального виснаження. Печінка настільки збільшена, що часто розривається, за такого стану птахи гинуть дуже швидко. Першим явищем, на яке слід звернути увагу — це зниження або припинення несучості.

За інших форм лейкозу спостерігають загальні симптоми: схуднення, що помітно зростає, загальна слабкість, птахи втрачають апетит, на останній стадії хвороби — виснаження, але нерідко й ожиріння. Зауважте, що в таких птахів пір'я скуйовджене, брудне, матове, гребінець блідий, посинілий або зморшкуватий. І ще: знижується або припиняється яйцекладка, нападає пронос. Хворіють кури в 6—9-місячному віці, й за цього стану кількість хворих курей збільшується до 8—12 місяців. Пухлини, які можна побачити, містяться частіше у грудних м'язах, а в шкірі та під шкірою спостерігаються рідко. На розрізі лейкозні пухлини в печінці мають салоподібний вигляд.

Господареві треба знати й те, що лейкози, як і всі хронічні захворювання, розвиваються поступово і довгостроково, але період загострення дуже короткий, після якого кури часто гинуть.

Розпізнати захворювання за зовнішніми ознаками важко навіть спеціалістам, тому лише лабораторний аналіз може бути вірогідним.

А наведена нижче таблиця у кожного господаря, що тримає живність, повинна бути завжди, як мовиться, під руками.

ПОРІВНЯННЯ ПРОЯВУ РІЗНИХ ФОРМ ХВОРОБ ЛЕЙКОЗІВ

Назва хвороби	Вікова група птахів	Ознаки захворювання	Зміни внутрішніх органів
Лімфоїдний лейкоз *Найчастіше форма лейкозу становить 70—80% випадків від інших форм*	Хворіють кури у віці 6—18 місяців, курчата — 4—5 місяців	Млявість, сонливість, зниження апетиту, пронос, виснаження, гребінь і сережки бліді, синюшні, пір'я брудне. Якщо уражується печінка або кишківник, то розвивається водянка груднино-черевної порожнини, хворі птахи набирають "позу пінгвіна". Під час обмацування черевця можна виявити збільшення внутрішніх органів та щільні пухлинні вузли	Непомітні або дрібні пухлини печінки, фабрицієвої сумки, селезінки, нирок, яєчника, кишківника, серця, шкіри. Печінка збільшена в кілька разів, досягає 400—450 г. Колір печінки сіро-червоний або жовто-сірий, часто печінка на розрізі має мармуровий або мозаїчний вигляд; селезінка збільшена, сіро-червоного або синюшно-червоного кольору, засіяна дрібними, добре видимими вузликами сірувато-білого кольору. Вражений яєчник нагадує цвітну капусту. На брижах кишківника пухлинні вузлики, що зливаються один з одним
Ретикулоендотеліальний лейкоз	Хворіють кури, індички	Анемія, синюшність видимих слизових оболонок, гребінця та сережок, сонливість, поганий апетит, відвисання черева, поява карликів	Вузликові пухлини у печінці, нирках, селезінці, шлунково-кишковому тракті. Стінка кишківника потовщена
Мієлоїдний лейкоз	Хворіють кури	Хворі птахи стають малорухливі, худнуть. Шкіра та слизові оболонки бліді, можуть бути жовтяничними	Печінка збільшена, червонувато-коричневого кольору, в'ялої консистенції. Нирки, селезінка, яєчники збільшені. У печінці, селезінці, нирках, серці, зобній залозі, у шкірі трапляються пухлиноподібні утворення жовтувато-білого кольору. Кров світліша, ніж звичайно, водяниста, згортається повільно
Еритроїдний лейкоз	Хворіють чистопородні й кури старші 6-місячного віку	Млявість, апатія, малорухливість. Анемія з жовтяничним забарвленням видимих слизових оболонок, жовтушність і синюшність гребінця, сережок	Жовтушність слизових оболонок, гребінця та сережок, внутрішнього жиру. Крововиливи під оболонками серця, печінки, селезінки, кишківника, під шкірою. У печінці та селезінці можуть бути розриви. Печінка (вишнево-червона), нирки, селезінка збільшені, печінка вкрита плямами. Кров світла, водяниста, повільно згортається протягом 6—9 хвилин (при нормі 2—5 хвилин)
Мієлоцитоматоз	Хворіють кури	Пухлинні горбки на голові, грудній клітці і гомілці	Пухлини у вигляді вузликів різної величини у шкірі, окісті, грудній і тазовій кістках, брижах, шлунку, яєчнику, зобній та підшлунковій залозах, у легенях та серці
Гемангіома	Усі вікові групи, частіше 6—9-місячні	Кровотечі на шкірі, пір'я забруднене кров'ю	"Криваві пухирі" на шкірі й на внутрішніх органах, жовтяниця
Нефрома й нефробластома	У віці 2—6-місяців	Виснаження, слабкість, параліч	Вузликові або більші дрібночасточкові утворення на нирках, іноді на ніжках
Остеопетроз		Уповільнення росту, поява слабкості, кульгавості	Ураження кісток, у першу чергу кісток ніг. Уражені ділянки кісток блідо-жовтого кольору. Кістка ріжеться ножем
Пухлини сполучної тканини		Млявість, апатія, можливе зниження або відсутність яйцекладки	Пухлини розвиваються у м'язах і зовнішніх покривах, у хрящах та кістках, практично в будь-якому органі. Пухлини сіро-жовтого, біло-рожевого кольору

Джерело збудників зараження — хвора птиця віком від 4 до 24 місяців, а також паразити, комахи, що живляться кров'ю. З організму птиці вірус виділяється із слиною, послідом, яйцем. Вірус успадковується за материнською лінією.

Від такого захворювання уражуються селезінка, бурса Фабрициуса, тмус. А ці органи забезпечують імунний захист організму і як наслідок — птиця стає чутливою до захворювання іншими заразними захворюваннями, наприклад, до сальмонельозу.

Поширюється вірус через заражені корм, воду, підстилку, повітря та з яйцем. Курчата заражаються в інкубаторіях та інших місцях, де їх вирощують. Зараження може бути повітряним шляхом, оскільки слизові дихальних шляхів дуже чутливі до вірусу. У зв'язку з цим лейкоз птахів особливо часто виявляється у тих господарствах, де приміщення для дорослого поголів'я курчат перебувають на спільній території.

Спеціалісти встановили, що хвороба передається під час вакцинації курчат живими вакцинами, тобто виробленими з ембріонів, які до цього були заражені вірусами лейкозів.

Основним джерелом поширення вірусу лейкозу є курчата, заражені в ембріональному періоді. У птиці, що була заражена в цей період, лейкоз розвивається у шість разів частіше, ніж за контактного зараження. Кури, у крові яких містяться віруси лейкозу, передають їх 70%-м своїх курчат, а також поширюють їх у навколишньому середовищі.

Господар мусить напевно знати й про те, що головною причиною поширення лейкозу в птахогосподарстві є введення молодняку в стадо дорослих курей замість птиці, яка вибула. Одна й та ж курка може бути заражена вірусами всіх видів лейкозу.

А тепер, про те, які чинники сприяють поширенню захворювання курей у господарстві

Виникненню і поширенню лейкозів сприяють чинники, що знижують стійкість організму птахів: незадовільні умови утримання (скупченість, недостатня вентиляція приміщень) і годування, паразитарні хвороби, відсутність вигулів, родинне розведення, використання інкубаційних яєць молодих курей-несучок (до 8—12-місячного віку), а також спадкова схильність до цієї хвороби. Велике значення у виникненні лейкозу відводять стресовим чинникам. Поширювати лейкоз можуть нашкірні паразити, зокрема і курячий кліщ.

Установлення і розпізнання хвороби та заходи боротьби з нею

Дієвих методів вакцинної профілактики лейкозу птахів, на жаль, дотепер не існує. Вакцини проти лейкозу птахів перебувають у стадії розробки та випробувань. Відносно них вчені поки не склали єдиної думки щодо дієвості інактивованих (вони не містять живих вірусів) та небезпеки "живих" (містять живі віруси). Існують думки, що вакцинація "живими" вакцинами може сприяти поширенню вірусів лейкозів поміж поголів'я. Тому боротьба з хворобою зводиться до заміни птахопоголів'я і до виведення птахів, генетично стійких до лейкозу. Гарантованим заходом є метод, який застосовує сама природа — це відбір найстійкіших до захворювання птахів.

Важливе значення у системі заходів боротьби з лейкозом має використання курок-несучок старше 12-місячного віку для одержання інкубаційних яєць. До того віку сприйнятливі птахи вже загинули, а стійкі — залишилися. Вважають, що низький відсоток лейкозу в птахогосподарствах обумовлений тим, коли вирощувати курчат з яєць курок-несучок дворічного віку і старше.

У приватному господарстві дієво можна вести боротьбу з лейкозом лише за імунізації птахів проти псевдочуми (хвороби Нюкасла), віспи, ринотрахеїту вакцинами, не зараженими лейкозними вірусами птахів.

І ще такі конкретні поради

Для зменшення захворюваності в племінному господарстві або у разі, коли немає можливості замінити поголів'я, потрібно дотримуватися наступних рекомендацій та заходів:

* Комплектувати стадо племінної птиці тільки з господарств, благополучних за лейкозом.
* Окремо вирощувати молодняк і дорослу птицю, особливо молодняк від добового до 5-місячного віку, що належить до різних ліній і кросів-ліній.
* За сімейно-груповою селекцією застосовувати генеалогічний підхід, спрямований на виведення із селекції і видалення з батьківських стад родин птахів з підвищеною захворюваністю на лейкоз.
* Необхідно постійно обновляти маткові стада курей особинами, генетично стійкими до лейкозу.
* Використовувати для вирощування курчат яєць від птиці старшої за дворічний вік та не допускати одночасного інкубування змішаних партій яєць з різних господарств (ферм, відділень).
* Постійно здійснювати дезінфекцію та дезінсекцію у приміщеннях для утримання, інкубаторах і соляріях для птахів.
* Не збільшувати нормовану щільність посадки для птахів будь-якого віку.
* Дотримуватися санітарних правил, своєчасно прибирати та дезінфікувати пташники й прилеглу територію.
* Замінювати в раціоні автоклавовані корми (м'ясокісткове, рибне борошно й ін.) кормами рослинного походження, а також вводити зелені вітамінні корми. М'ясо-кісткове та рибне борошно можна замінити провареним рибним фаршем або провареним фаршем із субпродуктів. Деякі автори виявили, що хвороба частіше проявляється на ґрунті надлишкового вмісту білків тваринного походження у раціоні. Велика кількість тваринних білків раціону викликає захворювання печінки та кишківника і створює умови для виникнення лейкозу.
* Введення до корму вітамінів та мінеральних речовин (особливо заліза, вітаміну А, кобальту), повноцінне годування знижує захворюваність на 30%. Не можна згодовувати вітаміни, в яких уже минув строк використання, або ті, які неправильно зберігалися. У цих випадках вітаміни не тільки втрачають свої властивості, а й стають отруйними і це також може зумовити захворювання. Надлишок вітамінів також неприпустимий.
* Проводити профілактику паразитарних захворювань — кокцидіозів та гельмінтозів. Є численні спостереження, які вказують, що захворюванню птахів на лейкоз передують кокцидіоз та різні гельмінтози.
* Шановні господарі, застосовуйте кормові антибіотики з метою, аби підвищити продуктивність своїх птахів.

Зрозуміло, повністю ліквідувати лейкоз з-поміж птахів навряд чи можливо, можна лише знизити захворюваність та прояв захворювання, і все-таки, якщо постійно дотримуватися і виконувати ці умови, то, безумовно, можна значно знизити випадки лейкозу у господарстві.

Як же поводять себе віруси в навколишньому середовищі?

Віруси лейкозів птахів швидко гинуть за температури 46°С і вище, за 37°С — протягом 2 діб, за 4°С — через 3—4 тижні, за 60°С гинуть через 1,5—2 год., за 100°С — через 5—10 хвилин, під дією ультрафіолетових променів — за 45—60 хв. Миттєво гинуть під дією 3%-ного розчину хлораміну і 5%-ного розчину карболової кислоти.

Віруси лейкозів швидко втрачають активність від високих температур, починаючи з 42°С та вище, за кімнатної температури зберігаються до місяця і більше. Це, безумовно, потрібно враховувати при дезінфекції приміщень.

Іноді і до моїх рук потрапляє курка з пухлинами. Виникає питання, що з нею робити? Чи можна її вживати в їжу? Апетит до страви з такої курки — миттєво зникає. Літературні дані свідчать про те, що м'ясо таких курей, уражених лейкозом, неповноцінне, а також містить утричі більшу кількість умовно патогенних мікробів, ніж зазвичай. А це свідчить про те, що таке м'ясо потребує ретельної термічної обробки. Бульйон з такого м'яса може бути каламутним, з пластівцями. Покласти шматок такої курки до тарілки з супом — не підніметься рука. М'ясо таких птахів, зазвичай, після ретельного проварювання, споживає наш пес, чому він дуже радий.

З повагою до господарів
та турботою про здоров'я домашніх тварин,
Поперечна Світлана,
лікар ветеринарної медицини

З АМАТОРОМ ЖИТТЯ ЛЕГШЕ

Хочу розповісти читачам вашого журналу про те, як можна змінити своє життя, зробити його набагато легшим. Народилася я в місті, там жила, вчилася. Після закінчення педінституту, одержавши диплом вчителя математики, вийшла заміж за хлопця з паралельного курсу і виїхала з ним у село, оскільки в місті жити він категорично відмовився. Його батьки купили нам будинок, допомогли завести господарство, влаштували мене працювати в школу. Ось і живу останні сім років за графіком: будинок-школа-город-худоба. Особливо важко навесні. Город перекопай, посади, але це мені в радість, бо землю я люблю. Добре, що і чоловік допомагає. Але до цих турбот додається ще й вирощування курчат! Це на вигляд вони здоровенькі, шустренькі, клюють усе. Але насправді це так оманливо, бо навіть маленький протяг, переохолодження, вогкість, можуть їх убити. А годувати їх як? Яйця звари і покроши, сир перетри, зелень поріж, і все дрібно-дрібно, і не дай Бог залишити корм надовго — отруяться. І ще воду постійно змінюй. Грілку з теплою водою завжди клади і перевіряй температуру, якщо змерзнуть, то все пропало. Загалом, турбот з ними багато, але як ти не трясися над ними, як не доглядай, якщо з 20 курчат виживуть 15, то вам просто пощастило. Але і без них ніяк не можна, хочеш ти чи ні, а купувати і вирощувати їх треба. У майбутньому — це кури, які нестимуть яйця. Ось і намагаєшся, все зробити для того, щоб курчата виросли здоровими і міцними, щоб потім нам більше несли яєць. Але таке відчуття, що все робиш не так: курчата вмирають, а ті що вижили — дуже слабкі. І супроти волі починаєш замислюватися, чи треба на них витрачати час і корм. Так і минулої весни, спочатку купила курчат, тряслася над ними, скільки сил витратила, а в живих залишилося лише половина. І так щороку, чим ближче до весни, тим неспокійніше ставало на душі. Що я роблю не так? Чому вмирають курчата? Як доглядати за ними, щоб усі вижили? Де шукати відповіді на ці питання? Не могла я повірити у те, що ніхто нічого не придумав для полегшення життя сільським жителям. Адже XXI століття, а у селі як сто років тому все робили, так і понині бабусиним методом і город обробляють, і тварин доглядають. І ніхто не прагне змінити щось, тільки розмовами та скаргами справа закінчується. Я ж на цей раз вирішила звернутися до фахівців і все зробити по-іншому.

У вихідний поїхала до міста у ветаптеку. Пояснила продавцю свої проблеми і, він мені запропонував спробувати вітамінно-мінеральну добавку *Аматор* для курчат. Сказав, що ця добавка складається з одних вітамінів і мінералів, допомагає насправді, відгуки про неї гарні, і ще сказав, що не пошкодую, придбавши саме її. Але я сумнівалася, адже це тільки слова. Він не став наполягати, дав листівки про *Аматор*, щоб я сама прийняла рішення. Їхала назад в автобусі і всю дорогу читала ці листівки. І там я знайшла усі відповіді на свої запитання! Я і не знала, що саме неправильне годування найчастіше є причиною хвороби і загибелі курчат. Адже їх слабкий організм, що швидко росте, потребує величезної кількості різноманітних вітамінів і мінеральних солей, які підтримують звичайний обмін речовин, бо кожен вітамін і мінерал виконує в організмі певну функцію, а нестача хоча б одного з них може викликати серйозні порушення. Одержати всі ці необхідні речовини курчата можуть тільки разом з кормом. А той корм, яким годуємо ми, задовольняє вітамінну потребу лише частково, не зважаючи на те, що в зеленій траві міститься чимало вітамінів. Тому курчат треба годувати правильним домашнім комбікормом, а не яйцями, зеленню та сиром. І при цьому брати його склад не треба з голови, бо все ж написано на упаковці *Аматор*, навіть добова норма годування. Отже, до будинку я підходила, вже знаючи, що тепер мої муки закінчилися.

Але все одно сумнівалася, думала, зважувала, адже нині такий час, що нікому не можна вірити. Пригадала, у минулому році сусідка купувала якийсь премікс, але з цього нічого путнього не вийшло. Половина курчат все одно померла, а ті, що залишилися, були такі слабенькі, що дихати на них було страшно. З іншого боку, на листівках про *Аматор* все так переконливо написано. Я не витримала, й пішла до сусідки, щоб узнати, які ж добавки вона купувала. Назву вона не пам'ятає, але точно не *Аматор*, та й були вони набагато дешевші. Але я знаю з міського життя, що за якість треба платити, а ті, хто економить гроші і прагне купити дешевше, завжди залишаються у збитку, оскільки відомо, що скупий платить двічі. Прийшла я додому, розповіла про все чоловіку. Він мене вислухав, підтримав моє рішення годувати курчат правильним домашнім комбікормом, який аматорщики радять робити своїми руками. Поїхала я наступного тижня знову до міста за добавками *Аматор* і купити складові частини комбікорму. *Аматор* купила відразу, а ось поки шукала на ринку все інше, побачила вивіску "Домашній комбікорм". Ось, думаю, пощастило мені: і робити нічого не треба, куплю все готове, на пачці ж написано — комбікорм. Але перш ніж купити, на щастя, поцікавилася складом комбікорму. Коли прочитала, що він містить, то зрозуміла, що там не має майже половини того, що радять використовувати аматорщики. І я зрозуміла, що мені треба зробити вибір: або вірити аматорщикам і робити так, як вони рекомендують, або зробити все простіше і дешевше. Я вирішила ризикнути і повністю довіритися аматорщикам. І не пошкодувала!

Аматорщики чітко і зрозуміло все розписали в тих листівках, що мені у ветаптеці дали, і попередили, що сам *Аматор* дива не зробить. Я вже краще все своїми руками приготую і тоді точно знатиму, що зроблено все правильно. А якщо не допоможе, то я такого листа їм до фірми надішлю, що їм мало не покажеться. Купила я макуху, рибне борошно, сухе молоко, крейду, а кукурудза, ячмінь, пшениця, у нас свої були, за пай одержані. На ринку зустріла знайомих з села, вони все намагалися дізнатися, що це я купую і для чого, Я ж промовчала, а раптом нічого не вийде, потім посміховиськом на все село буду.

Прийшла додому, і стала за інструкцією готувати домашній комбікорм, змішала все в правильних пропорціях і відправила чоловіка до курника за курчатами. Приніс він мені 20 штук, гарних таких, великих. Страшно було їх годувати незвичним кормом, раптом їсти не будуть, або ще гірше, не підійде він їм, знову подохнуть, і не половина, а всі. Але я все ж таки ризикнула, стала давати цей корм курчатам. Не повірите: їли так само, як і звичну їжу. Тільки мороки набагато менше. Корм готувати дуже просто — змішати все в правильних пропорціях, і давати коли час підходить, нічого не треба різати і перетирати, та ще й час економиш. А головне, чого я домоглася: з 20 курчат жоден не здох! Усі цілі і неушкоджені, а головне — здорові, видно, що несучки з них будуть відмінні. А у моєї сусідки (чоловік мій разом з нею курчат брав), з 20 в живих залишилося 11, і це при тому, що вона їх годувала , як вона вважає, правильним кормом, витрачаючи стільки часу і сил даремно. А у мене тепер стало більше часу, нервів і переживань немає. Отже, з будь-якого боку я у виграші. Я зараз без *Аматора* нікуди! Скоро переведу моїх курчат на добавку *Аматор*-несучка і одержуватиму від 20 курей за день 17—18 яєць круглорічно — це теж гарантують аматорщики. Я тепер не сумніваюся в правдивості їхніх слів, бо на власному досвіді переконалася: люди, що працюють у цій фірмі, слів на вітер не кидають.

Багато хто дотепер не чув про те, що є така чудова вітамінно-мінеральна добавка *Аматор*, і вважають, що про сільських жителів ніхто не піклується і не дбає. Я хочу сказати, що це не так, бо аматорщики продумали, як спростити життя звичайній людині з села. Як зробити так, щоб від свого господарства вони одержували більше прибутку, витрачаючи при цьому менше часу і грошей. Для прикладу: однієї упаковки *Аматора* вистачило моїм 20 курчатам на 45 днів. У сусідки ж того року якогось преміксу для 20 курчат вистачило лише на 25 днів, та й половина курчат подохли. А у мене всі живі й здорові. Тому хочу всім порадити: купіть хоча б одну пачку *Аматора* для проби, не пошкодуєте. Він справді дає гарний результат. Я це випробувала і тепер усім раджу *Аматор*. Хто прислухався до моєї поради, ніхто ще не скаржиться, тільки листи з подяками надсилають до фірми. Отже, купуйте *Аматор*, життя з ним легше.

О. Е. Городніченко
Полтавська обл.

Увага!
Купуємо лише оригінальний Престиж®

Препарат **Престиж** – це унікальний, надзвичайно ефективний, сучасний засіб для захисту картоплі від колорадського жука, ґрунтових шкідників та хвороб. Тому він стає все більш популярним не тільки серед селян, які вирощують картоплю, але на жаль також і серед різного роду шахраїв, які намагаються виробляти та продавати фальсифіковані препарати. У цьому та інших виданнях для дачників та фермерів неодноразово описувалися різні випадки шахрайства. Тому дуже важливо знати, як виглядає оригінальна фірмова упаковка препарату **Престиж**, та місце, де можливо його придбати без сумніву щодо якості.

По перше, потрібно знати, що **Престиж** – це текучий концентрат суспензії, тобто рідина рожевого кольору, і аж ніяк не порошки або гранули.

Мал. 1.

Престиж у дрібній упаковці для дачників та фермерів поставляється ТМ «Зелений Світ» компанії Байєр. На сезон 2006 року пропонується три види упаковки: 30 мл, 150 мл та 500 мл. Упаковка препарату Престиж 30 мл (мал.1) – це фольгований пакет з характерним металевим блиском, розміром 140 мм х 115 мм. Усі інші пакети, з іншими розмірами – це фальсифікат, тобто підробка. Вмісту одного пакету достатньо для протруєння 30кг картоплі – це приблизно на 0,5-1 сотку, в залежності від розміру бульб. Упаковка 150 мл – препарат знаходиться в пластиковому флаконі квадратного перерізу з відтиском логотипу «Зелений Світ», та в картонній упаковці (мал.2).

Мал. 2.

З боку, на картонній упаковці розміщена голограма, на якій під різними кутами зору ми бачимо логотип «Зелений Світ» та «Байєр КропСаєнс».

Мал. 3.

Упаковка 500 мл – пластиковий флакон квадратного перерізу з відтиском логотипу «Зелений Світ» (мал. 3).

Кришечки упаковки 150 мл та 500 мл червоного кольору та мають логотип «Зелений Світ», нанесений зверху білою фарбою.

Придбання фальсифікованих засобів проти колорадського жука та інших шкідників та хвороб не допоможе Вам захистити урожай на городі, а буде лише марною тратою Ваших грошей, та **небезпекою для Вас та Вашої родини.**

Фірмова упаковка забезпечує високий рівень безпеки для споживача і відповідає сучасним вимогам гігієни праці.

Фірма «Байєр КропСаєнс» гарантує якість своєї продукції, та радить усім купувати препарат **Престиж** лише в заводській оригінальній упаковці, яку Ви можете побачити на рекламі препарату. Купувати **Престиж** необхідно лише у торговельно - консультаційних центрах «Зелений Світ» та в їх авторизованих місцях продажу, і тоді Ви гарантовано отримаєте оригінальний препарат.

Там Ви зможете, також, отримати безкоштовні професійні консультації агрономів.

Довідки цілодобово: 8-800-500-18-80 (по Україні дзвінки безкоштовні)

Р.П. А №00679 Ліц. АБ №216539

www.zelenysvit.com

Завітай до нас вчасно і земля вродить рясно!

Вінницька обл.
м. Вінниця, Немирівське шосе,78, тел.: (0432) 62-13-65
м. Вінниця, вул. Келецька, 53, тел.: (0432) 57-89-79
м. Ладижин, вул. Працишина (біля автовокзалу), тел.: (04343) 6-10-59
Волинська обл.
м. Луцьк, вул. Мєдвєдєва, 4, тел.: (03322)7-47-59
Дніпропетровська обл.
м. Дніпропетровськ, вул. Шмідта,11, тел.: (0562) 31-80-97
м. Дніпропетровськ, вул. Байкальська, 6 (ринок), тел.: (0562) 785-26-76
м. Кривий Ріг, пр-т Металургів, 9, тел.: (0564) 23-25-62
м. Кривий Ріг, Центральний ринок, тел.: (0564) 23-25-62
с.Мар'янське, Апостолівський р-н, вул.Шевченка, 24-г, тел.: (0564) 23-25-62
Донецька обл.
м. Донецьк, Київський пр-т, 3, тел.: (062) 381-84-75
Житомирська обл.
м. Житомир, вул. 1-го Травня, 48, тел.: (0412) 34-15-67
Закарпатська обл.
м. Ужгород, вул. Минайська, 15-а, тел.: (03122) 2-79-82
Запорізька обл.
м. Запоріжжя, вул. 40-річчя Радянської України, 66, тел.: (0612) 13-51-71
м. Мелітополь, пр-т Богдана Хмельницького, 27, тел.: (0619) 43-60-28
Івано-Франківська обл.
м. Івано-Франківськ, вул. Угорницька, 12-а, тел.: (0342) 55-06-65
Кіровоградська обл.
м. Олександрія, вул. 50-річчя Жовтня, 19/2, тел.: (05235) 2-28-22
Київська обл.
м. Київ, вул. Нижній Вал, 13/15, тел.: (044) 467-69-69
м. Васильків, вул. 1-го Травня, 2, тел.: (097) 469-82-50
Луганська обл.
м. Луганськ, Квартал Гаєвого, 20, тел.: (0642) 95-02-86
м. Антрацит, вул. Молодогвардійська, 4-б, тел.: (06431) 3-71-85
м. Новопсков, вул. Леніна, 32, тел.: (06463) 2-11-15
п. Марківка, вул. Леніна, 22, тел.: (06464) 9-27-47
м. Старобільск, пл. Базарна, тел.: (06461) 2-05-31
с.м.т. Троїцьке, вул. Лихачьова, 37, тел.: (06456) 2-27-97
с.м.т. Мілове, вул. Армійська, 2, тел.: (050) 765-20-24
м. Алчевськ, вул. Горького, 29, тел.: (06442) 2-21-04
м. Луганськ, Квартал Гагаріна, 8-в, тел.: (050) 171-41-91
Львівська обл.
м. Львів, вул. Городоцька, 110, тел.: (032) 238-37-51
м. Стрий, вул. Галицька, 4, тел.: (03245) 5-20-42
Миколаївська обл.
м. Миколаїв, вул. Спаська, 70/1, тел.: (0512) 35-42-82
Одеська обл.
м. Одеса, вул. Водопровідна, 6, тел.: (048) 777-31-28
м. Одеса, вул. Княжеська, 40, тел.: (0482) 37-52-17
с. Троїцьке, Любашівський р-н, вул. Леніна,10, тел.: (066)728-67-20
м. Кілія, вул. Пролетарська, 63, тел.: (04843) 4-40-27
с.м.т. Сарата, вул. Річна, 46, тел.: (0484) 82-31-76.
Полтавська обл.
м. Полтава, вул. Шевченка, 51, тел.: (0532) 56-29-29
Рівненська обл.
м. Рівне, вул. Соборна, 2-а, тел.: (0362) 26-44-45
м. Сарни, вул. Ярослава Мудрого, 6, тел.: (067) 382-59-85
м. Дубно, вул. Замкова, 51, тел.: (0362) 26-44-45
с.м.т. Володимирець, вул. В. Стуса, 5, тел.: (03654) 2-60-57
м. Мізоч, вул. Б. Хмельницького, 13-А, тел.: (050) 382-38-62
м. Млинів, вул. Поліщука, 32, тел.: (0362) 26-44-45
Сумська обл.
м. Суми, вул. Засумська, 14, тел.: (0542) 21-34-30
м. Суми, вул. Інтернаціоналістів, 21 (ринок), тел.: (050) 970-15-52
м. Охтирка, вул. Тельмана, 19, тел.: (05446)2-30-38
с.м.т. В. Писарівка, вул. Коцюбинського, 4, тел.: (050) 615-62-56
м. Путивль, вул. Кірова, 36, тел.: (066) 321-45-20
Тернопільська обл.
м. Тернопіль, бул. Шевченко, 43, тел.: (0352) 52-80-71
Харківська обл.
м. Харків, вул. Червоноармійська, 4/6, тел.: (057) 712-40-53
м. Красний Кут, вул. Перемоги, 16-а, тел.: (05756) 3-10-04
м. Лозова, вул. Леніна, 7, тел.: (05745) 2-20-19
м. Первомайський, вул. Комарова, 5-а, тел.: (05748) 3-35-27
м. Вовчанськ, вул. Короленка, 11, тел.: (05741) 2-20-00
м. Балаклея, вул. Жовтнева, 57-б, тел.: (05749) 5-34-82
м. Зміїв, пл. Радянська, 24, тел.: (050) 808-24-57
с.м.т. Близнюки, вул. Радянська, 22, тел.: (05754) 5-15-03
с.м.т. Дворічна, вул. Радянська, 8, тел.: (05750) 7-13-56
м. Ізюм, вул. Соборна, 56-а, тел.: (05743) 2-13-27
с. Ольшани, вул. Орджонікідзе, 11, тел.: (050) 997-93-30
Херсонська обл.
м. Каховка, вул. Мелітопольська, 17-б, тел.: (05536) 2-71-31
м. Гола Пристань, вул. Червоноармійська, 115-а, тел.: (067) 687-04-85
Хмельницька обл.
м. Хмельницький, вул. Шевченка, 85-а, тел.: (0382)65-43-97
м. Хмельницький, вул. Вайсера, 28, тел.: (0382) 65-44-40
м. Шепетівка, центральний ринок, тел.: (03840) 4-12-69
м. Кам'янець-Подільський, вул. Огієнко, 24, тел.: (03849) 3-16-62
м. Красилів, вул. Булаєнка, 10, тел.: (03855) 4-27-72
м. Дунаєві, вул. Спортивна, 5/17, тел.: (03858) 3-38-49
Черкаська обл.
м. Умань, вул. Залізняка, 8, тел.: (04744) 3-42-48
Чернівецька обл.
м. Чернівці, вул. Б. Хмельницького, 18, тел.: (0372)52-21-29
м. Чернівці, вул. Дубінська, 8, тел.: (0372) 52-21-29
Чернігівська обл.
м. Чернігів, вул. 50 років СРСР, 5, тел.: (0462) 67-04-24
АР Крим
м. Сімферополь, вул. Гоголя, 36, тел.: (0652) 54-88-85

Національна мережа торговельно-консультаційних центрів

Bayer CropScience

ЗІ СМАКОМ ПО-УКРАЇНСЬКИ

"Я передплачую журнал "Дім, сад, город" з першого номера. Давно вже збираюся написати листа до редакції і поділитися з читачами рецептом борщу з кислої капусти. Цей рецепт стане в пригоді для самотніх чоловіків і молодих не дуже досвідчених господинь. Його дуже легко готувати", — так пише в листі до редакції Анатолій Іванович Дяченко з м. Рівне.

Борщ з кислою капустою

Беремо шматок м'яса, бажано свинини, довільного розміру, і кладемо до каструлі. Заливаємо водою так, щоб тільки покрити м'ясо. Доводимо до кипіння. Через 5 хв. зливаємо воду, а саме м'ясо і каструлю промиваємо водою. Знову заливаємо м'ясо водою, але кількість води має бути більшою. Слід врахувати, що в каструлю до м'яса будуть покладені картопля і капуста. Поки м'ясо вариться, готуємо картоплю та капусту. Картоплю нарізуємо кубиками 1х1 см. Якщо капуста кисла, то її треба промити у двох водах, відтиснути і викласти на сковороду зі смальцем. Додати подрібнену цибулю, перець, лавровий лист. Тушкувати капусту до золотистого кольору. Коли картопля звариться, перекладаємо зі сковороди в каструлю тушковану капусту. Даємо прокипіти кілька хвилин і борщ готовий. У піст борщ можна приготувати без м'яса, а капусту тушкувати на олії. Кращих смакових якостей набуде борщ, якщо до капусти перед тушкуванням додати сушених грибочків, подрібнених на порошок. Кількість продуктів до борщу кожний кухар визначить для себе сам. Це залежить від смаку.

Картопля, фарширована м'ясом і смажена у фритюрі

Беремо 8—10 картоплин середнього розміру, 4 столові ложки борошна, 2 столові ложки води, сіль за смаком. Для начинки треба мати: 300 г фаршу із свинини, до якого додати 2 столові ложки горілки і добре перемішати з сіллю і перцем, покладеними за смаком. Очищену картоплю нарізуємо шматочками завтовшки 5 см. Потім кожний шматочок розрізаємо ще раз по горизонталі, але не до кінця. Має вийти щось на зразок двох щелеп, які начиняємо фаршем. Фаршировані шматочки картоплі треба змастити яйцем, збитим із борошном або крохмалем, і обсмажити в киплячій олії до золотистого кольору.

Пиріжки

5—6 картоплин очистити і зварити у 0,5 літра води до готовності. Воду злити, а картоплю потовкти. Коли вода, у якій варилася картопля, охолоне, додати до неї 40 г дріжджів, 2 столові ложки цукру і залишити в теплому місці, щоб опара підійшла. Потім додати потовчену картоплю, 5—6 столових ложок борошна, 3 столові ложки олії, посолити за смаком. За бажання можна додати 3 столові ложки сметани, 0,5 склянки цукру і замісити м'яке тісто. Залишити у теплому місці, щоб підійшло. Потім ще раз вимісити і сформувати пиріжечки. Вони можуть бути з будь-якою начинкою або без неї. Якщо пиріжечки з начинкою, то шматочок тіста треба розплескати, викласти на нього начинку і краї защепнути. Потім пиріжечки викласти на змащене олією деко защипом донизу, дати постояти 15 хв., щоб тісто підійшло, змастити збитим яйцем і випікати у гарячій духовці до рум'яного кольору.

Крученики, начинені печінкою з гречаною кашею

Будь-яку печінку (з яловичини, свинини або птиці) смажимо на олії з цибулею, додаємо спеції за смаком і охолоджуємо. Нарізуємо дрібними шматочками. Додаємо готову гречану кашу у пропорції 1:1. Далі філе із свинини нарізуємо тонкими шматочками, відбиваємо, солимо, перчимо і змащуємо майонезом. На кожний шматочок рівномірно кладемо начинку, згортаємо рулетиком, зав'язуємо ниткою, щоб крученики не розгорнулись і обсмажуємо на олії, а потім додаємо вершкове масло. Перед подачею до столу треба зняти нитку. Крученики можуть бути самостійною стравою або подаватись із картопляним пюре.

Вареники з капустою

У 0,5 склянки води чи молока збиваємо сире яйце, додаємо неповну чайну ложечку солі. Вливаємо одержану рідину в просіяне борошно (2 склянки) і замішуємо круте тісто.

Тісто дуже тонко розкачуємо, з нього склянкою вирізуємо кружальця, змащуємо їх збитим білком і на середину кожного викладаємо по 1 чайній ложечці начинки із капусти. З'єднуємо краї вареників защипами. Вареники опускаємо у підсолений окріп і варимо 5 — 7 хв. Потім зливаємо на сито. Коли вода стече, викладаємо вареники на блюдо не більше як у два шари. Поливаємо засмаженими салом і цибулею або вершковим маслом. У піст — тільки олією.

Начинку з капусти готуємо так: дрібно нашинковану свіжу або ще краще квашену капусту (2 склянки) обсмажуємо на олії (1—2 столові ложки). Додаємо ріпчасту цибулю та дрібні шкварки. Кількість складових залежить від смаків.

Українські галушки

У просіяному борошні робимо заглиблення, куди вливаємо 0,5 склянки води, 2 столові ложки розтопленого вершкового масла та яйця, збиті з неповною чайною ложечкою солі. Усі складові змішуємо з борошном і добре вимішуємо до утворення гладенького некрутого тіста. Готове тісто розкачуємо рівним шаром завтовшки 0,5 см і розрізуємо на невеликі шматочки. Потім вкидаємо їх у підсолену киплячу воду і варимо за слабкого кипіння 10 хв. Коли галушки спливуть на поверхню води, перекладаємо їх у друшляк і даємо стекти воді. Тоді розігріваємо у каструлі чи на сковороді масло, кладемо туди галушки і злегка підсмажуємо, перекладаємо на тарілку і подаємо до столу.

До заправлених маслом гарячих галушок бажано додати сметану. Замість масла галушки можна заправити шкварками (нарізане дрібними кубиками й підсмажене свиняче сало).

Макарони з сиром

У гарячій підсоленій воді зварити макарони або вермішель, злити, промити холодною водою, а потім окропом, розкласти на тарілки і посипати зверху тертим твердим сиром.

Квасоля з горіхами

Квасолю замочити звечора у холодній воді, а вранці промити, замінити воду і зварити квасолю до готовності. У каструльку з вареною квасолею додати дрібно посічену цибулю, довести до кипіння і відкинути на друшляк. Ядра волоських горіхів дрібно посікти, з'єднати з квасолею, заправити спеціями за смаком, перекласти на тарілку і зверху присипати дрібно посіченою пряною зеленню. Страву їдять як гарячою, так і холодною.

Орієнтовно на склянку готової квасолі треба брати: 1/3 склянки товчених горіхів, 1 ріпчасту цибулину, 1 пучок зелені.

Закарпатський бануш

Одну склянку кукурудзяної крупи заливаємо 2 склянками води і ставимо варити на слабкий вогонь до повного википання води. Бануш знімаємо з вогню, солимо, додаємо півтори склянки сметани і продовжуємо готувати у духовці. Коли бануш вбере всю сметану і на поверхні виступить жир — страва готова. Перед подачею до столу бануш треба посипати тертою на тертушці бринзою (приблизно 0,5 склянки).

Пшоняна каша з гарбузом

Скибку гарбуза очистити від шкірки, нарізати на шматочки, покласти в каструлю, залити підсоленою водою і варити 10—15 хв. Потім додати півтори склянки промитого пшона і, помішуючи, щоб не підгоріло, варити 20 хв. Додати 2—3 столові ложки вершкового масла. Коли каша загусне, її треба закрити кришкою і залишити у теплі на 20—30 хв., щоб умлівала. До такої каші смакуватимуть мед та молоко.

Картопля у сухарях

1 кг дрібної картоплі очистити, змочити у збитому яйці, обкачати у борошні, змішаному з сухарями, пропущеними через м'ясорубку, викласти на змащене олією деко і запікати у гарячій духовці 20—30 хв. Подавати до столу гарячою. До такої картоплі смакує квашнина — огірки, помідори, капуста.

Торт "Катюша"

2,5 склянки борошна, 100 г вершкового масла, 1 яйце, 100 г меду, 1 склянку цукру, 2 столові ложки сметани і 0,5 чайної ложечки погашеної соди ретельно вимішуємо до утворення однорідного тіста. Його ділимо на 3 частини. Кожну розкачуємо на корж і випікаємо у гарячій духовці. Коли коржі охолонуть, два з них змащуємо сметанним кремом. Накладаємо один на одний. Верхній (третій) корж заливаємо глазур'ю.

Сметанний крем готуємо так: склянку некислої сметани і столову ложку цукру ретельно збити до утворення однорідної маси.

Глазур готуємо так: 4—5 столових ложок води, 0,5 склянки цукру і 3 чайні ложечки какао змішати і витримати на слабкому вогні 20—30 хвилин до загустіння. Додати до глазурі 50 г вершкового масла і теплим нанести на верхній корж. Перед вживанням торт треба витримати у холодильнику 10–12 годин, щоб просяк кремом.

Рецепт торта надіслала
Надія Федорівна Брехунець *з Харківської області.*

СІЛЬСЬКОМУ ТУРИЗМУ — РОЗУМІННЯ ТА ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА

У лютому 2006 року в Івано-Фанківській області відбулася, на перший погляд, звичайна подія — нарада за участю Прем`єр-міністра України Юрія Єханурова.

Але для історії розвитку сільського туризму, яка починає свій відлік з дня реєстрації в Міністерстві юстиції України Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні в 1996 році — це є справді подія. Нарешті уряд приділив увагу проблемам, які перешкоджають розвитку сфери відпочинку у селі.

Хто, як не держава, має створювати сприятливі умови та стимули для діяльності сільського населення у наданні послуг відпочиваючим щодо розміщення, харчування, ознайомлення з історією та традиціями свого села, культурною спадщиною, розвитку народних промислів, заохочувати сільське населення до самозайнятості, популяризувати відпочинок у селі, створювати позитивний імідж українського села і не тільки аграрного, а й туристичного.

Водночас, сільський туризм — це важлива галузь економіки, яка, за доволі скромних капіталовкладень, може сприяти розв'язанню багатьох соціально-економічних проблем українського села.

Тому тема урядової наради "Розвиток сільського туризму — дієвий фактор стабільного соціально-економічного розвитку села: стан, проблеми та перспективи" була на часі.

Задля вирішення проблем, які стримують розвиток сільського зеленого туризму, держава має прийняти усім зрозумілі правила, які б, по-перше, встановили межу між особистим селянським господарством, в якому надаються послуги сільського туризму, та приватним пансіонатом або готелем, що мають професійно надавати готельні та туристичні послуги. По-друге, з метою заохочення до самозайнятості та розвитку ініціативи для власників особистих селянських господарств має бути створена стимулююча законодавча база, спрощені та мінімізовані дозвільні процедури, преференції в оподаткуванні, доступ до кредитних ресурсів та інформації.

На нараді також обговорювалися заходи щодо державної підтримки розвитку сільського туризму в Україні.

У 2006 році виповнюється 10 років діяльності громадського професійного об`єднання — Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні, яка поставила за мету збереження й відродження культури, традицій, історії та гостинності українського села.

Тому нинішній рік має стати новим етапом у розкритті широких можливостей багатого соціально-економічного і культурно-пізнавального потенціалу сільського зеленого туризму.

Володимир Васильєв,
голова Спілки сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні,
заступник головного редактора журналу "Туризм сільський зелений"

У номері:

„ДІМ, САД, ГОРОД"
виробничо-практичний журнал
№3, березень, 2006 р.

Головний редактор — **М.І. Халимоненко**
Головний художник — **Т.П. Колодницька**
Заступники головного редактора
Б.К. Донгаш, І.Ф. Куштенко
Зав.відділами **А.М.Капітульська, О.В.Кисленко**
Літературний редактор — **М.П.Чернецька**
Дизайн, верстка — **О.В. Бонь**
Комерційний директор **Г.А.Донець, тел. 292-90-45**
Реклама **В.В.Пацера, тел. 292-90-49**
Оголошення **О.К.Шевченко, тел. 292-95-11**
E-mail:reclama@dimsadgorod.com
Розповсюдження, маркетинг
Т.І.Лазебник, тел.292-94-60
E-mail: lazebnik@dimsadgorod.com

Видання зареєстровано, серія КВ, № 3536 від 3.10.98
Підписано до друку 24.02.2006 р.
Загальний тираж 143 134 прим.
Ціна договірна.

Адреса редакції та видавця:
вул. Краківська, 20,
Київ-94, 02094.
Тел. (044) 292-95-13
E-mail: dsg@dimsadgorod.com

*При передруку та використанні тексту й ілюстрацій посилання на „**Дім, сад, город**" обов'язкове.*

Думки авторів і редакції не завжди збігаються. Редакція не несе відповідальності за зміст рекламних оголошень. Листування з читачами лише на сторінках журналу.

Комп'ютерний набір, верстку зроблено у редакції журналу «Дім, сад, город».
Надруковано у друкарні ТОВ «Новий друк»,
м. Київ, вул. Магнітогорська, 1.
Тел. (044) 559-73-19, тел./факс (044) 292-80-50.

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

УСІ ТЕЛЕФОННІ НОМЕРИ РЕДАКЦІЇ, ЩО РАНІШЕ ПОЧИНАЛИСЯ ЦИФРАМИ 552 З 22 ЛЮТОГО ЗАМІНЕНІ НА 292.

Передплатні індекси комплектів журналів у складі:

«Дім, сад, город» + «Виноград. Вино» — **22430**. «Дім, сад, город» + «Квіти України» — **22431**. «Дім, сад, город» + «Яблунька» — **22432**. «Дім, сад, город» + «Будьмо здорові» — **22433**. «Дім, сад, город» + «Пасіка» — **22434**. «Дім, сад, город» + «Наш дім» — **21871**. «Дім, сад, город» + «Бібліотека «Дім, сад, город»+**21869**. «Дім, сад, город» + «Календар садівника і городника» — **90245**.

На першій сторінці обкладинки фото В.О.Скляренка

Індекс 74142

ISSN 1814-4357 Дім, сад, город. №3. 2006. 1-56с. Ціна договірна.